

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS

Brigita Stuogienė

**SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ FORMAVIMO POVEIKIO
VEIKLOS REZULTATAMS VERTINIMAS**

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovė doc. dr. Akvilė Čibinskienė

KAUNAS 2016

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS

**SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ FORMAVIMO POVEIKIO
VEIKLOS REZULTATAMS VERTINIMAS**

Verslo ekonomika

MAGISTRO DARBAS

Studentė.....
Brigita Stuogienė, VMGLVE–4
2016 m. sausio 4 d.

Vadovė.....
doc. dr. Akvilė Čibinskienė
2016 m.....

Recenzentė.....
prof. habil. dr. Žaneta Simanavičienė
2016 m.....

KAUNAS 2016

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
Ekonomikos ir verslo fakultetas

Brigita Stuogienė

Verslo ekonomika, 621L17001

**„Savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams vertinimas“
AKADEMINIO SĄŽININGUMO DEKLARACIJA**

2016 m. _____ d.
Kaunas

Patvirtinu, kad mano **Brigitos Stuogienės** baigiamasis magistro darbas tema „Savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams vertinimas“ yra parašytas visiškai savarankiškai, o visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(parašas)

Stuogienė, B. (2016). Evaluation of Impact of Municipal Financial Resources Formation on Performance Results. Master's Thesis in Business Economics. Study Programme 621L17001. Supervisor assoc. prof. Akvilė Čibinskienė. Kaunas: School of Economics and Business, Kaunas University of Technology.

SUMMARY

This Master's thesis comprehensively analyses evaluation of impact of municipal financial resources formation on performance results. A popular opinion prevails in the modern society that municipalities are funded by taxpayers' money and therefore use state property rather than personal property to provide their service. Subsequently, municipalities are not encouraged to save funds what raises doubt about rationality and efficiency of use of funds. Therefore, it is important to examine municipal financial resources and process of their utilization. Thesis object: evaluation of municipal resources formation. Thesis aim: to evaluate efficiency of municipal financial resources formation and to establish guidelines for improvement. The following goals have been raised in order to achieve the aim: to define the concept and functions of a municipality and particularities of financial resources on the theoretical level; to investigate characteristics of Klaipėda City Municipality and its process of financial resources management; to prepare methodology of investigation of impact of municipal financial resources formation on performance results; to evaluate efficiency of municipal financial resources formation based on an income and expenditure analysis of Klaipėda City Municipality; to submit proposals for improvement of the financial resources management system of Klaipėda City Municipality.

The results of the thesis revealed that the municipality was quite capable of purposefully planning its financial resources and their utilization; however, just like in many municipalities, Klaipėda City Municipality has a pretty low level of financial independence.

The Master's thesis consists of 80 pages, 14 tables and 25 pictures.

Key words used in the thesis: municipality, local self-government, financial resources, budget, income, appropriations.

TURINYS

ĮVADAS.....	10
1. SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ FORMAVIMO POVEIKIO VEIKLOS REZULTATAMS PROBLEMOS ANALIZĖ	12
1.1. Savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veikos rezultatams problematika ..	12
1.2. Savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veikos rezultatams aktualumas	15
2. SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ FORMAVIMO POVEIKIO VEIKLOS REZULTATAMS VERTINIMAS TEORINIŲ ASPEKTU	17
2.1. Savivaldybės samprata ir funkcijos	17
2.2. Savivaldybės finansinių išteklių struktūra	24
2.3. Savivaldybės biudžetas ir jo sandara.....	25
2.3.1. Savivaldybės biudžeto pajamos.....	27
2.3.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos	31
2.4. Savivaldybės biudžeto formavimo principai ir metodai	34
3. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ FORMAVIMO POVEIKIO VEIKLOS REZULTATAMS TYRIMO METODOLOGIJA.....	38
3.1. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrimo tikslas ir metodai	38
3.2. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrimo aktualumas.....	39
4. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS, REMIANTIS 2011 – 2014 M. PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ ANALIZĖ.....	41
4.1. Klaipėdos miesto savivaldybės charakteristika ir jos biudžeto ypatybės.....	41
4.2. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų analizė.....	45
4.3. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų analizė	58
4.4. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių palyginimas su Vilniaus miesto savivaldybe 2011 – 2014 m.	67
4.5. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo tobulinimo kryptys	70

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	73
LITERATŪRA	76
PRIEDAI.....	80

Paveikslų sąrašas

1 pav. Vietos savivaldos subjektai	19
2 pav. Savivaldybių funkcijos	21
3 pav. Lietuvos Respublikos Nacionalinio biudžeto sandara.....	26
4 pav. Savivaldybės biudžeto pajamos.....	28
5 pav. Dotacijų struktūra	30
6 pav. Savivaldybių biudžetų asignavimų klasifikacija	33
7 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto planuojamų pajamų struktūra 2011 – 2014 m. tūkst. Lt	46
8 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės 2011 – 2014 m. pajamų plano įvykdymas, tūkst. Lt.....	47
9 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės 2011 – 2014 m. biudžeto pajamų struktūros kitimas, tūkst. Lt.	48
10 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų plano įvykdymas 2011 – 2014 m.	49
11 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų struktūrinis kitimas 2011 – 2014 m.....	51
12 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto dotacijų plano įvykdymas 2011 – 2014 m.	52
13 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto dotacijų struktūra 2011 – 2014 m.....	53
14 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto dotacijų kitimas 2011 – 2014 m.	54
15 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto nemokestinių pajamų plano įvykdymas 2011 – 2014 m.....	55
16 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto nemokestinių pajamų struktūrinis kitimas 2011 – 2014 m.....	56
17 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidų plano įvykdymas 2011 – 2014 m.	59
18 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidų struktūros kitimas 2011 – 2014 m.	60
19 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės socialinės srities išlaidų kitimas pagal bendrąsias funkcijas 2011 – 2014 m.....	62
20 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės socialinės srities išlaidų kitimas 2011 – 2014 m. tūkst. Lt	63
21 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės ekonominės srities išlaidų kitimas 2011 – 2014 m., tūkst. Lt	64
22 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės kitoms savivaldybės funkcijoms atlikti išlaidų kitimas 2011 – 2014 m., tūkst. Lt	65
23 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų palyginimas su Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto pajamomis 2011 – 2014 m., tūkst. Lt.	67
24 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų palyginimas su Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto išlaidomis 2011 – 2014 m., tūkst. Lt.	68

25 pav. Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją 2011 – 2014 m.,
tūkst. Lt. 69

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Savivaldybių biudžetų savarankiški finansiniai ištekliai.....	14
2 lentelė. Vietos savivaldybės apibrėžimai Lietuvos Respublikos teisės aktuose	17
3 lentelė. Biudžeto sąvokos apibūdinimas	25
4 lentelė. Savivaldybių biudžetų formavimo principai	34
5 lentelė. Biudžeto sudarymo metodų charakteristika	36
6 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų baziniai ir grandininiai kitimo tempai 2011 – 2014 m.....	47
7 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės mokestinės pajamos	51
8 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybei valstybės skiriamos dotacijos	54
9 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės nemokestinės pajamos.....	57
10 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidų baziniai ir grandininiai kitimo tempai	59
11 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal funkcinę klasifikaciją kitimas	61
12 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto socialinės srities išlaidų kitimas	63
13 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto ekonomikos srities išlaidų kitimas	65
14 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto kitoms savivaldybės funkcijoms atlikti išlaidų kitimas	66

IVADAS

Temos aktualumas. Visų Lietuvos Respublikoje esančių savivaldybių savarankiškumą bei nepriklausomybę garantuoja finansiniai ištekliai ir laisvė pačiam apsispręsti kur juos naudoti savo veikloje. Šį procesą apima savivaldybių finansai, kurie yra apibrėžiami kaip pajamų ir išlaidų visuma, ir tų lėšų sudarymo, paskirstymo ir įsisavinimo sistema. Savivaldybės naudoja finansinius išteklius įstatymų paskirtoms funkcijoms bei su jomis susijusioms programoms įgyvendinti. Didžioji jų dalis yra apskaitoma savivaldybės biudžete, kuris apibūdinamas kaip gaunamų pajamų ir išlaidų sąmata.

Kiekviena savivaldybė turi savarankišką biudžetą, kuris traktuojamas kaip vienas svarbiausių savivaldybių veiklos administravimo ir funkcijų valdymo elementų. Biudžeto plano svarstymas ir priėmimas yra vienas svarbiausias metų darbas savivaldybių taryboje. Lietuvos Respublikos teisės aktuose nurodyta, kad savivaldybių biudžetas sudaromas vieneriems metams, tačiau gali būti tikslinamas metų eigoje. Visos surinktos pajamos privalo būti panaudotos įgyvendinant savivaldybėje patvirtintas programas ir atliekant paskirtas viešojo administravimo funkcijas.

Savivaldybių biudžeto plano rengimas, sudarymas, tvirtinimas, įgyvendinimas sisteminiu ir procesiniu požiūriu yra labai sudėtingas procesas, reikalaujantis kruopštumo, atsakingumo, didelių ekonominių ir valdymo pajėgumų. Svarbu paminėti, kad savivaldybės biudžeto sudarymo ir vykdymo klausimas apsprendžia visų savivaldybės institucijų veiklos sričių valdymą tam tikru laikotarpiu, be to tai turi didelės įtakos savivaldybės bendruomenės gyventojų gerovei.

Problemų aktualumas. Viena dažniausiai iškylančių problemų šiandieniniame viešosios politikos ir ekonomikos gyvenime yra vietos savivaldos finansavimas. Valstybės priskirtoms funkcijoms įgyvendinti skiriamas per mažas finansavimas, o vykdant savarankiškas viešojo administravimo funkcijas iškyla lėšų naudojimo racionalumo problema. Tokiu atveju savivaldybėms sunku išvengti biudžeto vykdymo pasekmių kaip biudžeto neįvykdymas, deficitas, gyventojų bendruomenės pasipiktinimas, kai savivaldybė nėra įgali skirti pakankamo finansavimo atitinkamoms programoms vykdyti ar įgyvendinti duotų pažadų. Valstybės skiriamos specialios tikslinės dotacijos mažina išlaidų planavimo laisvę bei savarankiškumą, neskatina vietos savivaldybių lėšas naudoti taupiai ir racionaliai. Todėl savivaldybės nuolat susiduria su didžiausia problema, tai – lėšų trūkumas. Siekiant efektyvesnio savivaldybės finansinio stabilumo, reikia nuolat analizuoti savivaldybių finansinę padėtį, ieškoti būdų kaip tikslingiau planuoti ir naudoti savivaldybių finansinius išteklius.

Tyrimo objektas – savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikis veiklos rezultatams.

Darbo tikslas – įvertinti savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikį veiklos rezultatams.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atlikti savivaldybės finansinių išteklių formavimo veiklos rezultatams problemos analizę;

2. Apibrėžti savivaldybės sampratą ir funkcijas bei finansinių išteklių ypatybes teoriniu aspektu;
3. Parengti Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrimo metodologiją;
4. Išnagrinėti Klaipėdos miesto savivaldybės charakteristiką bei jos finansinių išteklių valdymo procesą;
5. Įvertinti Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo veiklos rezultatams efektyvumą, remiantis Klaipėdos miesto savivaldybės pajamų ir išlaidų analize;
6. Pateikti siūlymus Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių valdymo sistemos tobulinimui.

Darbo metodai. Baigiamojo magistro darbo tikslui pasiekti naudojami įvairūs metodai. Teorinėje baigiamojo magistro darbo dalyje atlikta mokslinės literatūros analizė, teisės aktų, mokslinių straipsnių ir dokumentų apžvalga. Praktinio pobūdžio darbo dalyje atlikta sisteminė, lyginamoji, duomenų analizės bei grafinis duomenų pateikimas. Darbo pabaigoje pateikiamas apibendrinimas.

1. SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ FORMAVIMO POVEIKIO VEIKLOS REZULTATAMS PROBLEMOS ANALIZĖ

1.1. Savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams problematika

Problemos analizės tikslas – atlikti savivaldybių finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams problemos analizę, pateikiant jos privalumus bei trūkumus, naudojantis Lietuvos bei užsienio autorių pastebėjimais ir nuomonėmis. Analizės tikslui pasiekti bus atliekamas mokslinių tyrimų rezultatų palyginimas, statistinių duomenų bei autorių argumentų informacijos apdorojimas.

Svarbiausias dėmesys, atliekant savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams problemos analizę, skiriamas informacijos naujumui, tinkamumui bei funkcionalumui. Stengiamasi pagrįsti darbe toliau pateikiamų teorinių sprendimų būtinumą.

Analizės objektas – tai vietos savivaldos institucijų, savivaldybių finansiniai ištekliai, kurie yra laikomi svarbiausiais viešojo sektoriaus finansinio stabilumo pagrindais. Savivaldybių finansai apima pajamų ir išlaidų visumą, kurią tiksliausiai atspindi kasmetinis biudžeto rengimas bei vykdymas. Tai procesas, kuriame matomi savivaldybių privalumai ir trūkumai. Netinkamas finansinių išteklių paskirstymas bei naudojimas gali sukelti rimtų problemų ne tik savivaldybių institucijoms, bet ir pakenkti bendruomenės gyventojų lūkesčiams. Todėl tikslinga tirti viešojo sektoriaus finansinių išteklių funkcionavimą, numatyti dažniausiai kylančias problemas bei surasti sprendimo būdus.

Vietos savivaldos, savivaldybių, viešojo sektoriaus sampratą ir funkcijas, finansinių išteklių valdymą bei biudžeto vykdymo aspektus tyrė daugelis Lietuvos ir užsienio mokslininkų: Novikovas (2005), Astraukas (2004), Stačiokas (2003), Mažeika (2003), Rupšys (2003) analizavo savivaldybių sampratą, Buškevičiūtė (2008), Lazdynas (2005) domėjosi vietos savivaldos funkcijomis, Civinskas (2006), Tolvaišis (2006), Skačkauskienė (2012), Okunevičiūtė (2013), Zabarauskaitė (2013), Andriušaitienė (2013), Tunčikienė (2013) nagrinėjo biudžeto sampratą bei finansinių išteklių valdymą. Levišauskaitė (2003), Ruškys (2003), Schik (2009) domėjosi biudžeto vykdymo principais ir metodais. Butkutė, Frolova tyrė biudžeto pajamų surinkimo ir išlaidų paskirstymo vykdymą.

Biko ir Prunskutės (2015:41) moksliniame straipsnyje teigiama: „Lietuvos ir užsienio autorių moksliniuose darbuose savivaldybių finansai apibrėžiami nors ir panašiai, tačiau nevienodai“.

Pasak Mucollari (2012:70): „Savivaldybių finansai apima finansinius išteklius, kurie skiriami savivaldybių poreikiams tenkinti bei jų funkcijoms vykdyti“.

Tuo tarpu Jungtinių tautų Habitat organizacija pateikia platesnę savivaldybių finansų sampratą, savivaldybių finansus apibūdindama kaip pajamų ir išlaidų visumą bei tų lėšų sudarymo, paskirstymo ir panaudojimo sistemą. Anot organizacijos, savivaldybės finansai apima savivaldybių pajamų šaltinius

– mokesčius (turto, pajamų, pardavimo, akcizų), vietines rinkliavas ir Vyriausybės pervedimus. Savivaldybių finansai taip pat nagrinėja klausimus, susijusius su vietos išlaidomis, išlaidų ir pajamų atskaitomybe, įskaitant savivaldybės biudžeto sudarymo procesą ir finansų valdymą (Bikas, Prunskutė, 2015:42).

Apibendrinant autorių nuomonę, galima teigti, kad savivaldybės finansai – tai finansiniai ištekliai, kuriuos sudaro savivaldybės pajamos ir išlaidos. Jų valdymą reglamentuoja daugelis įvairių teisės aktų, kurių kiekviena savivaldybė privalo griežtai laikytis. Griežtas teisės aktų laikymasis riboja kiekvieno subjekto veiklą, o tai sukelia nemažai problemų, su kuriomis susiduria kiekviena savivaldybė. Dažniausiai pasitaikanti problema yra finansinių išteklių valdymas. Savivaldybės nėra skatinamos taupyti lėšas arba ieškoti būdų iš kur jų gauti daugiau. Išlaidos dažniausiai paskirstomos netiksliai, todėl dažnai tenka nusivilti savivaldybių užsibrėžtais tikslais ir pasiektais rezultatais. Kad taip nenutiktų, kiekvienas valdžios subjektas privalo analizuoti išylančias problemas ir ieškoti tinkamų sprendimo būdų.

Savivaldybės finansus bei jų problemas tyrė Balvočiūtė ir Makauskaitė (2012). Jų teigimu: „Savivaldybių finansų valdymas yra gana sudėtingas, o jį reglamentuoja nemažai įvairių teisės aktų, ribojančių vietinės valdžios savarankiškumą. Dėl naudojamos finansinių pervedimų sistemos ir sukurtos mokestinių pajamų struktūros, iš dalies užkertamas kelias savivaldybėms surinkti didesnes mokestines pajamas. Nustatyta, kad didžiąją vietinės valdžios pajamų dalį, sudaro specialiosios tikslinės dotacijos, kurios neskatina ekonomiškai silpnesnių regionų ieškoti savarankiško savo ekonominės padėties gerinimo būdų, ir GPM, kurio skiriamą dalį savivaldybėms nustato įstatymas“ (Balvočiūtė, Makauskaitė, 2012:50).

Autorių atliktame tyrime paaiškėjo, kad nuolatos didėja savivaldybių pajamų perskirstymo poreikis. Analizuojamu laikotarpiu 2002 – 2010 m. beveik pusė šalies savivaldybių viršijo numatytus skolinimosi limitus. Tai reiškia, kad savivaldybės finansinių išteklių valdymas nėra tikslingas. Balvočiūtės ir Makauskaitės (2012) teigimu, būtina nuolatos peržiūrėti vietinės valdžios mokesčius ir finansavimo sistemą.

2013 m. Vidaus reikalų ministerija atliko tyrimą apie Lietuvos savivaldybių veiklą. Savivaldybių veiklos tyrimo tikslas – įvertinti, kaip savivaldybės, turėdamos Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikti laisvai ir savarankiškai, geba pasinaudoti įstatymų suteikiamais finansų valdymo atlikimą ir tenkindamos gyventojų interesus. Tyrimo metu buvo vertinami įvairūs savivaldybių rodikliai, tačiau toliau darbe bus aptarti svarbiausi, t.y. savivaldybių finansiniai ištekliai. Tyrime remtasi Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, savivaldybių administracijų, Seimo kontrolierių įstaigos, Švietimo informacinių technologijų centro, Lietuvos darbo biržos bei Lietuvos statistikos departamento pateiktais duomenimis.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 121 straipsnyje nustatyta savivaldybės teisė sudaryti ir tvirtinti savo biudžetą. Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas nustato 3 savivaldybių pajamų šaltinius: mokestinės pajamos, nemokestinės pajamos, valstybės biudžeto dotacijos. Savivaldybių biudžetų pajamos savivaldybių biudžetams priskiriamos vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 50 straipsnio 3 dalimi, savivaldybių biudžeto lėšos gali būti naudojamos tik savivaldybių funkcijoms: savivaldybių tarybų patvirtintoms socialinėms ir ekonominėms, kitoms programoms įgyvendinti, savivaldybių biudžetinėms įstaigoms išlaikyti ir viešųjų paslaugų teikimui organizuoti (Vidaus reikalų ministerija, 2013:3).

Atliktame tyrime buvo nustatyta kokia savivaldybės biudžetų lėšų dalis sudaro savivaldybių savarankiškos lėšos: (žr. 1 lentelę)

1 lentelė. Savivaldybių biudžetų savarankiški finansiniai ištekliai (Vidaus reikalų ministerija, 2013:3)

Nr.	Savivaldybė	Savivaldybių biudžetų savarankiški finansiniai ištekliai, proc.
1	Palangos miesto	58,99
2	Klaipėdos miesto	57,42
3	Kauno miesto	57,39
4	Neringos	55,83
5	Šiaulių miesto	52,53
6	Vilniaus miesto	52,24
7	Klaipėdos rajono	48,07
8	Vilniaus rajono	47,31
9	Marijampolės	47,27
10	Druskininkų	46,90

Tyrimo rezultatai parodė kiek procentų biudžeto sudaro savivaldybių savarankiški finansiniai ištekliai. Didžiausias procentas sudaro Palangos, Klaipėdos ir Kauno miestų savivaldybių biudžetus, todėl labai tikslinga ir įdomu tirti šių finansinių išteklių paskirstymą bei panaudojimą. Tyrimo metu buvo pateikta nemažai duomenų, iš kurių galima spręsti, kad dauguma Lietuvos savivaldybių susiduria su biudžeto planavimo sunkumais, netinkamu pajamų ir išlaidų paskirstymu. Vidaus reikalų ministerijos tyrimo duomenimis savivaldybėms trūksta kompetencijos finansinių šaltinių formavimo procese. Kiekvienais metais kai kurių savivaldybių finansinis savarankiškumas didėja, kai kurių savivaldybių atvirkščiai. Jos nuolatos linkusios prašyti pagalbos iš kitų subjektų, o tai reiškia, kad jos patiria ekonominį sunkmetį.

Savivaldybių finansinių išteklių problemas tyrė ir užsienio autorius Shah (2008). Jis atliko 20 pasaulio šalių savivaldybių biudžetų išlaidų, pagal funkcinę klasifikaciją, analizę. Jo pagrindinis

analizės tikslas – nustatyti kokioms išlaidų sritims savivaldybės skiria daugiausia išlaidų ir įvardinti pagrindinės problemas. Autorius nustatė, jog daugiausia savivaldybių biudžetų asignavimų tenka švietimui (18,6 proc.), viešosioms paslaugoms (16,2 proc.), socialinei apsaugai (16,1 proc.) ir ekonomikai (13,5 proc.) (Shah, 2008:246). Shah (2008) atlikti tyrimo rezultatai atskleidė savivaldybių biudžetų išlaidų vaidmenį socialinei sferai, nes daugumoje valstybių biudžeto lėšos skiriamos socialinei sferai finansuoti. Jo teigimu, daugumai savivaldybių trūksta savarankiškumo finansinių išteklių formavimo procese, tačiau pabrėžia faktą, kad išlaidos socialinei sferai visada užims didžiausią dalį viso biudžeto. Tai sfera, kuri glaudžiai susijusi su bendruomenės gyventojais, siekiamybėmis jiems padėti bei pagerinti gyvenimo sąlygas, nuo kurių auga visos šalies ekonominis lygis.

Šią išvadą taip pat galima taikyti Baltijos šalims, nes banko „Dexia“ bei Europos savivaldybių ir regionų tarybos 2012 m. raporte pateikti savivaldybių finansų tyrimų rezultatai rodė, kad daugiau nei 50 % savivaldybių asignavimų šalyse 2010 metais buvo skiriama socialinei sferai (švietimui, socialinei ir sveikatos apsaugai, poilsiui, kultūrai ir religijai) finansuoti (Bikas, Prunskutė, 2015:42).

Savivaldybių finansines problemas taip pat analizuoja vidaus ir išorės auditas. Jų analizė dažniausiai būna paremta praėjusių finansinių metų finansinėmis atskaitomybės bei biudžeto vykdymo ataskaitomis.

Vidaus audito tarnybos savivaldybėse vykdydamos nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą savivaldybės administracijoje, jai pavaldžiuose ir (arba) jo valdymo sričiai priskirtuose viešuosiuose juridiniuose asmenyse vertina, ar viešieji juridiniai asmenys savo veikloje laikosi teisės norminių aktų ir patikimo finansų valdymo principų, ar informacija apie viešojo juridinio asmens finansinę ir kitą veiklą yra teisinga ir pateikiama teisės aktų nustatyta tvarka (Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas, 2002).

Audito ataskaitose galima matyti savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų planų įvykdymo problemas. Nustatoma kur daugiausiai savivaldybės patyrė išlaidų ir ar racionaliai jos buvo naudojamos. Gilinimasi į priežastis dėl ko ir kam buvo išleistos biudžeto lėšos, pateikiamos konkrečios išvados, kurios yra naudingos rengiant ateities biudžeto planus. Svarbu paminėti, kad auditas nustato biudžeto rengimo ir vykdymo trūkumus, tikrina ar visos operacijos atitinka Lietuvoje galiojančius teisės aktus.

1.2. Savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veikos rezultatams aktualumas

Kiekviena savivaldybė, jos institucijos bei bendruomenės gyventojai supranta, koks svarbus yra savivaldybės finansinis valdymas bei reguliavimas. Daugelis Lietuvos ir užsienių autorių įvardija savivaldybių finansinių išteklių valdymo būtinumą ir svarbą.

Kad svarbu analizuoti savivaldybių finansinius išteklius gali patvirtinti Civinskas ir Tolvaiškis (2006). Savo straipsnyje jie teigia, kad: „Palyginti su išsivysčiusiomis Vakarų Europos valstybėmis, Lietuvos savivaldybių finansinį savarankiškumą riboja didelis centralizuoto pajamų perskirstymo mastas, vietinių mokesčių sistemos stygius, tikslinių dotacijų dominavimas savivaldybių biudžetų pajamų struktūroje. Panašiai kaip ir kitose nedidelėse Europos valstybėse, Lietuvoje mažos savivaldybės neturi pakankamai pajėgumo savarankiškai telkti pajamas, todėl objektyviai reikalingas pajamų perskirstymas valstybės mastu“ (Civinskas, Tolvaiškis, 2006:87–88). Norint nustatyti savivaldybių finansinį savarankiškumą bei pajamų surinkimą, būtina atlikti savivaldybių biudžeto vykdymo analizę bei tiesiogiai suprasti šio proceso teorines kryptis.

Savivaldybės turi daug neišnaudotų galimybių didinti pajamas ir aktyviai dalyvauti finansuojant miestų bei regionų plėtros projektus. Jeigu vietos savivalda turės didesnę finansinį savarankiškumą formuojant vietinį biudžetą, galės tinkamai įgyvendinti regiono ir savivaldybės socialinės ekonominės plėtros planus (Urmonas, Novikovas, 2011:1032).

Apibendrinant galima teigti, kad savivaldybių finansai yra plačiai analizuojama tema ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Daugelis autorių pabrėžia, kad savivaldybės ir jų subjektai susiduria su nemažai problemų, kurias sukelia finansinių išteklių valdymas. Jie atkreipia dėmesį, kad labai tikslinga tirti savivaldybių finansinius išteklius, lyginti juos su kitais subjektais. Būtina atlikti išsamias analizes, norint nustatyti savivaldybių progresą arba vyraujančias ekonomines problemas. Svarbu paminėti, kad savivaldybių finansų valdyme yra labai svarbus šio proceso suvokimas, kuris bus plačiau pateikiamas sekančioje baigiamojo magistro darbo dalyje.

2. SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ FORMAVIMO POVEIKIO VEIKLOS REZULTATAMS VERTINIMAS TEORINIU ASPEKTU

Didėjantis savivaldybių autoritetas visuomenėje kelia didesnius reikalavimus savivaldybėms, sprendžiančioms įvairias vietos gyventojų problemas, taip pat ir tenkinančios jų saugumo poreikius. Būtent savivaldybės yra arčiausiai gyventojų ir turi geriausiai išmanyti bei suprasti, su kokiais sunkumais susiduria vietos gyventojai kasdieniame gyvenime. Vietos gyventojų problemas sprendžiančioms savivaldybėms suteikiami platūs įgaliojimai, tačiau iškyla klausimas, ar visuomet savivaldybės gali efektyviai juos įgyvendinti ir ar tai daro, t. y. ar nestokoja gebėjimų? (Novikovas, 2005:46)

Prieš pradedant analizuoti savivaldybių finansinių išteklių vertinimo ypatumus, svarbu suprasti, kas yra vietos savivalda Lietuvoje ir kokias funkcijas, vadovaujantis įstatymais, ji privalo vykdyti.

2.1. Savivaldybės samprata ir funkcijos

Savivaldybė, savivaldybės valdžia, vietos savivalda, decentralizuota visuomenės valdymo sistema – dažnai vartojami valstybės teorijos terminai. Visgi teisės ir vadybos specialistai, politikai ir valstybės tarnautojai, asmenys, kurie dažniausiai operuoja šiais terminais – kartais „nesusikalba“. To priežastimi neretai būna skirtingos reiškinių, kuriems apibrėžti naudojamos minėtos sąvokos, sampratos (Astrauskas, 2002:16).

2 lentelė. Vietos savivaldybės apibrėžimai Lietuvos Respublikos teisės aktuose (Astrauskas, 2013:35)

Teisės aktas	Vietos savivaldybės apibrėžimas
Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (1994 m. liepos 7 d. redakcija)	Savivaldybė – tai valstybės teritorijos administracinis vienetas, kurio bendruomenei suteikta savivaldos teisė;
Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (2000 m. spalio 12 d. redakcija)	Savivaldybė – tai valstybės teritorijos administracinis vienetas, turintis juridinio asmens statutą bei Lietuvos Respublikos Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę, įgyvendinamą per savivaldybės tarybą;
Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. gruodžio 24 d. nutarimas <i>Galioja</i>	Savivaldybė – tai įstatymu numatyto valstybės teritorijos administracinio vieneto bendruomenė, turinti Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę;
Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (2008 m. rugsėjo 15 d. redakcija) <i>Galioja</i>	Savivaldybė – įstatymo numatytas valstybės teritorijos administracinis vienetas, kurio bendruomenė turi Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę, įgyvendinamą per to valstybės teritorijos administracinio vieneto nuolatinių gyventojų išrinktą savivaldybės tarybą ir jos sudarytas, jai atskaitingas savivaldybės institucijas ir įstaigas. Savivaldybė yra viešasis juridinis asmuo.

Svarbiausi savivaldybės apibrėžimai, kurie teisiškai galioja Lietuvos teritorijoje yra pateikiami Lietuvos Respublikos teisės aktuose (žr. 2 lentelę).

Naujausiame 2008 m. rugsėjo 15 d. priimtame Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatyme, savivaldybė yra „Teritorinis administracinis vienetas, kuriam yra suteikta savivaldos teisė, įgyvendinama per teritorijai vadovaujančią tarybą. Šioji taryba yra vietos gyventojams atstovaujanti valdžia. Savivaldos teisė, kuri, remiantis įstatymu, įgyvendinama per tiesiogiai išrinktą tarybą, reiškia, jog savivaldybės ribose vietos valdžia gali laisvai ir savarankiškai tvarkytis pagal Lietuvos Respublikos konstituciją ir kitus įstatymus“ (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, 2008).

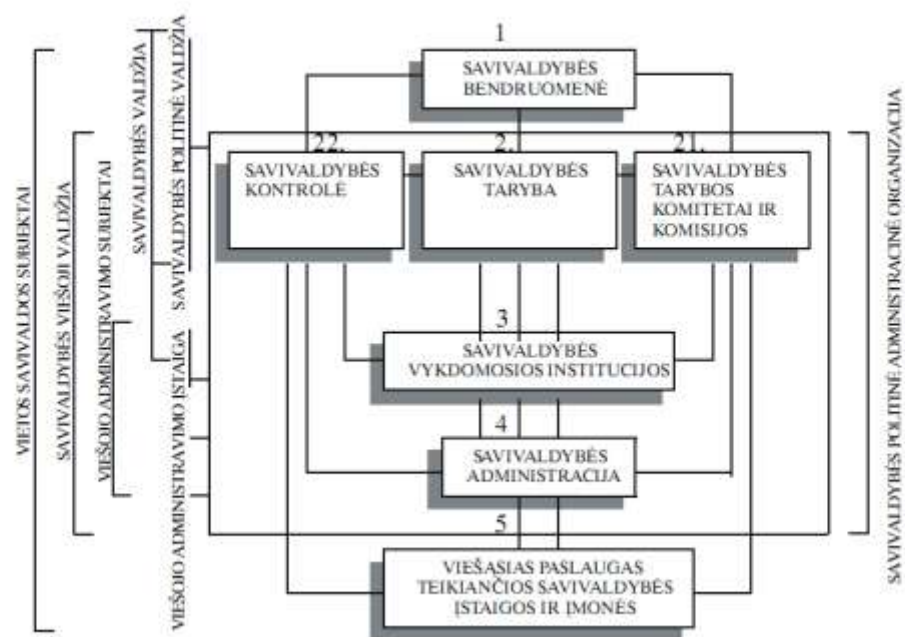
Civilinio kodekso 2.34 straipsnyje teigiama, kad savivaldybės ir jų institucijos yra viešieji juridinis asmenys, kurie nesiekia naudos sau ir pagrindinis jų tikslas yra tenkinti viešuosius interesus. Tuo tarpu Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje apibrėžta savivaldybės administracijos sąvoka. Remiantis šiuo įstatymu: „Savivaldybės administracija yra savivaldybės įstaiga, kurią sudaro struktūriniai padaliniai, į struktūrinius padalinius neįeinantys valstybės tarnautojai ir struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos (savivaldybės administracijos filialai)“ (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, 2008).

Europos vietos savivaldos chartijoje (ratifikuota 1999 m. gegužės 25 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. VIII – 1197) įvardinta, jog „*Vietos savivalda reiškia vietos valdymo organų teisę ir galią įstatymo ribose savo atsakomybe ir pagal vietos gyventojų interesus reguliuoti ir valdyti didžiąją viešųjų reikalų dalį. Šią teisę įgyvendina tarybos ar susirinkimai, kuriuos sudaro slaptu balsavimu tiesioginiu, lygių ir visuotinių rinkimų metu išrinkti nariai ir kurie gali turėti joms pavaldžius vykdomuosius organus. Ši sąlyga neatmeta galimybės kreiptis į piliečių susirinkimus, rengti referendumus ar naudoti bet kurią tiesioginę piliečių dalyvavimo formą, kur įstatymas leidžia tai*“ (Chartijos 3 straipsnis) (Stačiokas, Mažeika, Rupšys, 2003:7).

Valstybės teorijoje egzistuoja du – platusis ir siaurasis – požiūriai į savivaldybę. Plačiuoju požiūriu savivaldybė – tai ypatinga žmonių bendruomenė (žmonių santalka, socialinė organizacija, socialinė grupė), tvarkanti dalį visuomenės bendrųjų reikalų. Ją sudaro:

- valstybės teritorijos dalyje (ji vadinama savivaldybės teritorija) esanti žmonių – individų kiekybinė gausybė (ji vadinama savivaldybės bendruomene);
- savivaldybės teritorijoje tikslingai veikiančios ir kryptingą poveikį žmonėms darantys bei viešąsias paslaugas jiems teikiantys vietos savivaldos subjektai.

Vietos savivaldos subjektai sudaro vieningą kelia pakopę sistemą (žr. 1 pav.) (Astrauskas, 2004:10):

1 pav. Vietos savivaldos subjektai (sudaryta pagal Astrauską, 2004)

Astrauskas (2004) moksliniame straipsnyje teigia: „Kiekvienas vietos savivaldos subjektas ar jų grupė vaidina tam tikrą vaidmenį (turi tam tikrą paskirtį) ir vadinami arba savivaldybės valdžia, arba savivaldybės politinė valdžia, arba savivaldybės viešąja valdžia, arba viešojo administravimo subjektais. Savivaldybei (plačiuoju požiūriu) būdingi tam tikri požymiai, iš kurių bene svarbiausias yra tam tikrą specialią instituciją, vykdančių politinę valdžią (ir taip darančių kryptingą poveikį savivaldybės bendruomenės nariams) bei specialių institucijų ir įstaigų, įgyvendinančių savivaldybės valdžios priimtus sprendimus, t. y. vykdančių viešojo administravimo funkcijas, buvimas. Šių politinę valdžią ir viešojo administravimo funkcijas savivaldybėje vykdančių institucijų (subjektų) susijusi visuma ir vadinama savivaldybės (plačiuoju požiūriu) institucine struktūra. Ją realiai sudaro šie elementai – vietos savivaldos subjektai:

- savivaldybės atstovaujamoji valdžios institucija, t. y. taryba su dviem darinių grupėmis: savivaldybės kontrole ir tarybos komitetais bei komisijomis;
- savivaldybės vykdomosios institucijos (paprastai viena, bet gali būti ir kelios);
- savivaldybės administracija“ (Astrauskas, 2004:10–11).

Siauruoju požiūriu savivaldybė – tai visuma žmonių specialių organizacijų (institucijų), vykdančių veiklą valstybės teritorijos dalyje, tvarkančių dalį visuomenės bendrųjų reikalų ir taip kryptingai veikiančių toje teritorijoje gyvenančius žmones bei jų socialines grupes. Savivaldybės (siauruoju požiūriu) veiklą sudaro: savivaldybės valdžios vykdymas (atlieka savivaldybės taryba ir kartais savivaldybės vykdomosios institucijos), savivaldybės valdžios priimtų sprendimų vykdymas

(atlieka savivaldybės vykdomosios institucijos ir savivaldybės administracija) bei viešųjų paslaugų teikimas (atlieka savivaldybės įstaigos ir kontroliuojamos įmonės). Savivaldybės (siauruoju požiūriu) institucinė struktūra sudaro tie patys, kaip ir savivaldybės plačiuoju požiūriu, elementai (vietos savivaldos subjektai), t.y. savivaldybės atstovaujamoji ir vykdomoji institucija bei savivaldybės administracija (Astrauskas, 2004:10–11).

Taigi, pagrindinis savivaldybę sudarantys elementai yra savivaldybės bendruomenė. Anot Nefą (2007): „Bendruomenė – yra žmonių grupė, kurios narius jungia bendras interesas ir vidinis jausmas, jog jie priklauso tai žmonių grupei“ (Nefas, 2007:76).

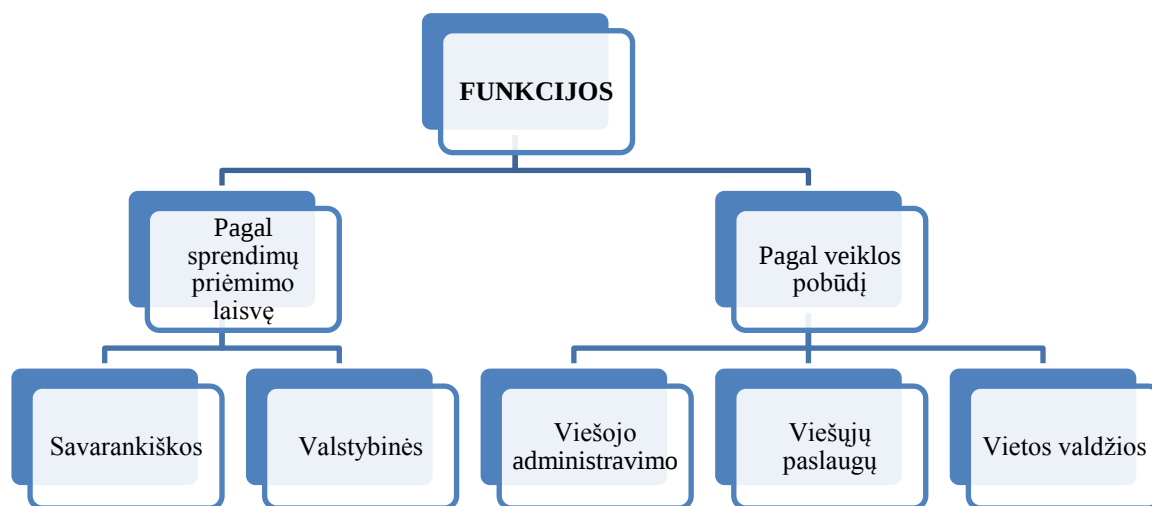
Astrausko A. požiūris į savivaldybę skiriasi. Jo nuomone, savivaldybės viešoji valdžia yra ypatinga žmonių bendruomenė, kurios sudedamosios dalys yra specialiosios institucijos arba įstaigos.

Išanalizavus vietos savivaldos sampratą galima teigti, kad vietos savivalda yra svarbi jungiamoji žmonių ir kitų viešojo administravimo pakopų dalis. Tad vietos savivaldą plačiąją prasme galima traktuoti kaip teritoriją, kurioje konkrečiais darbais yra įgyvendinama valstybės politika. Be to, valdžios institucijoms yra priskiriama daug funkcijų, kurias įgyvendinant savivaldos subjektai reguliuoja visuomeninio gyvenimo pagrindines sritis. Todėl galima daryti išvadą, kad pagrindinis vietos savivaldos institucijų tikslas yra skatinti ir plėtoti vietos savivaldą kaip demokratinės valstybės raidos pagrindą, Lietuvos ekonomikos ateities vizija, strateginiai tikslai ir valstybės misija juos įgyvendinant, t.y. plėtoti šalyje demokratiją, skatinti gyventojus patiems imtis iniciatyvos sprendžiant aktualiausius bendruomenės gyvenimo klausimus, nelaukiant nurodymų „iš viršaus“. Tad galima drąsiai teigti, kad savivaldos institucijų tikslas – prisidėti prie valstybės politikos formavimo įtraukiant gyventojus į sprendimų priėmimo procesą ir taip užtikrinti gyventojų socialinę ir ekonominę gerovę (Zukovkis, Urmonienė, Jodenytė, 2013:86).

Deja, bet vietos savivaldos institucijos susiduria su daugeliu problemų, viena iš jų tai laisvę ribojančios funkcijos. Jos neturi galios nustatyti savo įgaliojimų, t.y. jos negali savarankiškai nustatyti savo kompetencijos. Savivaldybių kompetenciją nurodo valstybės valdžios institucijos bei Lietuvoje galiojantys teisės aktai.

Iš savivaldybių kompetencijos išplaukia jų funkcijos. Pastarųjų tyrimas turi didelę praktinę reikšmę, nes vietos savivaldybių funkcijos daug lemia vidinę valdymo (suprantama ir savivaldos) organų struktūrą. Vietos savivaldos teritorijoje funkcijų klausimas susijęs su savivaldybių savarankiškos veiklos esmės ir turinio nustatymu tiek administracinio teritorinio vieneto gyventojų visumos, tiek ir pirminio darbo kolektyvo lygiu. Čia besiplėtojančių socialinių – ekonominių procesų ir jų valdymo problemiškas reikalauja atskirti ir konkretinti funkcijas. Juolab kad funkcijų kilmė ir plėtra grindžiama savivaldybinio darbo pasidalijimu ir specializacija. Toks darbo pasidalijimas ir specializacija priklauso nuo ekonominių, socialinių, politinių santykių visumos (Stačiokas, Rimas, 2002:148).

Savivaldybių bei jų institucijų funkcijos – Konstitucijos nustatytos, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo ir kitų įstatymų savivaldybėms priskirtos vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijos. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme savivaldybių funkcijos klasifikuojamos pagal sprendimų priėmimo laisvę ir veiklos pobūdį (žr. 2 pav.).

2 pav. Savivaldybių funkcijos (sudaryta pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymą, 2008)

Savivaldybių funkcijas nagrinėja Lazdynas (2005), kuris detalizuoja įstatyme išvardintas savivaldybių funkcijas ir skirsto jas į pagrindines, civilizacijos raidoje atsiradusias funkcijas ir valstybės įstatymu pavestas savivaldybėms vykdyti funkcijas (Lazdynas, 2005:62).

1. Savivaldybių funkcijos pagal sprendimų priėmimo laisvę skirstomos į:

Savarankiškas. Šias funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus bendruomenei ir šios interesais. Įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškų funkcijų atlikimą. Šių funkcijų įgyvendinimas yra griežtai nustatytas įstatymų reikalavimais ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose. Šių funkcijų pavyzdžiai, apibrėžti savivaldos įstatyme:

- savivaldybės biudžeto sudarymas ir tvirtinimas;
- vietinių rinkliavų nustatymas;
- savivaldybės biudžetinių įstaigų steigimas ir išlaikymas;
- savivaldybės viešųjų įstaigų, savivaldybės įmonių ir kitų savivaldybės juridinių asmenų steigimas;

- savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas;
- švietimo pagalbos teikimo mokiniui, mokytojui, šeimai, mokyklai, vaiko minimaliosios priežiūros priemonių vykdymo organizavimas ir koordinavimas;
- bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintino pavėžėjimo į mokyklas ir į namus organizavimas, ikimokyklinio ugdymo,
- vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas;
- vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas;
- maitinimo paslaugų organizavimas teisės aktų nustatyta tvarka švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo programas ir kt. (Lazdynas, 2005:62).

Šias funkcijas Lazdynas (2005) vadina pagrindinėmis funkcijomis, o Buškevičiūtė (2006) be jų savo mokslinėje literatūroje dar išskiria priskirtąsias (ribotai savarankiškas) funkcijas savivaldybėse. Šios funkcijos anot autorės atliekamos atsižvelgdamos į vietos sąlygas ir aplinkybes, t.y. vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų bendrojo lavinimo organizavimas, vaikų ir jaunimo teisių apsauga, pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra, gyventojų bendrosios kultūros ugdymas, leidimų (licencijų) išdavimas ir kitos funkcijos (Buškevičiūtė, 2006:118).

Valstybinės (valstybės perduotas savivaldybėms). Tai valstybės funkcijos, pagal įstatymus perduotos savivaldybėms atsižvelgiant į gyventojų interesus. Savivaldybės, įgyvendindamos šias funkcijas, turi įstatymų nustatytą sprendimų priėmimo laisvę. Savivaldybių veiklą įgyvendinant šias funkcijas riboja valstybės institucijų ir (arba) pareigūnų sprendimai. Atskirais atvejais valstybinės funkcijos gali būti perduotos savivaldybėms įgyvendinti sutarčių pagrindu. Savivaldybė tokią sutartį gali sudaryti tik tuo atveju, kai savivaldybės taryba pritaria. Šios funkcijos paprastai yra trumpalaikės ar sezoninio pobūdžio. Valstybinės (valstybės perduotas savivaldybėms) funkcijos pavyzdžiai yra:

- civilinės būklės aktų registravimas;
- įstatymų priskirtų registrų tvarkymas ir duomenų teikimas valstybės registrams;
- civilinė sauga, priešgaisrinė sauga;
- priešmokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, profesinio mokymo ir profesinio orientavimo organizavimas;
- savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas, mokyklų (klasių), vykdančių bendrojo lavinimo programas ir skirtų šalies mokiniams, turintiems išskirtinių gabumų ar specialiųjų poreikių, išlaikymas;
- mokinių nemokamo maitinimo savivaldybės įsteigtose mokyklose ir savivaldybės teritorijoje įsteigtose nevalstybinėse mokyklose administravimas ir nepasiturinčių šeimų mokinių,

deklaravusių gyvenamąją vietą arba gyvenančių savivaldybės teritorijoje, aprūpinimo mokinio reikmenimis administravimas;

- socialinių išmokų ir kompensacijų, išskyrus socialinę pašalpą, nustatytą Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu, ir piniginių socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams nurodytame įstatyme nustatytoje savivaldybėje, skaičiavimas ir mokėjimas (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, 2008.).

2. *Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo.* Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba, savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos), kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, savivaldybės kontrolierius, valdyba, meras, savivaldybės administracija ir tarnybos bei tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų tiekėjai arba pagal su savivaldybėmis sudarytas sutartis fiziniai arba juridiniai asmenys. Viešosios paslaugos gyventojams teikiamos už užmokestį ir nemokamai. Svarbu, kad užmokestis padengtų tik paslaugos teikimo bei kitas su jų teikimu susijusias teikėjo išlaidas ir nevirstų pelno siekiančia veikla.

Šias funkcijas Buškevičiūtė (2006) įvardija kaip sutartines funkcijas, kurioms priskiria tokias, kurias įmonės ir organizacijos atlieka pagal sutartis su savivaldybe (Buškevičiūtė, 2006:118). Tai įvairus bei atskiri pavieniai darbai, kuriuos iš anksto sunku numatyti, kaip reklaminės sutartis, ilgalaikio turto nuomos ir pardavimo sutartis ir kitos sutartis.

3. *Bendriems tikslams pasiekti savivaldybė gali sudaryti jungtinės veiklos sutartis arba bendrų viešųjų pirkimų sutartis su valstybės institucijomis ir (arba) kitomis savivaldybėmis.*

4. *Savivaldybė gali perduoti įgyvendinti administracinių ir viešųjų paslaugų funkcijas kitai savivaldybei abipusiu savivaldybių tarybų sutarimu sutarčių pagrindu, tačiau už šių funkcijų įgyvendinimą atsakinga yra funkcijas perduodanti savivaldybė.*

Lietuvos savivaldybių funkcinį klasifikavimą savo moksliniame straipsnyje išsamiai pateikia Žigienė (2012), kuri teigia, kad pagrindiniame šalies savivaldos įstatyme savarankiškos ir valstybės perduotos savivaldybių (delegavimas) funkcijos pateikiamos be jokios loginės sistemos ir neatitinka jokios klasifikacijos, nepaisant to, kad savivaldybių išlaidų ataskaitos turi būti teikiamos pagal COFOG klasifikaciją. Kaip teigia autorė, „Tai sukuria atskaitomybės problemą, nes demokratinės visuomenės pilietis, neturi galimybės matyti kokioms funkcijoms atlikti jo savivaldybė patiria išlaidas“ (Žigienė, 2012:100).

Apibendrinus galima teigti, kad savivaldybė yra apibrėžiama kaip laisvas ir savarankiškas viešasis juridinis asmuo, kuriam Lietuvos Respublikos Konstitucija suteikia savivaldos teisę. Tačiau

savivaldybėse ir jų institucijose vyrauja menko savarankiškumo problema. Jos negali pačios nustatyti savo pareigų bei atliekamų funkcijų. Jų kompetenciją nurodo valstybės valdžios institucijos. Savivaldos galią minimizuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnyje numatytos svarbiausios savivaldybių funkcijos, kurios aiškiai apibrėžia ribotą savivaldos laisvę.

2.2. Savivaldybės finansinių išteklių struktūra

Lietuvos Respublikos savivaldybių savarankiškumą riboja išvardintoms funkcijoms įgyvendinti reikalingi finansiniai ištekliai, kurie atspindi savivaldybių biudžetuose. Jie yra apibrėžti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymo 50 straipsnyje.

Jame nurodyta, kad savivaldybių finansinius išteklius sudaro:

- 1) pagal įstatymus ir kitus teisės aktus iš mokesčių gaunamos savivaldybių biudžetų pajamos;
- 2) pajamos iš savivaldybių turto (nuosavybės);
- 3) įstatymų nustatyta tvarka gautos baudos;
- 4) įstatymų nustatytos vietinės rinkliavos;
- 5) savivaldybių biudžetinių įstaigų pajamos už teikiamas paslaugas;
- 6) pajamos už savivaldybių lėšų likučius einamosiose sąskaitose;
- 7) pajamos, gautos už išnuomotą valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandens fondų vandens telkinius, ir Vyriausybės nustatyta tvarka paskirsčius lėšas už parduotus ne žemės ūkio paskirčiai valstybinės žemės sklypus;
- 8) valstybės biudžeto dotacijos;
- 9) kitos įstatymų nustatytos pajamos;
- 10) negrąžintina finansinė parama (piniginės lėšos);
- 11) paskolos.

Savivaldybės dalį pajamų gauna iš mokesčių, kurių tarifus, neviršydamos įstatymų numatytų dydžių, didina ar mažina savivaldybių tarybos. Biudžetų lėšos gali būti naudojamos tik savivaldybių funkcijoms: savivaldybių tarybų ar jų vykdomųjų institucijų patvirtintiems savivaldybių planavimo dokumentams įgyvendinti, savivaldybių biudžetinėms įstaigoms išlaikyti ir viešųjų paslaugų teikimui organizuoti (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, 2008).

Racionalus finansinių išteklių naudojimas yra viena iš pagrindinių valstybės ir savivaldybių funkcijų. Todėl remiantis Stačkauskienės (2012) teiginiu, jog „biudžetas yra valstybės stabilumo priemonė, sudaranti prielaidas racionaliai paskirstyti finansinius išteklius“, toliau darbe bus analizuojama biudžeto samprata bei vykdymas.

2.3. Savivaldybės biudžetas ir jo sandara

Biudžetas kaip valdymo įrankis pradėtas naudoti apie 1920 m. tokiose milžinėse kaip Dupont, General Motor, Siemens. Biudžetai sudaromi ir kaip naudinga valdymo priemonė taikomi priimant sprendimus ne tik organizacijų, bet ir valstybių ar jų sąjungų lygmeniu. Akivaizdu, kad per pastarąjį šimtmetį įvyko daugybė pokyčių, iš esmės pasikeitusi aplinka, globalizacija ir integracija skatina valstybių vyriausybes tobulinti savo veiklą. O kaip biudžetai, jų formavimo procesas ir būdai, kuriais tai daroma? Šioje srityje taip pat vyksta transformacijos. Biudžetas, naudotas kaip kontrolės įrankis, tampa motyvuojančiuoju veiksnio, strategijos įgyvendinimo garantu. Tai atspindi ir biudžeto sampratos evoliucija – nors reikšminiai žodžiai lieka tie patys – pajamos, išlaidos, finansinis planas, tačiau keičiasi šių žodžių interpretacija ir akcentai: biudžeto formavimas vis labiau siejamas su tikslų įgyvendinimu, t.y. veiklos rezultatais (Skačkauskienė, Okunevičiūtė Neverauskienė, Zabarauskaitė, Andriušaitienė, Tunčikienė, 2013:8).

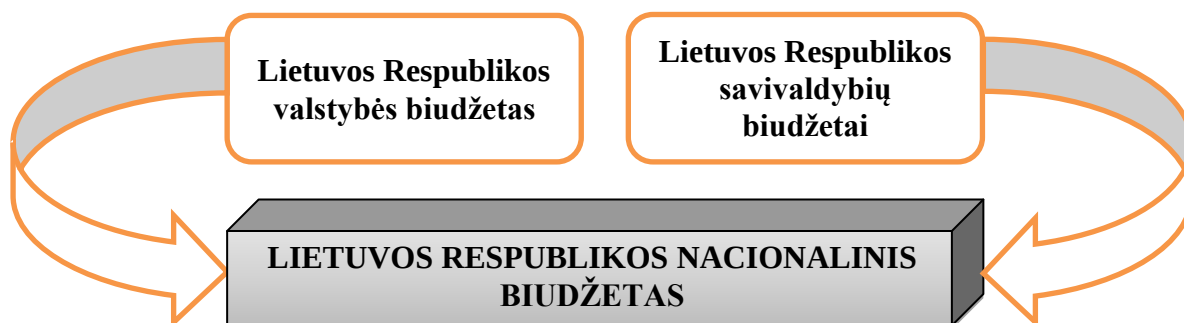
Mokslinėje literatūroje įvairūs autoriai pateikia skirtingas biudžeto sąvokos formuluotes (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Biudžeto sąvokos apibūdinimas (Buškevičiūtė, 2008:92; Skačkauskienė, 2012:8; Bagdžiūnienė, 2006:46; Aleknevičienė, 2005:57; Kazlauskienė, 2012:31)

Autorius	Apibūdinimas
Skačkauskienė, 2012	Apibrėžto laikotarpio numatomų pajamų ir išlaidų informacija, atspindinti priimtų įsipareigojimų finansavimo mastą.
Aleknevičienė, 2005	Ekonominių piniginių santykių visuma, kurių dėka sudaromi ir naudojami pinigų fondai, skirti valstybės funkcijų ir uždavinių įgyvendinimui finansuoti.
Buškevičiūtė, 2008	Piniginių santykių visuma, kuriems esant planingai formuojamas ir naudojamas centralizuotas finansinių išteklių fondas. Tai valstybės finansinis planas, pateikiamas įstatymo forma.
Bagdžiūnienė, 2006	Biudžetas – tai tikslų, strategijų ir numatomų priemonių finansinė išraiška, ir planinės finansinės sąmatos ir išlaidų grafikai, laukiami programų vykdymo ir joms būtinų išlaidų rezultatai.
Kazlauskienė, 2012	Pagrindinis finansinis valstybės planas, turintis įstatyminę galią.

Iš esmės daugumos sąvokų esmė ta pati. Galima pridurti, kad biudžetas yra vienas svarbiausių administravimo, apskaitos ir perspektyvinės kontrolės bei atskaitomybės elementų.

Remiantis Stedos ir Skačkauskienės (2014) moksliniu straipsniu: „Lietuvos biudžetinė sistema – tai valstybės ir savarankiški vietos savivaldybių biudžetai, kurių visuma sudaro Lietuvos Respublikos nacionalinį biudžetą, bei nebiudžetiniai fondai“ (Steda, Skačkauskienė, 2014:49).

3 pav. Lietuvos Respublikos Nacionalinio biudžeto sandara (sudaryta pagal Kazlauskienę, 2012)

3 paveiksle matome, kad Lietuvos Respublikos nacionalinis biudžetas suformuojamas naudojant Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą ir Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetuose sukauptus piniginius fondus. Tai leidžia Lietuvos Respublikos nacionalinį biudžetą apibūdinti, kaip valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduota visuma. Beje, šis biudžetas neapima savivaldybių biudžetams skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

Pagrindinė Lietuvos Respublikos nacionalinio biudžeto grandis – Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas. Tai seimo patvirtintas valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų planas, skirtas vieneriems biudžetiniams metams.

Žemiausia Lietuvos Respublikos biudžetinės sistemos grandis – savivaldybių biudžetai (Kazlauskienė, 2012:35–36).

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas apibrėžia, kad savivaldybės biudžetas, kuris savivaldybės metinis finansinis planas, rengiamas vadovaujantis patvirtintu savivaldybės strateginiu veiklos planu, taip pat atsižvelgiant į kitus patvirtintus savivaldybės strateginio planavimo dokumentus, asignavimus planuojant savivaldybės strateginio veiklos plano programoms įgyvendinti ir planuojamiems rezultatams pasiekti bei paskiriant juos asignavimų valdytojams.

Tam, kad savivaldybės galėtų atlikti savo funkcijas, būtina turėti nemažus piniginius išteklius. Didžiąją šių išteklių dalį turi savivaldybių biudžetai. Savivaldybių biudžetų parengimas ir vykdymas yra svarbiausia teritorinių vienetų finansinės veiklos sritis. Vietos biudžete atsispindi visi ekonominiai, socialiniai – politiniai ir organizaciniai vietinės valdžios sprendimai, susiję su vietinio reikšmingumo klausimais (Kazlauskienė, 2012:47–48).

Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo procesas yra sudėtingas reiškinys, kurį reglamentuoja nemažai teisės aktų. Savivaldybių biudžetų projektus rengia savivaldybių vykdomosios institucijos, t.y. savivaldybių administracijų direktoriai. Vienas pagrindinių teisės aktų,

kuriais remiantis sudaromas savivaldybės biudžetas yra Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas. Jis nurodo, jog „savivaldybių biudžetų projektus rengia savivaldybių vykdomosios institucijos, remdamosi biudžeto sandaros bei kitais įstatymais, seimo patvirtintais savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais, Vyriausybės patvirtintomis biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklėmis bei ekonominėmis programomis, taip pat savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų programomis ir jų sąmatų projektais“ (Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2006).

Kita vertus, savivaldybės ruošdamos savo biudžetų projektus, privalo vadovautis Seimo patvirtintais konkrečioms metams savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais. Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą Vyriausybė privalo atitinkamų metų finansinių rodiklių projektą pateikti likus ne mažiau kaip 75 kalendorinėms dienoms iki biudžetinių metų pabaigos. Seimas savo ruožtu jį privalo patvirtinti belikus tik dviem savaitėms iki biudžetinių metų pabaigos. To paties įstatymo 26 straipsnis nurodo, jog savivaldybių tarybos privalo patvirtinti savo biudžetus ne vėliau kaip per du mėnesius nuo valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo.

Taigi, kaip matome iš ankščiau pateiktų biudžeto vykdymo sąlygų, galima teigti, kad savivaldybėms bei jų institucijoms nustatytos gana griežtos biudžeto vykdymo taisyklės bei laiko apribojimai. Jeigu savivaldybės nespėja patvirtinti savo biudžetų iki einamųjų metų pabaigos, kitų metų pabaigoje savivaldybių veikla yra apribojama. Tokiu atveju jai leidžiama tęsti vykdomus įsipareigojimus bei išmokėti skolas tiekėjams. Tačiau tam atlikti, skiriama lėšų suma negali viršyti 1/12 praėjusių metų savivaldybės biudžeto. Akivaizdu, kad dvi savaitės yra pernelyg trumpas laiko tarpas tinkamai pakoreguoti savivaldybės biudžeto rodiklius ir parengti juos tvirtinimui. Dėl šios priežasties, net nesant savivaldybės bei jos institucijų kaltės, yra ribojami finansiniai ištekliai bei jų funkcijų vykdymo užtikrinimas.

Apibendrinus galima teigti, kad savivaldybės biudžetas yra informacija apie apibrėžto laikotarpio numatomas pajamas ir išlaidas, atspindinti įsipareigojimų finansavimo mastą. Be to, tai yra tęstinis planuojamų gauti pajamų formavimo ir jų paskirstymo procesas siekiant įgyvendinti savivaldybės funkcijas.

Svarbu paminėti, kad savivaldybės biudžetas turi dvi dalis: pajamas ir išlaidas. Šios dalys yra viena nuo kitos neatsiejamos ir, pagal biudžetui keliamus reikalavimus, turėtų būti apylygės, „suformuotos be deficito, t.y. išlaidos negali būti didesnės už pajamas. Jei savivaldybei nepavyksta subalansuoti biudžeto, ji gali imti trumpalaikes ir ilgalaikes vidaus ar užsienio paskolas“ (Davulis, 2006:41).

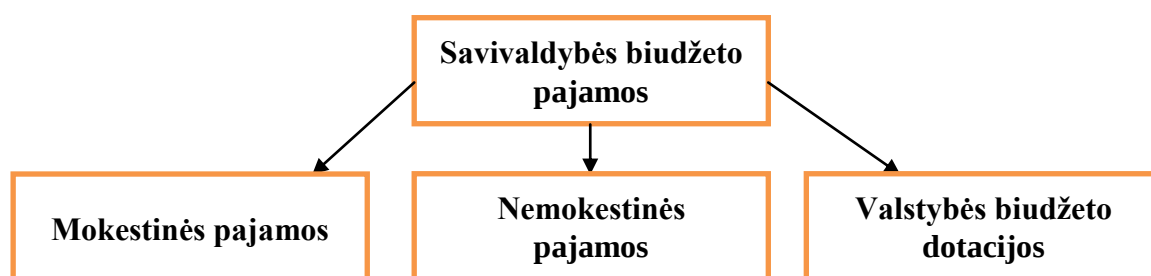
2.3.1. Savivaldybės biudžeto pajamos

Vyriausybės sprendžia įvairias problemas, pvz., kaip surinkti kuo daugiau pajamų, skatinti gamybos augimą, spartinti mokslo ir technikos pažangą, tam yra reikalinga atitinkama biudžeto

duomenų klasifikacija. Bendras visų klasifikavimų bruožas yra tas, kad pateikiama pagal tam tikrus požymius struktūrizuota informacija: patvirtinus biudžetą, jo pajamos (ir išlaidos) išskirstomos pagal įvairius papildomą informaciją suteikiančius požymius (Skačkauskienė, 2012:62).

Kiekviena savivaldybė savo veiklai finansuoti formuoja savarankišką biudžetą. Savivaldybių biudžeto rengimo, svarstymo ir tvirtinimo procedūrą nustato Biudžeto sandaros įstatymas, Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas ir Vyriausybės nutarimu patvirtintos biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės (Skačkauskienė, Okunevičiūtė Neverauskienė, Zabarauskaitė, Andriušaitienė, Tunčikienė, 2013:18).

Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžeto pajamų nustatymo metodikos įstatymas nustato tokias savivaldybių biudžeto pajamų rūšis (žr. 4 pav.):

4 pav. Savivaldybės biudžeto pajamos (sudaryta pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžeto pajamų nustatymo metodikos įstatymą, 2001)

Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo 3 straipsnyje yra skelbiama, kad savivaldybių biudžetams priskiriamos šios *mokestinės pajamos*:

- fizinį asmenų pajamų mokestis, atskaičius privalomojo sveikatos draudimo fondui pagal Sveikatos draudimo įstatymą skirtas lėšas;
- žemės mokestis;
- valstybinės žemės ir valstybinio fondo vandens telkinių, išnuomotų verslinei arba mėgėjiškai žūklei, nuomos mokestis;
- įmonių ir organizacijų nekilnojamojo turto mokestis;
- žyminis mokestis, nustatytas Žyminio mokesčio įstatyme;
- prekyviečių mokestis;
- paveldimo ar dovanojamo turto mokestis;
- kitos įstatymų numatytos mokestinės pajamos.

Į savivaldybių biudžetų pajamas įskaitomos įmokos už ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimą (Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2006).

Mokestinės pajamos skirtos savivaldybių savarankiškoms funkcijoms atlikti. Savivaldybių mokestinių pajamų šaltiniams priskiriamas visus mokesčius Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI) tiesiogiai perveda į jų biudžetus, išskyrus gyventojų pajamų mokestį (GPM) bei mokesčius už prekes ir paslaugas. GPM mokestis užtikrina stipresnes vietos valdžios pozicijas, kadangi pajamas, gaunamas iš šio mokesčio, savivaldybės gali naudoti savo nuožiūra (jos nėra tikslinės paskirties). Prekių ir paslaugų arba kitus mokesčius sudaro pridėtinės vertės, akcizai, cukraus sektorius, loterijų ir azartinių lošimų, transporto priemonių, aplinkos teršimo mokesčiai ir rinkliavos. Iš jų mokestinių pajamų pavidalu į savivaldybių biudžetus patenka dalis mokesčio už aplinkos teršimą ir dalis loterijų ir azartinių lošimo mokesčio (Balvočiūtė, Makauskaitė, 2012:39).

Savivaldybių biudžetams priskiriamos šios *nemokestinės pajamos*:

- pajamos iš savivaldybės turto (nuosavybės);
- baudos ir pajamos iš konfiskaciją įstatymų nustatyta tvarka;
- vietinės rinkliavos;
- savivaldybių biudžetinių įstaigų pajamos, gautos už teikiamas paslaugas;
- pajamos už savivaldybių lėšų likučius einamosiose sąskaitose;
- pajamos už išnuomotus ir parduotus nustatyta tvarka ne žemės ūkio paskirties valstybinės žemės sklypus;
- kitos įstatymų numatytos nemokestinės pajamos.

Pagal priimtą Savivaldybių biudžeto pajamų nustatymo metodikos įstatymą savivaldybių biudžetų pajamų šaltiniai, be mokestinių pajamų, suskirstyti dar į nemokestines pajamas ir dotacijas. Savivaldybių nemokestinių pajamų grupė apima keturis pagrindinius pajamų šaltinius. Pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų metodikos įstatymo pakeitimo įstatymą VMI nustatyta tvarka į atitinkamą savivaldybės biudžetą perveda tas nemokestines pajamas, kurias pagal įstatymus sumoka fiziniai ir juridiniai asmenys. Nemokestines pajamas sudaro turto pajamos, kurias sudaro dividendai, mokesčiai už valstybinę žemę, valstybinio vandens fondo telkinius, gamtos išteklius; pajamos už prekes ir paslaugas, kurios gaunamos iš pajamų už patalpų nuomą, atsitiktines paslaugas; pajamos iš baudų ir konfiskacijos; kitos pajamos, ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos bei vietinės ir valstybinės rinkliavos. Šios nemokestinės pajamos taip pat skiriamos savarankiškoms savivaldybių funkcijoms atlikti (Balvočiūtė, Makauskaitė, 2012:40).

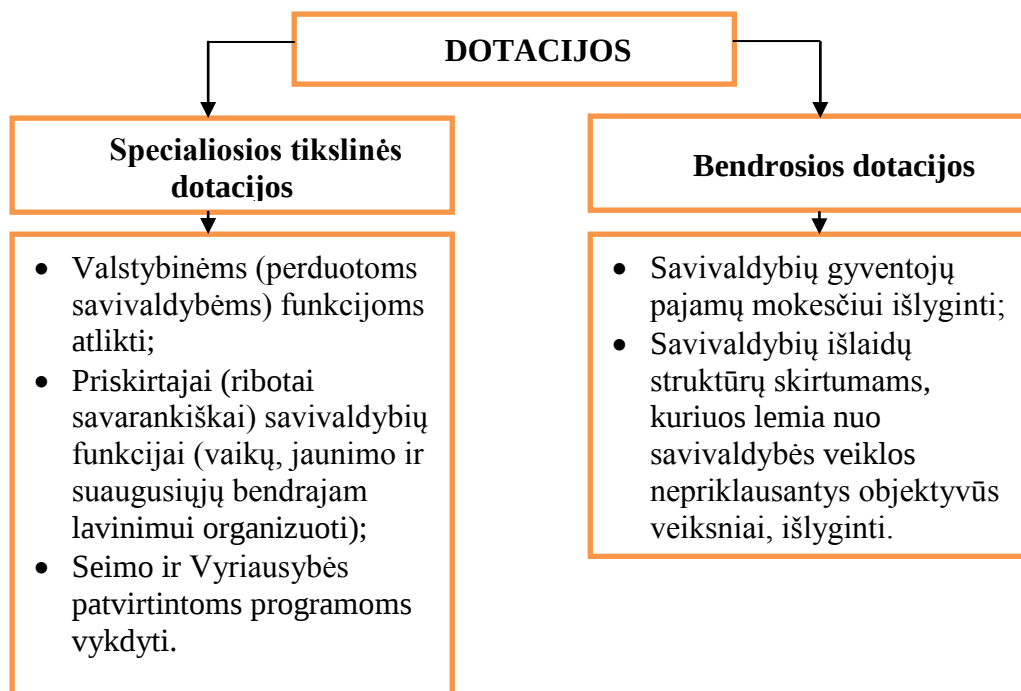
Pirmąsias dvi savivaldybių pajamų rūšis sąlyginai galima vadinti nuosavomis pajamomis, o paskutinioji dotacijos yra valstybės paskirta lėšų suma, valstybės perduotoms savivaldybės funkcijoms vykdyti, kurios nepanaudotas likutis metų pabaigoje grąžinamas į valstybės biudžetą (Davulis, 2006:4).

Mokslinėje literatūroje finansiniai pavedimai (dotacijos) dar vadinami tarp biudžetinių lėšų perskirstymu (Civinskas, Tolvaišis, 2006:87).

Buškevičiūtė (2008:120) išskiria specialiąsias tikslines dotacijas ir bendrąsias dotacijas kompensacijas (žr. 5 pav.).

Pasak ją, specialiosios tikslinės dotacijos skiriamos:

- valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti;
- priskirtajai (ribotai savarankiškai) funkcijai (vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų bendrajam lavinimui organizuoti) atlikti;
- Seimo ir Vyriausybės patvirtintoms programoms vykdyti (Buškevičiūtė, 2008:119–120).

5 pav. Dotacijų struktūra (sudaryta pagal Buškevičiūtę, 2008)

Valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijos skiriamos dėl Seimo ar Vyriausybės priimtų sprendimų atsirandantiems savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų pokyčiams kompensuoti. Pastaroji dotacija skiriama:

- savivaldybių gyventojų pajamų mokesčiui išlyginti;
- savivaldybių išlaidų struktūrų skirtumams, kuriuos lemia nuo savivaldybės veiklos nepriklausantys objektyvūs veiksniai, išlyginti (Buškevičiūtė, 2008:120).

Dotacijų dydžiai savivaldybėms tvirtinami atitinkamų biudžetinių metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (Lietuvos Respublikos Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas, 2001).

Didžiausias savivaldybių pajamas sudaro mokestinės pajamos, iš jų gyventojų pajamų mokestis. Pajamos iš savivaldybių turto sudaro palūkanos už paskolas, depozitus, vertybinius popierius (išskyrus akcijas), dividendai, palūkanos už kapitalo naudojimą. Savivaldybių biudžetinių įstaigų pajamas sudaro įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose (Buškevičiūtė, 2006:119).

Šių trijų pajamų analizė leidžia įvertinti fiskalinės decentralizacijos lygį šalies viešojo sektoriaus ekonomikoje, o kartu ir savivaldybių finansinį savarankiškumą (Davulis, 2007:32).

Nors tvirtinama, kad vietos savivalda savarankiškai sudaro savo biudžetus, bet taip iš tikrųjų nėra. Civinskas ir Tolvaišis (2006) savo moksliniame straipsnyje pateikia tokią nuomonę: „Užuot kasmet perskirstydama savivaldybių biudžetų lėšas, centrinė valdžia galėtų nustatyti stabilią savivaldybės biudžeto apimtį, tačiau suteikdama daugiau galių lanksčiau disponuoti lėšomis pagal poreikius. Šiuo metu centrinė valdžia faktiškai paima ir perskirsto visas savivaldybės biudžeto pajamas. Tai stipriai riboja savivaldybės galimybę finansuoti einamąsias išlaidas, pavyzdžiui, savivaldybė nieko negali skirti pašalpoms. Akivaizdus centrinės valdžios nepasitikėjimas savivaldybėmis yra nepagrįstas, kadangi savivaldybės suinteresuotos kuo efektyviau tvarkyti savo reikalus. Savivaldybei būtų patogiau, jei būtų nustatytas stabilus atsiskaitymų iš mokesčių procentas, o visa kita paliekama savivaldybei“ (Civinskas, Tolvaišis, 2006:93).

Pasak Baltušnikienės (2004:96), kaip galima pastebėti iš užsienio šalių patirties, jog savivaldos institucijoms sekasi geriau surinkti pajamas nei centrinei valdžiai, kadangi žmonės yra labiau linkę mokėti vietinius mokesčius, matydami sąsajas tarp savo mokamų pinigų ir savivaldos institucijų teikiamų paslaugų.

2.3.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos

Išlaidos – tai sunaudoti ištekliai arba pinigai, kuriuos reikia sumokėti už įgytas prekes arba paslaugas. Tinkamai sugrupuotos išlaidos yra organizacijos veiklos biudžetų rengimo pradžia. Tikslus ir skrupulingas išlaidų skirstymas pagal finansų apskaitos principus, neatitinkančius organizacijos tikslų, dažnai užgožia jų esmę (Bagdžiūnienė, 2006:23).

Savivaldybių išlaidos yra apibrėžiamos kaip savivaldybių asignavimų planas biudžetiniams metams. „Savivaldybių biudžetų asignavimai yra naudojami Vietos savivaldos įstatymui ir kitiems įstatymams įgyvendinti vykdant savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų patvirtintas programas“ (Buckiūnienė, 2005:40).

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje yra teigiama, kad „Asignavimai – biudžete nustatyta biudžetinių įstaigų arba kitų biudžeto lėšas gaunančių subjektų, atliekančių viešojo administravimo funkcijas išlaidoms ir ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui bei strateginėms atsargoms įsigyti skirta lėšų suma, kurią asignavimų valdytojas turi teisę biudžetiniais metais gauti iš biudžete sukaupytų lėšų, pateikęs paraišką Valstybės išdą tvarkančiai

institucijai arba savivaldybių administracijai, patvirtintoms programoms finansuoti“ (Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2006).

Nagrinėjamo įstatymo 5 straipsnyje yra apibrėžtos biudžeto asignavimų valdytojų pareigos:

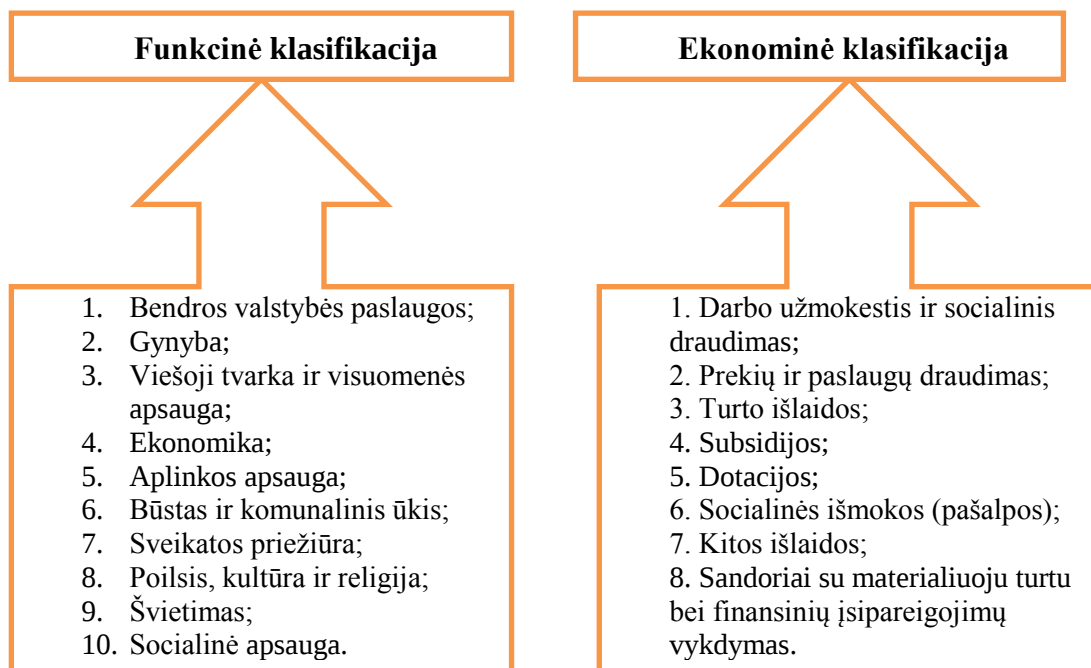
1. naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti jiems skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams programoms vykdyti;
2. organizuoti iš biudžeto finansuojamų programų rengimą ir vykdymą;
3. nustatyti ir tvirtinti vadovaujamos biudžetinės įstaigos ar pavaldžių įstaigų ir kitų subjektų programas, jų sąmatas, neviršijant šioms programoms patvirtintų bendrųjų asignavimų, tarp jų – išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti, sumų;
4. Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir terminais teikti finansinę ir kitą atskaitomybę;
5. kontroliuoti ir vykdyti savo vadovujamų biudžetinių įstaigų įsipareigojimus, atlikti pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų finansinės atskaitomybės analizę;
6. užtikrinti finansinių ir statistinių ataskaitų teisingumą ir pateikimą laiku;
7. užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą.

Apibendrinant Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme numatytas nuostatas, galima teigti, kad asignavimai yra viena svarbiausių biudžeto valdymo dalių, už kurių vykdymą tiesiogiai atsako savivaldybių asignavimų valdytojai. Jų pareigos paremtos griežtomis taisyklėmis, pagal kurias, asignavimų valdytojai privalo kontroliuoti ir užtikrinti savivaldybių biudžeto asignavimų funkcionalumą.

Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžeto asignavimus galima klasifikuoti naudojant funkcinę ir ekonominę klasifikacijas. 6 paveiksle pateikti Lietuvos savivaldybių biudžetų asignavimai.

Funkcinės klasifikacijos pagrindu yra sudaromi savivaldybių biudžetai ir paskirstomi asignavimai. Paprastai prioritetinės finansavimo sritys yra švietimas, socialinė apsauga, ekonomika, būstas ir komunalinis ūkis. Lietuvos Respublikos savivaldybės neatsilieka nuo Europos Sąjungos savivaldybių, daugiausia asignavimų skiria švietimo sričiai.

Svarbu, kad savivaldybių biudžetai būtų suformuojami be deficito, t.y. išlaidos negali būti didesnės už pajamas. Nepaisant to, kokia dalis biudžeto pajamų yra nuosava, o kokia ne, kiekviena savivaldybė turi įstatymų nustatytas prievoles vykdyti joms pavestas funkcijas. Savivaldybių asignavimai gali būti naudojami tik savivaldybėms įstatymų paskirtoms funkcijoms vykdyti.

6 pav. Savivaldybių biudžetų asignavimų klasifikacija (sudaryta pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymą dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo, 2003)

„Dažnoje šalyje biudžetinis procesas tampa kovos lauku, kurioje politiniai pareigūnai demonstruoja savo galią bei rūpinimąsi mokesčių mokėtojais. Tuo siekiama įžiebtį piliečiams viltį, kad jų gyvenimas pagerės, o šalies ekonomika klestės ir renkamų pareigūnų ateitis tampa perspektyvi. Buškevičiūtė (2008) pastebi, kad „šalies biudžeto sudarytojams, politikams ir administratoriams neduoda ramybės mokesčių dydžių ir biudžetinių asignavimų derinimas“. Abi šios biudžetinės kategorijos yra glaudžiai susijusios ir ne tik dėl to, kad mokesčiai sudaro pagrindinę valstybės pajamų dalį. Dažnai sunku prognozuoti, kiek padidės mokestinės įplaukos ir kartu kiek lėšų galima išleisti. Pažymėtina, kad mokesčių mokėtojų elgesys ne visada nuspėjamas tiek ekonomikos augimo laikotarpiais, tiek nepalankiomis ekonominėmis aplinkybėmis“ (Butkutė, Frolova, 2010:225).

Apibendrinus galima teigti, kad savivaldybės, formuodamos pajamas ir planuodamos išlaidas, turi atsižvelgti į šiam procesui keliamus griežtus reikalavimus. Pagrindiniai dalykai į kuriuos turėtų būti atsižvelgiama, tai biudžeto formavimo principai ir metodai. Jie nusako svarbiausius biudžeto bruožus ir jo sudarymo būdus. Todėl toliau darbe šie aspektai bus pateikiami plačiau.

2.4. Savivaldybės biudžeto formavimo principai ir metodai

Naraškevičienė (2008:150) teigia, kad yra svarbu aptarti principus, apsprendžiančius savivaldybių biudžetų formavimą, jei norima įvertinti jų įtaką ekonominiams procesams. Anot Skačkauskienės (2012:20): „Biudžeto rengimo principų įteisinimas sudaro prielaidas efektyvesniam viešųjų finansų valdymui tiek įgyvendinant biudžeto funkcijas, tiek siekiant fiskalinės drausmės“. Literatūroje diskutuojami ir pateikiami įvairūs principai, kuriais vadovaujantis turėtų būti sudaromas biudžetas (žr. 4 lentelę). Siūlomi rinkiniai, kuriuose principų skaičius svyruoja nuo 4 iki 10.

4 lentelė. Savivaldybių biudžetų formavimo principai (Skačkauskienė, 2012:20)

Schick, (2009)	Rakauskienė, (2006)	Buškevičiūtė, (2006)	Naraševičiūtė, Lakštutienė, (2005)	Levišauskaitė, Ruškys, (2003)
Išsamumas Tikrumas Periodiškumas Teisėtumas Skaidrumas	Vieningumas Tikrumas Periodiškumas Skaidrumas Specializuotumas	Vienovė Išsamumas Realumas (teisingumas) Našumas	Vientisumas Išsamumas Tikrumas arba realumas Specializacija ir detalizacija Viešumas	Vieningumas Išsamumas Realumas (teisingumas) Viešumas

Atlikus 4 lentelėje pateiktų principų turinio analizę, galima teigti, kad išskirti principai panašūs ir pavadinimais, ir savo turiniu. Pavyzdžiui Schick (2009) pasiūlytas *išsamumo* principas atitinka su Naruševičiūtės ir Lakštutienės (2005) *vientisumo*, Levišauskaitės ir Ruškio (2003) bei Rakauskienės (2006) *vieningumo*, Buškevičiūtės (2006) *vienovės* principą: autoriai nurodo, kad į biudžetą turi būti įtraukiamos visos valstybės pajamos ir išlaidos. *Pilnumo* principas savo turiniu papildo aptartą vieningumo principą: visam valstybės ūkiui turi būti sudaromas vienas biudžetas. Tik Buškevičiūtė (2006) šiam principui suteikia kiek kitokią prasmę: kiekviename biudžeto straipsnyje turi būti nurodoma šio straipsnio pajamos ir išlaidos (Skačkauskienė, 2012:20–21).

Davulis (2007:33), įvardindamas savivaldybių biudžeto formavimo principus, pasirenka Astrausko ganėtinai platų jų paskirstymą ir remiasi nuomone apie šiuolaikinių demokratiškesnių šalių praktikoje nusistovėjusius pagrindinius principus, kuriais remiantis savivaldybės formuoja savo biudžetus, ir trumpai juos charakterizuoja:

- *Nuolatinių funkcijų atlikimo principas* reiškia, kad visos savivaldybėms priskirtos funkcijos privalo būti nuolatos atliekamos sistemingai, tiksliai ir stabiliai, taip kaip to reikalauja Lietuvos Respublikoje galiojantys teisės aktai.
- *Taupumo ir ekonomiškumo principas* reikalauja, kad savivaldybių biudžeto finansiniai išteklių būtų leidžiami racionaliai, ieškant efektyviausių panaudojimo būdų.

- *Biudžeto balanso principas* įpareigoja vadovautis taisykle, kad savivaldybių biudžetai privalo būti tinkamai subalansuoti.

„Biudžeto balansas – tai biudžeto pajamų ir išlaidų skirtumas. Pirminis biudžeto balansas būna arba perteklinis, arba deficitinis. Perteklinio biudžeto atveju, skirtumas panaudojamas valstybės ar savivaldybės skolai mažinti, o deficitinio biudžeto atveju, stengiantis subalansuoti biudžetą, yra didinama skola“ (Naraškevičiūtė, 2008:150).

- *Realaus kasos darbo principas* reiškia, kad į savivaldybių biudžeto vykdymą būtų įtraukiamos tik realios pajamos ir asignavimai.

- *Biudžeto visuotinio principas* reikalauja, kad į kasmetinį savivaldybių biudžeto projekto rengimą būtų įtraukti visi savivaldybės finansiniai ištekliai.

- *Bendro išlaidų padengimo principas* įpareigoja savivaldybes bei jų institucijas, kad visos biudžeto lėšos turi maksimaliai padengti biudžeto išlaidas.

- *Individualaus įvertinimo principas* reiškia, kad visi savivaldybės finansiniai ištekliai privalo būti suskirstyti pagal biudžeto pajamų kilmę bei asignavimų paskirtį.

- *Viešumo principas* įpareigoja, kad savivaldybių biudžeto planas bei jo rengimas visada būtų prieinamas jos institucijoms, bendruomenės gyventojams ir visai visuomenei (Davulis, 2007:33).

Ypatingą dėmesį reikėtų skirti biudžeto balanso principui, nes labai svarbu, kad būtų išlaikyta pusiausvyra tarp pajamų ir išlaidų. Tik racionaliai paskirstytos išlaidos pagal realias pajamas (realaus kasos aparato principas) gali būti įvertintos kaip efektyvios ir ekonomiškai pagrįstos. Biudžeto balanso principas yra vienintelis, įteisintas teisės aktu – biudžeto sandaros įstatymu, kuriame skelbiama, kad savivaldybių biudžetai turi būti patvirtinti be deficito.

Pasak Skačkauskienės (2012:24): „Biudžetas formuojamas vadovaujantis reikalavimais, kuriais apibrėžiama biudžeto apimtis, privaloma pateikti informacija, sudarymo laikotarpis, veiksmų planas ir kita. Apibendrinant galima teigti, kad daugeliu atveju principų rinkiniai yra gana panašūs (vieni detalesni, kiti labiau apibendrinti), tačiau vieno reikalavimų sąrašo nėra. Tai priklauso nuo įvairių aplinkos veiksnių poveikio, įtakos turi ir tokį rinkinį rengiančių autorių vertybės, kompetencija“.

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros koncepcijoje suformuluoti principai atitinka tiek demokratinius biudžeto formavimo principus, tiek Europos savivaldybių chartijos reikalavimus. Kadangi biudžetų formavimo principai finansų teorijoje ir praktikoje susiformavo, tai jų taikymas ir derinimas prie veikiančių teisės aktų yra kiekvieno laikmečio aktualijos. Deja, dabartinė reali situacija valstybėje akivaizdžiai skiriasi nuo įstatymiškai įtvirtinamų nuostatų, išvardinti biudžeto principai ne tik dažnai pažeidžiami, bet netgi aiškiai ignoruojami. Biudžeto formavimo principai turi didžiulę įtaką ekonominiams procesams valstybėje, o šių principų ignoravimas – lengviausias ir ekonominiu požiūriu neefektyviausias būdas (Naraškevičiūtė, 2008:151).

Biudžetų formavimo principų įgyvendinimo praktika lemia ir biudžeto sudarymo (planavimo) metodų taikymas. Biudžeto sudarymo metodai vystėsi nuo koncentracijos į išteklius ir sąnaudas link rezultatų (žr. 5 lentelę), nuo inkrementinio link racionalaus sprendimo priėmimo.

Seniausiai taikytas **išlaidų straipsnių** biudžeto sudarymo metodas, kai išlaidos skiriamos konkretiems išlaidų straipsniams, pvz. darbuotojų atlyginimams mokėti ar įrangai įsigyti. **Siekimų rezultatų** arba planavimo pagal rezultatus metodas atliekas tokia veiksmų seka: 1) nustatomos aktualiausios sprendtinios problemos ir pateikiami galimi jų sprendimai, susiejant su institucijos paskirtimi, 2) planuojami sprendimų rezultatai ir jų siekimas. Taikant **programinį metodą** ištekliai paskirstomi pagal programas, t.y. biudžetas yra padalinamas į programines sritis, reikalauja o iš padalinių, atsakingų už tam tikrą sektorių ar sritį, reikalaujama konkrečių užduočių ir konkrečių veiklos planų (Skačkauskienė, 2012:26–29).

5 lentelė. Biudžeto sudarymo metodų charakteristika (Skačkauskienė, 2012:26)

Metodas	Formali išraiška	Turinys	Orientavimasis
Išlaidų straipsnių	Išlaidos pagal objektus	Einamųjų ir kapitalinių poreikių aprūpinimas	Išteklių/sąnaudų kontrolė
Siekiamų rezultatų	Išlaidos pagal funkcijas	Išlaidos pagal planuojamus uždavinius ir rezultatus	Išteklių/sąnaudų kontrolė
Programinis	Išlaidos pagal programas	Išlaidos pagal veiklos sritis, laikantis bendro tikslo	Išteklių/sąnaudų kontrolė
Tikslinis	Išlaidos pagal programas/tikslus	Išlaidos pagal visapusiškai pagrįstus tikslus	Dėmesys rezultatams
Nulinės bazės	Išlaidos pagal programas/veiklas	Išlaidos pagal problemas, sudarant „sprendimų paketus“	Dėmesys rezultatams
Rezultatų (veiklose efektyvumo)	Lėšų, rezultatų, programos poveikio duomenys pagal kiekvieną tikslą	Išlaidos pagal rezultatus, t.y. produktus, rezultatų grandinės siekiant specifinių tikslų pateikimas	Dėmesys rezultatams

Tikslinis planavimo metodas orientuotas į racionalių sprendimų priėmimą. **Nulinės bazės** metodas taikomas, kai išlaidų skirstymas grindžiamas periodišku institucijų funkcijų nagrinėjimu, jų reikalingumo ir svarbos įvertinimu, t.y. institucija kasmet turi pagrįsti biudžetą iš naujo lyg naujai pradėtų savo veiklą. **Rezultatų** (arba veiklos efektyvumo) biudžeto sudarymo metodas, kuris turi programinę struktūrą, tačiau akcentuojama ne programos išlaidos, o viešųjų programų įvykdymo rezultatai (Skačkauskienė, 2012:26–29).

Kai kurių darbų autorių išskiriami ir kitokie biudžeto sudarymo metodai, kurie daugeliu atveju yra panašūs į jau aptartuosius. Pavyzdžiui Davulis (2007) pateikia tokius savivaldybių biudžetų sudarymo metodus:

- Didėjančio (augančio) biudžeto sudarymo metodas. Anot Davulio (2007:34), „Tai ne kas kita, o atnaujintas praėjusių metų biudžeto variantas, patikslintas atsižvelgiant į infliacijos poveikį ir į numatomos veiklos pokyčius“. Šio metodo trūkumas yra tai, kad naudojami duomenys, kurie yra orientuoti į praeitį, o ne į ateitį, taigi yra nepalankūs naujovėms, todėl „pažanga ateina ne dideliais šuoliais, o mažyčiais žingsneliais“.

- Bazinio biudžeto sudarymo metodas. Šis metodas panašus į didėjančio biudžeto sudarymo metodą. Skirtumas tas, kad formuojant biudžetą pagrindu imamas tam tikrų, t.y. bazinių metų biudžetas. „Daugiausia dėmesio skiriama nustatyti bazę ir bazės atskirų elementų pasikeitimus tiek dėl infliacijos, tiek ir dėl naujos veiklos arba plėtros“ (Davulis, 2007:34). Šis metodas orientuotas į biudžeto plėtojimo galimybes, nes yra įvertinamos ne tik trumpalaikės, bet ir ilgalaikės tendencijos. Tačiau tai reikalauja daug darbo sąnaudų ir, žinoma, patirties.

- Nustatytų ribų (fiksuotų limitų) sudarymo metodas. Buškevičiūtės (2008:117) teigimu: „Taikant šį metodą, atskiriems veiklos sektoriams iš anksto žinoma skiriamų išlaidų bendra apimtis. Finansų komitetas, įvardijęs planuojamais biudžetiniais metais numatomas gauti pajamas, atskiriems komitetams paskirsto „išlaidų limitus“, kurių privalu laikytis“.

- Kritinių dydžių metodas. Dar vadinamas pokyčių planavimo arba marginaliniu metodu. Taikant šį metodą, dėmesys sutelkiamas ties nauja veikla ir jos finansavimu, „darant prielaidą, jog bazinių metų veikla bei jos finansavimas mažai kils. Savivaldybės biudžeto projekto rengime dalyvaujančios tarnybos nurodo konkrečias veiklas, jos prioritetus bei finansavimo apimtis“ (Davulis, 2007:34).

Apibendrinus galima teigti, kad atkūrusi nepriklausomybę, Lietuva nuolat tobulina biudžeto rengimo ir įgyvendinimo procesus. Pradžioje taikytas biudžeto rengimas pagal išlaidų straipsnius, nuo 2000 m. pradėtas diegti programinis biudžeto metodas, kuris pastaruoju metu įgyja rezultatų (veiklos efektyvumo) bruožų. Išanalizavus biudžeto formavimo metodus, pastebėtina, kad savivaldybės, siekdamos racionalesnio biudžeto, dažnai taiko įvairius metodų derinius. Kita vertus, metodų taikymo trūkumai skatina mokslininkus ir praktikus ieškoti naujų biudžeto formavimo metodų, kurie leistų patobulinti biudžeto formavimo ir planavimo procesus.

3. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ FORMAVIMO POVEIKIO VEIKLOS REZULTATAMS TYRIMO METODOLOGIJA

Prieš pradedant analizuoti Klaipėdos miesto savivaldybės finansinius išteklius bei jų įtaką veiklos rezultatams, svarbu pateikti tyrimo metodologijos svarbiausias kryptis, t.y. tyrimo tikslas, taikomi metodai, nuoseklumas bei tyrimo svarbumas.

3.1. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrimo tikslas ir metodai

Tyrimo tikslas – įvertinti Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikį veiklos rezultatams. Klaipėdos miesto savivaldybės finansiniai ištekliai, t.y. savivaldybės biudžeto pajamos ir išlaidos. Jos klasifikuojamos pagal teisės aktuose nustatytus griežtus nurodymus ir skirstomos remiantis savivaldybės atliekamomis funkcijomis. Iškeliam tikslui pasiekti naudojama Klaipėdos miesto savivaldybės pajamų ir išlaidų analizė. Pasirinktos analizės metu, galima išgauti daugiausia informacijos apie savivaldybės finansinių išteklių paskirstymą, įsisavinimą bei panaudojimą. Kad tyrimo informacija būtų aiškesnė ir labiau suprantama, atliekama grafinė analizė. Jos pagrindinis tikslas – grafinio paveikslo pagalba atvaizduoti dokumentuose pateiktus susistemintus duomenis. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrime atliekama bazinio ir grandininio kitimo tempų palyginimo analizė. Ji pateikiama lentelių pavidalu ir pirmiausia skaičiuojama pasirenkant bazinius analizės metus. Bazinio ir grandininio kitimo tempų esmė parodo kaip kito analizuojamas objektas kiekvienais atskirais metais. Rodikliai dažniausia būna išreikšti procentiniu skirtumu. Norint nustatyti gaunamų finansinių išteklių mastą, Klaipėdos miesto savivaldybės finansiniai ištekliai palyginami su Vilniaus miesto savivaldybe, taikant lyginamąjį analizės metodą. Viso tyrimo analizuojamas laikotarpis yra 2011 – 2014 m. Nagrinėjamu laikotarpiu Lietuvoje buvo naudojama valiuta litas, todėl praktinėje darbo dalyje visi duomenys ir skaičiavimai pateikti šia valiuta.

Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrimas pradedamas pateikiant Klaipėdos miesto savivaldybės charakteristiką bei biudžeto sudarymo ir vykdymo ypatybes. Naudojama savivaldybėje galiojančių nuostatų bei tvarkos aprašų duomenų apibendrinimo analizė.

Baigiamojo magistro darbo praktinė dalis atliekama remiantis Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitomis (pateikiamos prieduose). Pirmojoje tyrimo dalyje analizuojamos Klaipėdos savivaldybės biudžeto pajamos 2011 – 2014 m. laikotarpiu. Pateikiama detali pajamų

struktūra iš kurios galima matyti tikslus savivaldybės pajamų šaltinius. Toliau tyrime pateikiama savivaldybės biudžeto pajamų planų įvykdymo grafinė lyginamoji analizė. Iš šios analizės galima pastebėti kaip savivaldybė įvykdė biudžeto pajamų planus visais lyginamaisiais metais. Po to pajamos detalizuojamos į tris grupes, t.y. mokesťines pajamas, nemokesťines pajamas ir valstybės skiriamas dotacijas. Čia taip pat pateikiama 2011 – 2014 m. lyginamoji analizė, iš kurios galima matyti pajamų pasiskirstymo procentinę išraišką. Pirmiausia pajamos aptariamos bendrai, analizuojamas jų įvykdymas, po to tyrimas pereina pagal atskiras grupes ir analizuojamas smulkus biudžeto pajamų paskirstymas, remiantis baziniais ir grandininiais kitimo tempais. Visa pirmoji tyrimo dalis išreikšta tūkst. Lt arba procentais. Po kiekvieno duomenų lyginimo pateiktas apibendrinimas.

Antrojoje tyrimo dalyje analizuojamos Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidos arba asignavimai. Pirmiausia pateikiamas planų įgyvendinimas, kuris tyrime išreikštas procentais ir tūkst. Lt. Lyginamos 2011 – 2014 m. planuojamos išlaidos su faktinėmis išlaidomis. Faktinės išlaidos analizuojamos remiantis baziniais ir grandininiais kitimo tempais. Biudžeto išlaidų tyrime baziniai metai yra 2011 m. Po to darbe analizuojamos išlaidos pagal Finansų ministro patvirtintą savivaldybių biudžetų išlaidų klasifikaciją. Išlaidų analizė pagal klasifikaciją aiškiai nurodo kokios veiklos sričiai savivaldybė skiria daugiausiai išlaidų. Tyrimo eigoje išlaidos bus analizuojamos atskirai, suskirsčius jas į tris sritis, t.y. išlaidos ekonomikai, socialinei sferai ir išlaidas kitoms savivaldybės funkcijoms įgyvendinti. Jos analizuojamos atskirai pagal sudedamąsias dalis. Po kiekvieno savivaldybės biudžeto išlaidų palyginimo arba kitimo, pateikiamas apibendrinimas.

Paskutinėje tyrimo dalyje palyginamos Klaipėdos miesto savivaldybės ir Vilniaus miesto savivaldybės pajamos ir išlaidos. Analizei naudotos savivaldybių biudžeto vykdymo ataskaitos 2011 – 2014 m. laikotarpiu. Tyrimo metu pirmiausia palyginamos savivaldybių faktinės pajamos. Paveiksluose jos išreikštos tūkst. Lt. Pateikiamos priežastys dėl kurių Vilniaus miesto savivaldybės lėšos yra žymiai didesnės. Po to pereinama prie biudžeto išlaidų lyginamosios analizės. Čia tiriami faktinių išlaidų planai visu analizuojamu laikotarpiu. Pabaigoje bandyta gilintis į Vilniaus miesto savivaldybės išlaidas pagal funkcinę klasifikaciją. Nustatyta, kokios sričiai savivaldybė skiria daugiausiai asignavimų. Pateikiamas tyrimo apibendrinimas bei siūlymai, kaip būtų galima didinti Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto finansinius šaltinius.

3.2. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrimo aktualumas

Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išlaidų formavimo veiklos rezultatams tyrimas atliktas norint nustatyti kaip savivaldybė tikslingai valdo savo finansinius išteklius ir kokios įtakos jie turi veiklos rezultatams. Tyrimas atliktas lyginant savivaldybės biudžeto pajamas ir išlaidas. Analizuojant

Klaipėdos miesto savivaldybės pajamas, pirmiausia svarbu ištirti kaip savivaldybė įvykdė kasmetinį biudžeto planą. Iš to galima suprasti, kaip tikslingai savivaldybė rinko mokesčius, ar rado naujų būdų kaip šį procesą su efektyvinti. Išlaidų analizės metu parodoma, kur ir kam savivaldybė išleido daugiausiai jai skirtų lėšų. Akivaizdžiai matoma ar Klaipėdos miesto savivaldybė racionaliai ir taupiai leidžia pinigus. Tyrimo metu galima pastebėti kokiam savarankiškumo lygyje yra savivaldybė. Tai rodo valstybės skiriamų dotacijų kitimas, kuriuo savivaldybės linkusios pasinaudoti. Analizuojant savivaldybės finansinius išteklius svarbu juos palyginti su kitomis savivaldybėmis. Iš to galima orientuotis į gaunamų pajamų ir patiriamų išlaidų mastą, nuo kurio priklauso šio proceso sudėtingumas.

Apibendrinant galima teigti, kad yra svarbu ir tikslinga atlikti savivaldybės finansinių išteklių formavimo tyrimą. Visu pirma, tyrimo metu galima matyti kokį kiekį faktinių piniginių išteklių gauna ir sunaudoja savivaldybės bei jos kontroliuojamos institucijos. Taip pat, iš šio tyrimo gaunama nemažai informacijos apie viešojo sektoriaus darbo našumą ir produktyvumą, planuojant savivaldybės biudžeto pajamas ir išlaidas. Grafiniu analizės būdų galima matyti kokiais metais savivaldybė patyrė pakilimą, o kuriais metais jos išlaidos gerokai viršijo numatytus planus. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad atlikus šį tyrimą galima ieškoti savivaldybės biudžeto rengimo ir vykdymo problemų bei jų sprendimo būdų. Tyrimo rezultatai parodo ar savivaldybės eina tinkama finansinių išteklių valdymo linkme ar jos susiduria su ekonominėmis problemomis.

4. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS, REMIANTIS 2011 – 2014 M. PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ ANALIZE

4.1. Klaipėdos miesto savivaldybės charakteristika ir jos biudžeto ypatybės

Klaipėda – vienas seniausių Lietuvos miestų, geriau žinomas kaip Baltijos jūros uostamiestis. Tai Vakarų Lietuvos centras, turintis apie 180 tūkst. gyventojų. Klaipėdos miestas yra apskrities ir savivaldybės centras ir trečias pagal dydį Lietuvos miestas, kuris yra unikalus savo svarba šaliai. Pagrindinė Klaipėdos miesto valdžios institucija – Klaipėdos miesto savivaldybė, kurios tikslas yra tenkinant bendruomenės gyventojų viešuosius interesus, gerinti socialinę aplinką, tiekti tik kokybiškas švietimo, ugdymo, kultūros, sporto bei kitas socialines paslaugas, tenkinti visuomenės poreikius, nuolatos vystyti infrastruktūrą bei didinti ne tik savo miesto, bet ir šalies ekonomiką.

Kadangi Klaipėda yra vienintelis Lietuvos miestas, turintis uostą, Klaipėdos miesto savivaldybė skiria ypatingą dėmesį efektyviam Lietuvos jūrinio komplekso vystymuisi, siekia nuolatos jį naujinti bei efektyvinti. Todėl Klaipėdoje auga jūros verslas, siekiama užtikrinti geras sąlygas investuotojams, rūpinamasi darbuotojų darbo sąlygomis, pildomi jų lūkesčiai.

Kadangi Klaipėdos miestas yra patogioje geografinėje vietoje, čia yra visiškai išvystyta turizmo infrastruktūra. Kasmet Klaipėda sulaukia vis didesnio poilsiautojų skaičiaus ne tik iš visos Lietuvos, bet ir kitų užsienio valstybių. Dėl to, Klaipėdos miesto savivaldybė stengiasi sudaryti ir įgyvendinti kuo daugiau turizmo skatinimo ir vystymo, laisvalaikio ugdymo, aplinkos apsaugos, miesto ekonominės plėtros gerinimo projektų.

1989 – 1990 m. Lietuvoje buvo panaikinta vienpartinė sistema ir įvyko pirmieji demokratiniai rinkimai į Klaipėdos miesto tarybą. Šiuo metu Klaipėdos miesto savivaldybė ir jos institucijos vykdomąją valdžią atlieka remiantis Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais bei patvirtintais nutarimais.

Klaipėdos miesto savivaldybės atstovaujamoji valdžia yra savivaldybės taryba, o vykdomoji valdžia – Klaipėdos miesto savivaldybės administracija, kurios veiklos principai yra apibrėžti 2010 metų gegužės 6 dienos nuostatuose. Čia ji įvardijama, kaip biudžetinė įstaiga visiškai išlaikoma savivaldybės biudžeto, atliekanti viešojo administravimo funkcijas ir sudaryta iš struktūrinių ir teritorinių darinių (seniūnijų). Administracijos steigėja yra Klaipėdos miesto savivaldybės taryba. Taryba renkama ketveriems metams visuotiniuose savivaldybių tarybų rinkimuose. Ji išrenkama pagal Lietuvos Respublikoje įregistruotų politinių partijų pateiktus siūlomų kandidatų sąrašus. Ją išrenka Klaipėdos miesto bendruomenės gyventojai.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija privalo atlikti įstatymų, Vyriausybės nutarimų bei savivaldybės institucijų nustatyta tvarka nustatytas funkcijas:

- savivaldybės teritorijoje organizuoti ir nuolatos kontroliuoti savivaldybės bei jos institucijų sprendimų įgyvendinimą;
- vadovautis Lietuvos Respublikoje galiojančiais įstatymais ir Vyriausybės nutarimais;
- įstatymų nustatyta tvarka organizuoti savivaldybės finansinių išteklių valdymą, kontroliuoti savivaldybės turto naudojimą;
- tinkamai administruoti viešųjų paslaugų teikimą visuomenei;
- atstovauti savivaldybei savivaldybės išlaikomų įmonių ir akcinių bendrovių valdymo organuose;
- rengti Klaipėdos miesto savivaldybės institucijų sprendimų ir mero potvarkių programas;
- užtikrinti tarybos sekretoriato, mero, Savivaldybės tarybos narių, Savivaldybės kontrolės bei audito tarnybos ekonominį ir socialinį aptarnavimą;
- nuolatos vykdyti kitas teisės aktuose numatytas funkcijas.

Administracijai vadovauja Savivaldybės administracijos direktorius (toliau – Administracijos direktorius). Administracijos direktorius Administracijai vadovauja per savo pavaduotojus, struktūrinių padalinių vadovus ir tiesiogiai. Administracijos direktorius tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės nutarimų bei Savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais. Tiesiogiai įgyvendindamas įstatymus, Vyriausybės nutarimus ir Savivaldybės tarybos sprendimus, gali kreiptis į valstybinio administravimo subjektus, leisti įsakymus, privalomus Administracijai ir jam priskirtos kompetencijos klausimais savivaldybės gyventojams ir kitiems savivaldybės teritorijoje esantiems subjektams, organizuoja Administracijos darbą, tvirtina Administracijos struktūrinių padalinių nuostatus, atsako už vidaus administravimą Administracijoje. Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę bei finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą;

Administracija rengia biudžeto projektą, organizuoja jo vykdymą ir rengia biudžeto įvykdymo apyskaitą. Klaipėdos miesto savivaldybės administracija yra savivaldybės viešojo administravimo įstaiga, kurią sudaro:

- 4 departamentai: Socialinis departamentas, Miesto ūkio departamentas, Urbanistinės plėtros departamentas ir Ekonomikos ir strategijos departamentas;
- 5 tiesiogiai administracijos direktoriui pavaldūs struktūriniai padaliniai;
- 9 administracijos direktoriaus pavaduotojui pavaldūs struktūriniai padaliniai;
- į struktūrinius padalinius neįeinantys viešojo administravimo valstybės tarnautojai.

Visi Administracijos daliniai palaiko ryšius taip, kad galėtų efektyviai įgyvendinti savo funkcijas.

Kaip ir kiekvienos savivaldybės, taip ir Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių valdymas geriausiai matomas planuojant kasmetinį biudžeto planą bei analizuojant jo įvykdymą. Iš jo galima matyti kaip tikslingai savivaldybė vykde patvirtintus planus. Todėl toliau darbe bus supažindinta kuom remiantis ir kaip tai atlieka Klaipėdos miesto savivaldybė.

Remiantis Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo ir biudžeto vykdymo tvarkos aprašu, Klaipėdos miesto savivaldybės tarybai (toliau – Savivaldybės taryba) patvirtinus savivaldybės biudžetą, Savivaldybės administracijos Finansų ir turto departamento Finansų skyrius (toliau – Finansų skyrius) per 3 darbo dienas nuo Savivaldybės tarybos sprendimo įsigaliojimo praneša asignavimų valdytojams apie jiems skirtus asignavimus pagal Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą formą. Pranešimus pasirašo Finansų skyriaus vedėjas bei pranešimą paruošęs specialistas.

Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai ne vėliau kaip per 12 darbo dienų nuo pranešimo – pažymos gavimo apie skirtus asignavimus patvirtina savo ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų bei kitų subjektų programas, sudaro vykdomų programų sąmatas ir priedus prie sąmatų pagal savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintas formas, suveda duomenis į Finansų valdymo ir apskaitos informacinę sistemą. Sąmatos su priedais, pasirašytos asignavimų valdytojo ir darbuotojo, atsakingo už planavimą, popierine forma pateikiami Finansų skyriui. Programų sąmatos sudaromos pagal kiekvieną programos finansavimo šaltinį, visus funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus. Biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatas pasirašo jų vadovai ir darbuotojai, atsakingi už planavimą. Asignavimų valdytojas tvirtina savo, jam pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatas.

Sudarydami programų sąmatas, Klaipėdos savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai turi užtikrinti, kad jų ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų praėjusių metų įsiskolinimai pagal priimtus įsipareigojimus būtų numatyti padengti planuojamais metais, neviršijant tiems metams skirtų savivaldybės biudžeto asignavimų.

Apibendrinus galima teigti, kad Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto projektas yra atliekamas remiantis griežtomis sudarymo taisyklėmis. Pagal jas, asignavimai iš savivaldybės biudžeto išduodami dengti tik toms išlaidoms, kurios numatytos asignavimų valdytojų vykdomų programų sąmatose. Finansavimas privalo būti vykdomas vadovaujantis patvirtintomis savivaldybės biudžeto programų sąmatomis. Jai biudžeto programų sąmatos yra nepatvirtintos, naudotis savivaldybės biudžeto lėšomis yra griežtai draudžiama. Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai yra atsakingi už tinkamą bei teisingą biudžeto programų sąmatų organizavimą ir vykdymą. Jie atsako už patvirtintų savivaldybės finansinių išteklių naudojimo teisėtumą, produktyvumą, tinkamumą bei funkcionalumą.

Klaipėdos miesto savivaldybės finansų skyrius, vadovaudamasis patvirtintu savivaldybės biudžetu ir asignavimų valdytojų patvirtintomis programų sąmatomis bei pajamų paskirstymu

ketvirčiais, per vieną mėnesį po savivaldybės biudžeto patvirtinimo sudaro metų ketvirčiais paskirstytą savivaldybės biudžeto pajamų ir finansavimo planą pagal asignavimų valdytojus, programas ir išlaidų ekonominę klasifikaciją. Savivaldybės pajamų ir finansavimo plano pajamų dalies paskirstymas ketvirčiais rengiamas atsižvelgiant į asignavimų valdytojų, savivaldybės administracijos finansų ir turto departamento mokesčių skyriui perduotus duomenis apie prognozuojamų gauti pajamų ketvirtinį paskirstymą ir įvertinus 2 paskutinių biudžetinių metų įplaukų dinamiką bei teisės aktų pasikeitimus.

Savivaldybės biudžeto pajamų ir finansavimo planą tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės tarybai patikslinus savivaldybės biudžetą, biudžeto pajamų ir finansavimo planas patikslinamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto patikslinimo.

Klaipėdos savivaldybės tarybos patvirtintas savivaldybės biudžetas per 30 darbo dienų pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintas formas pateikiamas Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.

Įgyvendindami Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme nustatytas teises, Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai prirėikus gali keisti patvirtintų programoms biudžeto asignavimų pagal valstybės funkcinę klasifikaciją, tą pačią funkcinę grupę ir ekonominę klasifikaciją paskirti, neviršydami patvirtintų tam tikrai programai bendrųjų asignavimų išlaidoms, iš jų darbo užmokesčiui sumų, apie tai raštu informavę Finansų skyrių, arba ketvirtinį bendros asignavimų sumos paskirstymą, suderinę su Finansų skyriumi. Pranešimai apie asignavimų pakeitimą pagal valstybės funkcinę klasifikaciją ar ekonominę klasifikaciją Finansų skyriui teikiami pagal Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą formą ne vėliau kaip likus 10 dienų iki atitinkamo ketvirčio pabaigos. Bendros asignavimų sumos ketvirtinį paskirstymą programai vykdyti asignavimų valdytojai turi teisę keisti vieną kartą per ketvirtį, bet ne vėliau kaip likus 10 dienų iki ketvirčio pabaigos, pateikę Finansų skyriui Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintos formos pažymą.

Metams pasibaigus, asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžios biudžetinės įstaigos ir kiti subjektai disponuojamose sąskaitose esančias savivaldybės biudžeto lėšas, skirtas programoms finansuoti, išskyrus ne didesnę negu 1/4 įmokėtų ir nepanaudotų praėjusiais biudžetiniais metais biudžetinių įstaigų pajamų lėšų metinės sumos dalį, grąžina į savivaldybės biudžeto sąskaitą ne vėliau kaip iki sausio 6 dienos. Nepanaudotos lėšos iš valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos grąžinamos į savivaldybės biudžeto sąskaitą iki sausio 4 dienos.

Atsižvelgus į Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto rengimą bei vykdymą, galima pastebėti, kad tik tinkamai parengus kasmetinį biudžeto planą, galima efektingai vykdyti savivaldybės finansinių išteklių valdymą. Klaipėdos miesto savivaldybė turi užtikrinti teisingą lėšų paskirstymą, kad po to būtų galima racionaliai jas naudoti. Savivaldybės privalo siekti, kad jų biudžeto planas kasmet būtų

įvykdytas be deficito. Šis procesas reikalauja nemažai laiko ir kruopštumo, nes tik tinkamai jį sudarius, savivaldybė gali dirbti efektingai.

4.2. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų analizė

Kiekviena viešojo sektoriaus institucija yra įkurta tam, kad vykdytu jai priskirtas užduotis ir siektų nesustabdomo funkcionalumo. Tokia institucija yra ir Klaipėdos miesto savivaldybė, kuri privalo siekti net tik socialinio, politinio, bet ir ekonominio stabilumo, todėl vienas iš pagrindinių savivaldybės tikslų yra finansinių šaltinių aprūpinimas bendruomenei bei nuolatinė jų paieška.

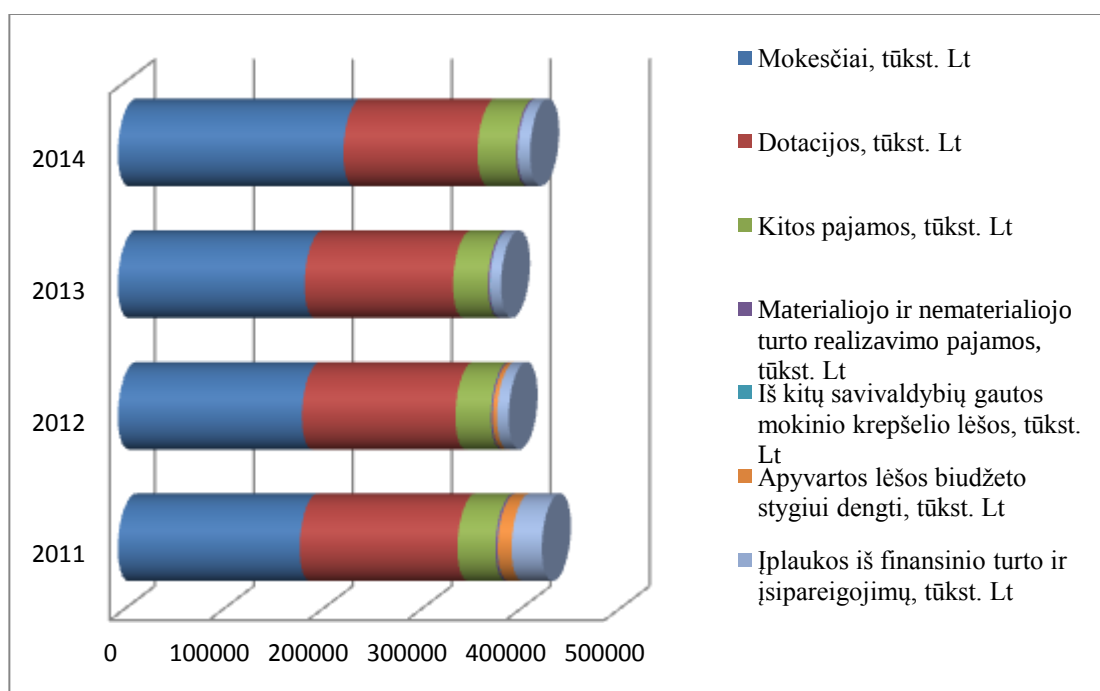
Klaipėdos miesto savivaldybė kaip ir kitos Lietuvos Respublikos savivaldybės, nėra savarankiška planuodama savo biudžetą. Savivaldybės biudžetas sudaromas ne pagal konkrečius poreikius, bet Finansų ministerijos apskaičiuotais ir įvertintais rodikliais bei teisės aktuose nustatytais griežtais nurodymais.

Norint atlikti visas priskirtas funkcijas, savivaldybei yra reikalingi finansiniai ištekliai. Daugiausia jų yra sukaupiama savivaldybių biudžete, kuris yra rengiamas vieneriems biudžetiniams metams. Kiekvienos savivaldybės ekonominis pajėgumo lygis priklauso nuo surenkamų biudžeto pajamų dydžio, kuris dažniausiai priklauso nuo finansinių, socialinių, politinių bei demografinių priežasčių.

Kiekvienų metų pradžioje Klaipėdos miesto savivaldybės taryba patvirtina biudžeto projektą, kuriame nurodo, kiek planuojama gauti pajamų ir kaip bus paskirstyti asignavimai. Klaipėdos miesto savivaldybės 2011 – 2014 metų biudžeto pajamas (įplaukas) sudarė (žr. 7 pav.):

- Mokesčiai (gyventojų pajamų mokestis, turto mokesčiai (žemės mokestis, paveldimo turto mokestis, nekilnojamojo turto mokestis), prekių ir paslaugų mokesčiai (mokestis už aplinkos teršimą, valstybės rinkliavos, vietinės rinkliavos));
- Dotacijos (Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti, mokinio krepšeliui finansuoti, pagal teisės aktus savivaldybėms perduotoms socialinės apsaugos, kultūros ir sveikatos apsaugos įstaigoms išlaikyti, mokykloms ir klasėms, skirtoms mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ir kt.);
- Kitos pajamos (turto pajamos (palūkanos, dividendai, nuoma (nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius)), pajamos už prekes ir paslaugas (pajamos už patalpų nuomą, pajamos už atsitiktines paslaugas, įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose), pajamos iš baudų ir konfiskacijos, kt.).
- Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos;
- Iš kitų savivaldybių gautos mokinio krepšelio lėšos;
- Apyvartos lėšos biudžeto lėšų stygiui dengti;

- Įplaukos iš finansinio turto ir įsipareigojimų.

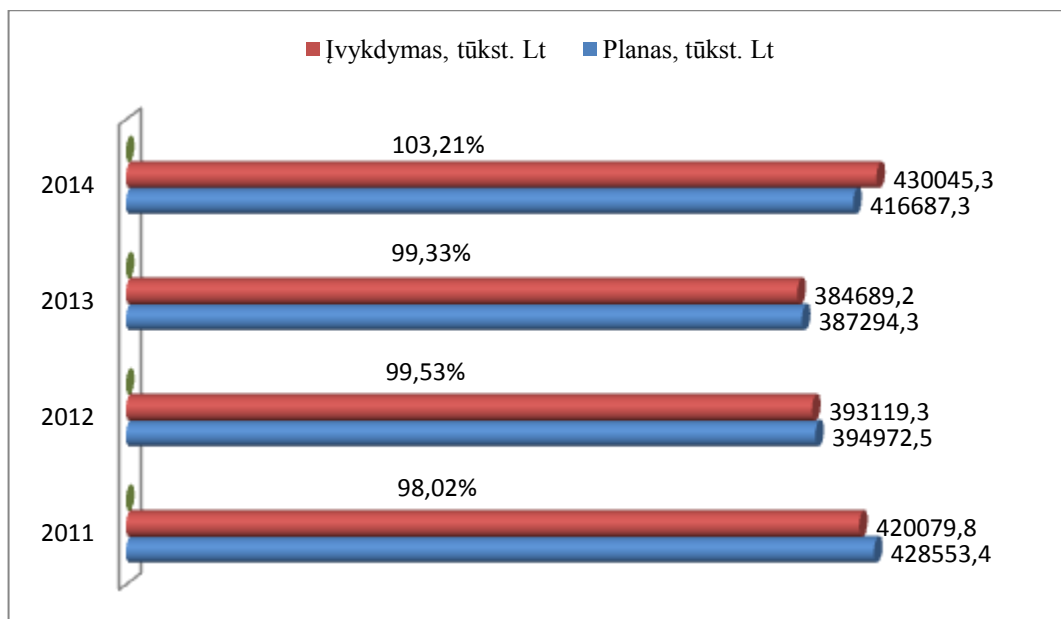
7 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto planuojamų pajamų struktūra 2011 – 2014 m., tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Kai baigiasi metai ir patvirtinama savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaita, akivaizdžiai matomi neatitinkamai tarp planuoto ir faktiškai įvykdyto biudžeto. Paskaičiavimai teikiami remiantis 2011 – 2014 metų biudžetų įvykdymo ataskaitomis (žr. 1–8 priedus).

Apžvelgiant bendrą Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto planinių ir faktinių pajamų kitimą 2011 – 2014 metais (žr. 8 pav.), matome, jog beveik visu nagrinėjamu laikotarpiu, planuojamos pajamos buvo didesnės nei realiai gautos.

Pateiktoje diagramoje matome, kad tik 2014 metais savivaldybei pavyko įgyvendinti pajamų planą, jis įvykdytas net 103,21 proc. Likusiais metais surinktų pajamų planai buvo tik beveik įvykdyti. Intervalas, kuriame kito faktiškai gautų pajamų apimtys lyginant su planuotais dydžiais, yra nuo 98,02 proc. 2011 – aisiais, iki 99,33 proc. 2013 – aisiais ir 99,53 proc. 2012 – aisiais metais.

8 paveikslas aiškiai parodo, kad mažiausiai surinkta pajamų buvo 2013 metais, t.y. 45356,10 tūkst. Lt arba 10,55 proc. mažiau nei 2014 metais.

8 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės 2011 – 2014 m. pajamų plano įvykdymas, tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Norint atidžiau išanalizuoti Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamas galime matyti kaip jos didėjo ar mažėjo lyginant su baziniais metais, kurie šiuo atveju yra 2011 m. Lyginimui naudojami baziniai ir grandininiai kitimo tempai.

6 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų baziniai ir grandininiai kitimo tempai 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

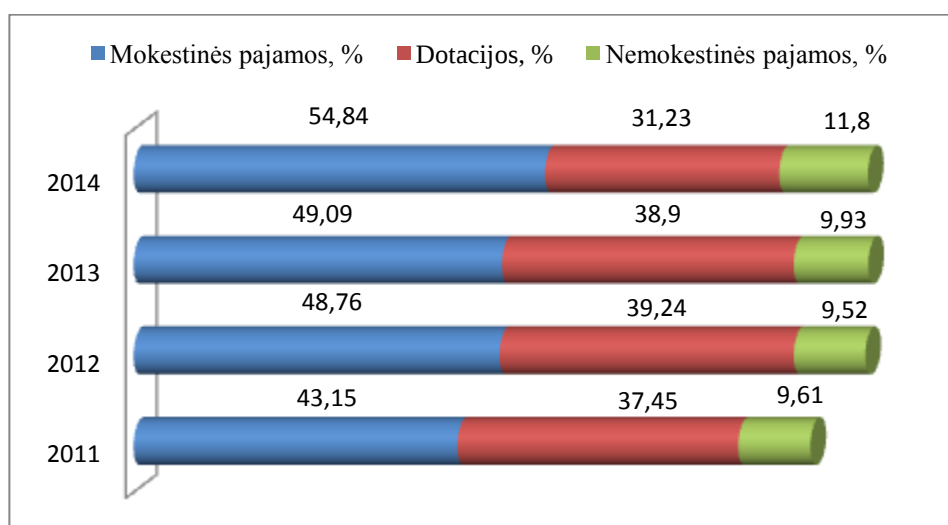
Metai	Faktinės pajamos, tūkst. Lt	Didėjimo tempas, %		Padidėjimo tempas, %		Absoliutus pokytis, tūkst. Lt	
		Bazinis	Grandininis	Bazinis	Grandininis	Bazinis	Grandininis
2011	420079,80	0	–	0	–	0	–
2012	393119,30	93,58	93,58	-6,42	-6,42	-26960,50	-26960,50
2013	384689,20	91,58	91,58	-8,42	-8,42	-35390,60	-35390,60
2014	430045,30	102,37	102,37	2,37	2,37	9965,50	9965,50

6 lentelėje matome, kad analizuojant pajamų kitimo tempą ir lyginant jas su baziniais metais t.y. 2011 m. pajamos pradėjo augti tik 2014 metais. Lyginant su baziniais metais jos išaugo 2,37 proc. arba 9965,50 tūkst. Lt. Pajamų sumažėjimas pastebimas 2012 – 2013 m. Lyginant 2012 m. su baziniais

metais jos sumažėjo 6,42 proc. arba 26960,50 tūkst. Lt. Lyginant 2013 metus su baziniais 2011 metais pajamos sumažėjo 8,42 proc. arba 35390,60 tūkst. Lt.

Be jau aptartos Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų dinamikos, svarbu išanalizuoti 2011 – 2014 metų struktūrinius biudžeto pajamų pokyčius. Analizė atliekama išskirsčius faktines pajamas į tris pagrindines grupes: mokestinės pajamos, dotacijos ir nemokestinės pajamos. Prie nemokestinių pajamų priskirtos ne tik kitos gautos savivaldybės pajamos, bet ir pajamos iš materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo ir iš kitų savivaldybių gautos mokinio krepšelio lėšos.

9 paveiksle galima matyti kaip kito biudžeto pajamų struktūra lyginamaisiais metais. 2011 – 2014 m. laikotarpiu didžiausią Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų dalį sudarė mokestinės pajamos ir dotacijos.

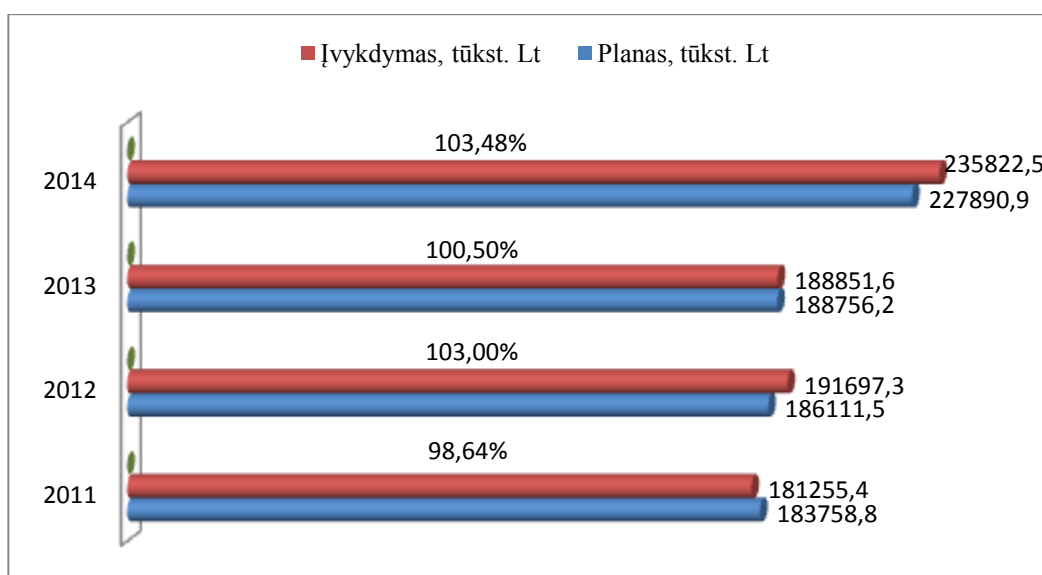

9 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės 2011 – 2014 m. biudžeto pajamų struktūros kitimas, tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Kaip matome iš 9 paveikslo mokestinės pajamos visu analizuojamu laikotarpiu kilo. Nuo 2011 m. iki 2014 m. padidėjo 11,69 procentinio punkto. 2014 metais jos buvo didžiausios iš nagrinėjamo laikotarpio, tai sudarė 54,84 proc. (235822,5 tūkst. Lt) viso tų metų pajamų biudžeto. Valstybės skiriamos dotacijos visais metais skyrėsi nežymiai, jos tai sumažėja, tai laipsniškai padidėja. Procentinis intervalas svyruoja nuo 31,23 proc. iki 39,24 proc. Daugiausia dotacijų, gaunamų iš valstybės, savivaldybės biudžeto projektą papildė 2012 m., t.y. 154264,4 tūkst. Lt arba 39,24 proc. viso einamųjų metų biudžeto. Nemokestinės pajamos sudarė labai nedidelę dalį visų pajamų. Jos taip pat tai mažėja, tai didėja. Jų intervalas nuo 9,61 proc. iki 11,8 proc. Daugiausia nemokestinių pajamų

buvo 2014 m., jos sudarė 11,8 proc. (50766 tūkst. Lt) biudžeto, o mažiausiai 2012 m. – 9,52 proc. arba 37423,6 tūkst. Lt.

Šių trijų analizuojamų savivaldybių biudžeto pajamų analizė leidžia įvertinti savivaldybių finansinio savarankiškumo laipsnį, kuris yra svarbus rodiklis vertinant savivaldybės veiklos rezultatus. Santykis tarp mokestinių ir kitų pajamų, kurios naudojamos savivaldybei priskirtoms funkcijoms įgyvendinti su valstybės skiriamomis dotacijomis, rodo savivaldybių finansinio savarankiškumo lygį. Aukštas dotacijų laipsnis bendroje savivaldybių pajamų struktūroje reikštų mažesnę savivaldybės finansinį savarankiškumą. Plačiau panagrinėkime kiekvieną biudžeto pajamų sudedamąją dalį.

10 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų plano įvykdymas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

10 paveiksle matome mokestinių pajamų plano įvykdymą. Mokestinių pajamų planas viršytas beveik visais lyginamaisiais metais. 2012 m. jis įvykdytas 103,0 proc. tai sudarė 5585,8 tūkst. Lt neplanuotų pajamų. Tai įvyko dėl to, kad visų mokestinių pajamų buvo gauta daugiau, negu planuota. Gyventojų pajamų mokesčio iš VMI gauta 2669,3 tūkst. Lt daugiau negu patvirtintame plane. Prie viršyto mokestinių pajamų plano prisidėjo ir turto mokesčiai. Jų surinkta 1729,7 tūkst. Lt daugiau nei planuota. Tai įtakojo gyventojų mokamas fizinių asmenų mokestis, kuris nebuvo planuotas. Jo surinkta beveik 988,3 tūkst. Lt. Nekilnojamojo turto mokesčio gauta 1514,9 tūkst. Lt daugiau, kadangi buvo įsigyta daugiau nekilnojamojo turto bei naujai įvertintas jau turimas nekilnojamas turtas. Prekių ir paslaugų mokesčių 2012 m. surinkta beveik 1186,8 tūkst. Lt daugiau. Tai įtakojo tais metais daugiau išduotų verslo liudijimų skaičius.

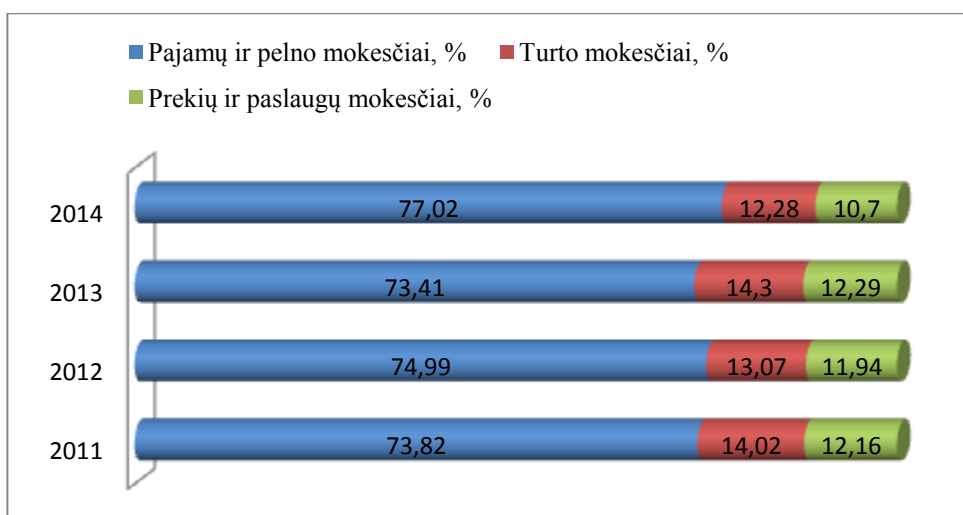
2013 metais mokestinės pajamos planas buvo įvykdytas 100,50 proc. Gyventojų pajamų mokesčio iš VMI 3472,50 tūkst. Lt gauta mažiau nei planuota. Pagrindinė pajamų nesurinkimo priežastis – padidėjusi vietinių gyventojų migracija į kitas užsienio šalis bei išaugęs žymus nedarbo lygis. Kitos analizuojamų metų mokestinės biudžeto pajamos viršijo planą. Mokesčio iš turto buvo surinkta 920,10 tūkst. Lt daugiau negu planuota. Žemės mokesčio surinkta 351,50 tūkst. Lt mažiau nei tikėtasi dėl sumažėjusių privačių žemės plotų. Nekilnojamojo turto mokesčio 2013 m. gauta 1297,10 tūkst. daugiau negu planuota. Prekių ir paslaugų mokesčių planas viršijo net 2667,8 tūkst. Lt. Tam didžiausios įtakos turėjo gautos pajamos iš vietinių rinkliavų.

Daugiausia, t.y. 103,48 proc. planas buvo įvykdytas 2014 metais. Visų mokestinių pajamų gauta daugiau negu planuota. Gyventojų pajamų mokesčio iš VMI surinkta 2950,30 tūkst. Lt daugiau negu patvirtinta. Tam didžiausios įtakos turėjo šoktelėjęs darbingumo lygis. Turto mokesčio gauta 4269,60 tūkst. Lt daugiau dėl nekilnojamojo turto įsigijimo. Prekių ir paslaugų mokesčių planas viršytas 711,7 tūkst. Lt.

2011 m. planas buvo įvykdytas mažiausiai, t.y. 98,64 proc. Tam įtakos turėjo mažesnis negu planuotas pajamų ir pelno mokesčių gavimas, dėl analizuojamu laikotarpiu aktyvios migracijos. Darbuotojų užimtumo lygis lyginant su kitais metais buvo mažiausias. Taip pat planas neįvykdytas ir dėl turto mokesčių nesurinkimo.

2011 metais Finansų ministerija ir Seimas iniciavo ir parengė Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo pakeitimus, dėl kurių buvo padaryta didelė žala Lietuvos savivaldybių biudžetams. Pasinaudodami įstatymo pakeitimais, kuriuose įvesta mokesčio mokėjimo kontrolė, asmenys ėmė vengti mokesčio mokėjimo, pradėjo vengti įforminti naujos statybos ar rekonstrukcijos baigtumą, nors nekilnojamas turtas faktiškai yra naudojamas. Asmenys ėmė vengti nekilnojamojo turto mokesčio deklaracijos pateikimo. Dėl šios priežasties didelę žalą patyrė ir Klaipėdos miesto savivaldybė. 2011 m. nekilnojamo turto mokesčio planas neįvykdytas 2056,8 tūkst. Lt.

11 paveiksle matomas Klaipėdos miesto savivaldybės mokestinių biudžeto pajamų struktūrinis kitimas analizuojamaisiais metais. Iš pateiktų duomenų galima teigti, kad visais nagrinėjamais metais didžiausią mokestinių pajamų dalį sudarė pajamų ir pelno mokesčiai.

11 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų struktūrinis kitimas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Kaip matome, pajamų ir pelno mokestis, visais analizuojamaisiais metais, mažiau 77 proc. nebuvo sumažėjęs (žr. 11 pav.). Jo procentinis intervalas svyruoja nuo 73,41 proc. (138627,5 tūkst. Lt) iki 77,02 proc. (181623,3 tūkst. Lt). Didžiausią Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų dalį jis sudarė 2014 m. Analizuojant savivaldybės turto mokestį iš 11 paveikslo matome, kad 2011 – 2014 m. laikotarpiu jis nežymiai svyravo.

7 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės mokestinės pajamos (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

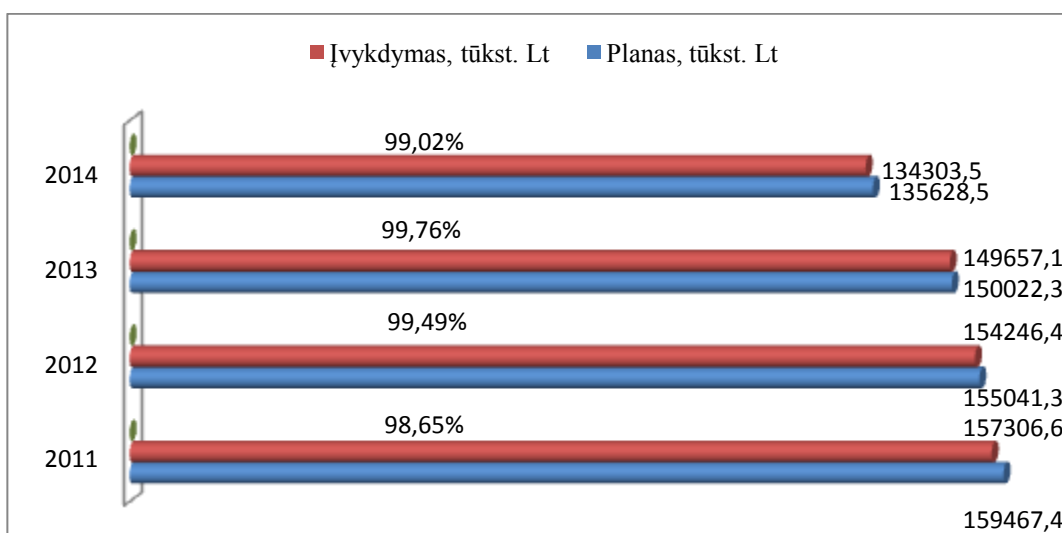
Pajamų pavadinimas	2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Pajamų ir pelno mokesčiai	133802,2	73,82	143755,3	74,99	138627,5	73,41	181623,3	77,02
Turto mokestis	25407,7	14,02	25049,7	13,07	27000,10	14,3	28949,6	12,28
Prekių ir paslaugų mokestis	22045,5	12,16	22872,3	11,94	23224,0	12,29	25249,6	10,70
Iš viso:	181255,4	100	191697,3	100	188851,6	100	235822,5	100

7 lentelėje galima matyti aiškesnį šio mokesčio kitimą. Remiantis ja, turto mokesčio intervalas svyruoja nuo 12,28 proc. iki 14,3 proc. Daugiausiai turto mokesčio buvo surinkta 2013 m. tai sudarė 14,3 proc. visų to laikotarpio mokestinių pajamų, mažiausiai surinkta 2014 m. Paskutinė mokestinių pajamų sudedamoji dalis yra prekių ir paslaugų mokestis, jis yra beveik pats mažiausias iš pateiktų mokesčių. Jo intervalas svyruoja nuo 10,7 proc. iki 12,29 proc.

Apibendrinus galima teigti, kad visu lyginamuoju laikotarpiu Klaipėdos miesto savivaldybė palyginti tiksliai įvykdė planuojamų mokestinių pajamų planą. Tačiau beveik visais metais pasiskirstymas tarp mokesčių nebuvo tolygus. Pavyzdžiui 2013 m. planas įvykdytas, tačiau iš jų, gyventojų pajamų mokestis iš VMI nesurinktas, tiek kiek planuota. Turto bei prekių ir paslaugų mokesčių planai buvo viršyti, todėl tai išlygina faktinį mokestinių pajamų planą 2013 m. ir jis tampa įvykdytu. Tokia pati situacija ir kitais lyginamaisiais metais, išskyrus 2014 m. kai mokestinių pajamų aiškiai surinkta daugiau. Tais metais visų mokestinių pajamų buvo gauta daugiau, negu planuota. Tai įtakojė efektyvų mokesčių surinkimą.

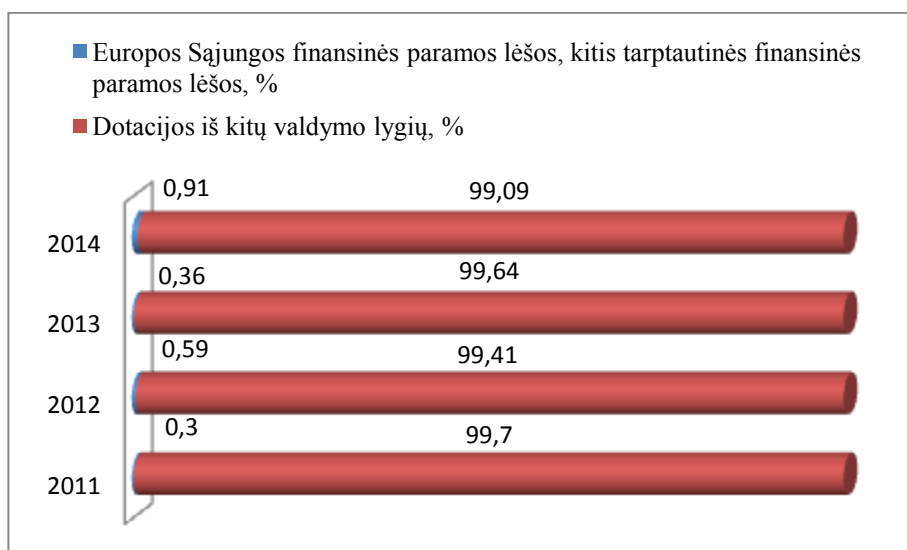
Išanalizavus Klaipėdos miesto savivaldybės mokestines pajamas, svarbu atlikti ir paskutiniosios pajamų grupės, t.y. gaunamų dotacijų analizę. Šios analizės metu bus galima matyti Klaipėdos miesto savivaldybės savarankiškumo lygį, nes dotacijos yra valstybės arba savivaldybių institucijų, tarptautinių organizacijų ir fondų finansinė arba materialinė parama, kuri skiriama konkrečiai veiklai atlikti. Dotacijos gali būti susijusios su turto pajamomis. Trumpiau tariant, dotacija – tai pagalba, kuria savivaldybės linkusios pasinaudoti 100 proc. Kuo didesnis skiriamų dotacijų procentas, tuo mažesnis savivaldybės savarankiškumo lygis. 9 paveiksle matome, kad dotacijos Klaipėdos miesto savivaldybės biudžete sudaro nuo 31,23 proc. iki 39,24 proc. visų mokestinių pajamų lyginamaisiais metais. Nagrinėjamos savivaldybės mokestinių pajamų dalį visais metais sudarė dotacijos, kurios susideda iš Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų ir dotacijų iš kitų valdymo lygių.

Toliau darbe bus pateikta išsamesnė informacija apie Klaipėdos miesto savivaldybės dotacijas ir jų panaudojimą.

12 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto dotacijų plano įvykdymas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

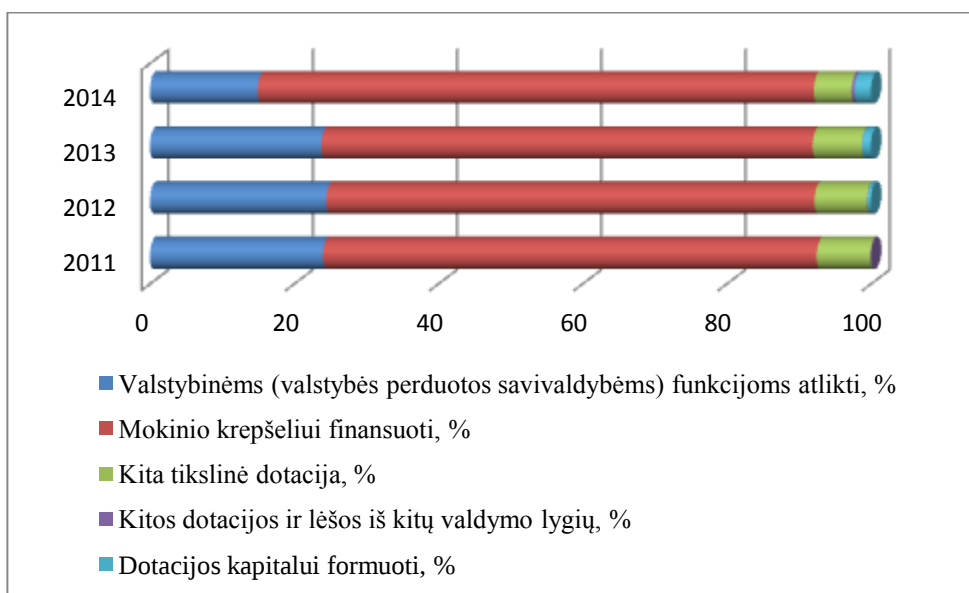
12 paveiksle matome Klaipėdos miesto savivaldybei skiriamų dotacijų plano įvykdymą. Savivaldybė visais analizuojamais metais skiriamas dotacijas panaudojo beveik 100 procentų. Mažiausiai panaudota buvo 2011 m. – 98,65 proc. Daugiausiai 2013 m. – 99,76 proc. Iš pateiktos diagramos aiškiai matome, kad nuo 2011 m. iki 2014 m. dotacijų lėšos linkusios mažėti. Svarbu atkreipti dėmesį, kad dotacijų mažėjimo tendencija reiškia, kad Klaipėdos miesto savivaldybės finansinis savarankiškumas linkęs stiprėti.

13 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto dotacijų struktūra 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

13 paveiksle matome, kad visais lyginamaisiais metais Klaipėdos miesto savivaldybei skiriamas dotacijas sudarė Europos sąjungos finansinės paramos lėšos, kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos ir dotacijos iš kitų valdymo lygių. Daugiausiai sudarė dotacijos iš kitų valdymo lygių. Procentinis intervalas svyruoja nuo 99,09 proc. iki 99,7 proc. Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos sudarė labai nedidelę dalį visų dotacijų, jos nesiekė net 1 proc. Toliau darbe bus detaliau analizuojamos dotacijos iš kitų valdymo lygių.

14 paveiksle matomas dotacijų iš kitų valdymo lygių struktūrinis kitimas. Visu analizuojamu laikotarpiu didžiausią dotacijų dalį sudaro valstybės dotacijos skirtos moksleivių krepšeliui finansuoti. Daugiausiai jų buvo gauta 2014 m., t.y. 77,16 proc. arba 102681,1 tūkst. Lt visų skiriamų dotacijų (žr. 8 lentelę). Tokių dotacijų padidėjimą įtakojo mokinio krepšelio dydžio viename vaikui staigus augimas. Kita nagrinėjama dotacija yra dotacija skirta valstybėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti. Ji sudaro nemažą procentą visų savivaldybei skiriamų dotacijų. Mažiausiai jos buvo skirta 2014 m., t.y. 14,92 proc. (19860,7 tūkst. Lt), o daugiausia 2012 m. – 24,46 proc. (37507,8 tūkst. Lt).

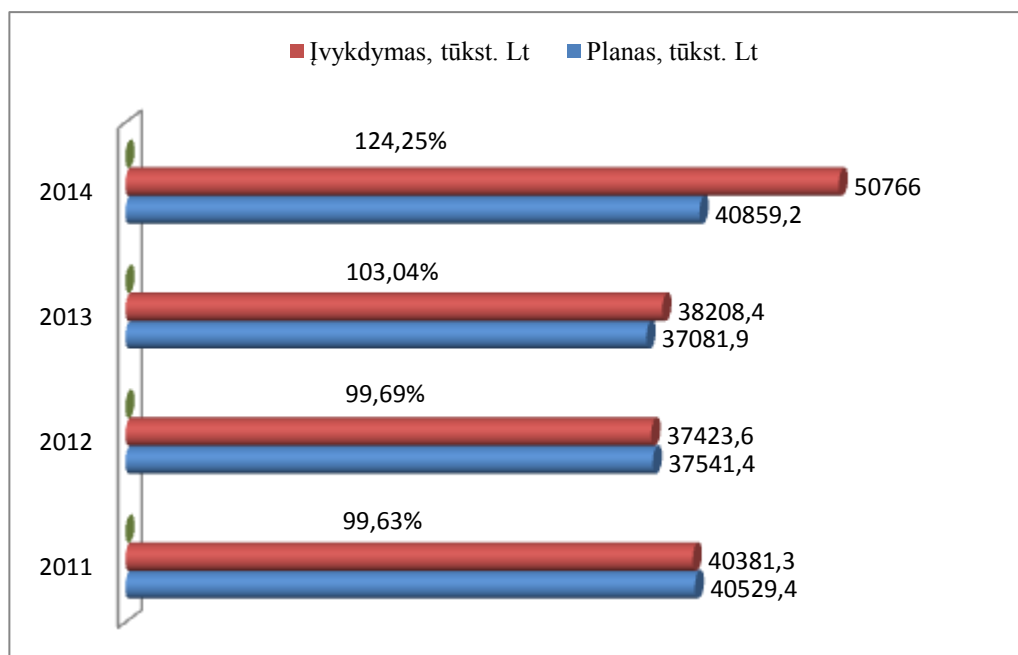
14 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto dotacijų kitimas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Visais analizuojamais metais buvo gauta kita tikslinė dotacija, kurios procentinis intervalas svyruoja nuo 5,23 proc. iki 7,48 proc. Daugiausia šių dotacijų gauta 2011 m., t.y. 7,48 proc. (11738,3 tūkst. Lt) visų dotacijų. Mažiausiai – 2014 m., t.y. 5,23 proc. arba 6963,9 tūkst. Lt. Kitos likusios dotacijos sudarė labai nežymią dalį visų nagrinėjamų valstybės skiriamų dotacijų Klaipėdos miesto savivaldybei.

8 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybei valstybės skiriamos dotacijos (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Dotacijų pavadinimas	2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	37640,8	24,0	37507,8	24,46	35434,3	23,76	19860,7	14,92
Mokinio krepšeliui finansuoti	107373,8	68,47	103847,4	67,72	101617,0	68,16	102681,1	77,16
Kita tikslinė dotacija	11738,3	7,48	11124,5	7,26	10160,1	6,81	6963,9	5,23
Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	75,0	0,05	71,4	0,05	66,1	0,04	581,1	0,44
Dotacijos kapitalui formuoti	0,00	0,00	778,0	0,51	1837,1	1,23	2997,0	2,25
Iš viso:	156827,9	100	153329,1	100	149114,6	100	133083,8	100

Toliau darbe bus plačiau nagrinėjama paskutinė pajamų dalis – *nemokestinės pajamos*. Jas sudaro turto pajamos, pajamos už prekes ir paslaugas, pajamos iš baudų ir konfiskacijos, materialiojo ir nematerialiojo turto pajamos, bei kitos neišvardintos pajamos.

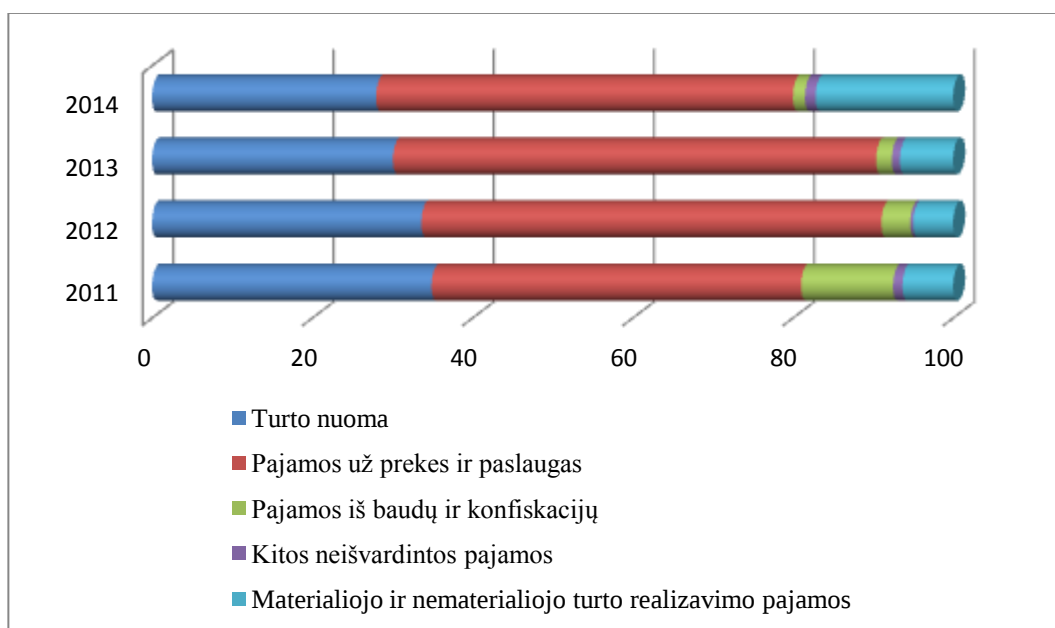
15 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto nemokestinių pajamų plano įvykdymas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

15 paveiksle matome, jog žymus nemokestinių pajamų plano įvykdymas buvo 2013 m. ir 2014 m. 2013 m. planas buvo įvykdytas 103,04 proc., o 2014 m. net 124,25 proc. Tais metais beveik visų nemokestinių pajamų surinkta daugiau negu planuota. Daugiausiai 2013 m. plano įvykdymo procentui įtakos turėjo surinktos pajamos iš turto. Tai sudarė pajamas iš nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius, kurių surinkta 163,4 tūkst. Lt daugiau nei planuota, taip pat kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius, kurių surinkta 205,2 tūkst. Lt daugiau nei patvirtintame plane. Kaip jau buvo minėta, 2014 m. nemokestinių pajamų planas įvykdytas 124,25 proc. Taip atsitiko todėl, kad tais metais surinkta net 6913,3 tūkst. Lt daugiau pajamų iš materialiojo ir nematerialiojo turto, iš jų net 99,95 proc. iš žemes mokesčio pajamų. Taip pat tokiam plano įvykdymo procentui didelės įtakos turėjo pajamos už prekes ir paslaugas. Jų surinkta 1872,3 tūkst. Lt daugiau negu planuota. Kitais likusiais analizuojamais metais plano įvykdymo procentas svyruoja nuo 99,63 proc. iki 99,69 proc. Jų struktūrinį kitimą matome 16 paveiksle.

2012 m. iki nemokestinių pajamų plano įvykdymo pritrūko tik 0,31 proc. Tai tikrai nedidelė procentinė dalis, dėl kurios nebūtų galima teigti, kad Klaipėdos miesto savivaldybė nemokestines pajamas planuoja netikslingai. Didžiausia plano neįvykdymo priežastimi tapo pajamų už prekes ir paslaugas nepakankamas surinkimas. Jų surinkta 367,7 tūkst. Lt mažiau nei planuota. Įmokų už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose savivaldybės įstaigose surinkta 1299,9 tūkst. Lt mažiau nei tikėtasi. Taip atsitiko todėl, kad sumažėjo gyventojų socialinio aprūpinimo įstaigose.

2011 m. vyravo ta pati problema kaip ir 2012 m. Planas įvykdytas 99,63 proc. Didžiausios įtakos tam turėjo įmokų už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose nepakankamas surinkimas. 2011 m. jų planuota 13403,5 tūkst. Lt, o surinkta 11559,0 tūkst. Lt net 1844,5 tūkst. Lt mažiau.

Analizuojant detaliau nemokestinių pajamų struktūrinį kitimą, matome, kad šias pajamas daugiausiai sudaro pajamos už prekes ir paslaugas (žr. 16 paveikslą). Jų procentinis intervalas svyruoja nuo 46,13 proc. 2011 m. iki 60,33 proc. 2013 m. (žr. 9 lentelę). Taip pat didelę dalį nemokestinių pajamų sudaro turto pajamos. Į jas įeina palūkanos, dividendai ir nuoma. Visu analizuojamu laikotarpiu jų procentinė išraiška gana panaši. Intervalas svyruoja nuo 27,97 proc. iki 34,89 proc. Daugiausiai jų gauta 2011 m., t.y. 34,89 proc., mažiausiai – 2014 m. 27,97 proc.

16 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto nemokestinių pajamų struktūrinis kitimas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Nedidelę dalį nemokestinių pajamų visais analizuojamais metais sudarė pajamos iš baudų ir konfiskacijų. Jų procentinė išraiška yra apie 1 proc. visų nemokestinių pajamų. Tačiau 2011 m.

matomas palyginus nemažas šių pajamų augimas. Jos sudarė 11,48 proc. arba 4635,4 tūkst. Lt nemokestinių pajamų. Tai reiškia, kad tais metais Klaipėdos miesto savivaldybėje užfiksuota nemažai baudų, kurias gyventojai sąžiningai mokėjo. Kita nemokestinių pajamų grupė – kitos neišvardintos pajamos procentinė išraiška sudarė nežymią pajamų dalį, apie 1 proc. tik 2012 m. jos nesiekė nei tiek, jų buvo surinkta 0,36 proc.

Kitos likusios materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos 2011 – 2014 m. sudarė nuo 4,98 proc. iki 17,17 proc. Ypač didelis jų pakilimas matomas 2014 metais, tai sudarė 17,17 procentų arba 8718,3 tūkst. Lt visų nemokestinių pajamų. Tam didžiausios įtakos turėjo surinktos pajamos už žemės mokestį.

9 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės nemokestinės pajamos (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Nemokestinių pajamų pavadinimas	2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Turto pajamos	14092,2	34,89	12579,7	33,61	11489,0	30,07	14199,2	27,97
Pajamos už prekes ir paslaugas	18626,1	46,13	21491,3	57,43	23052,6	60,33	26417,8	52,04
Pajamos iš baudų ir konfiskacijų	4635,4	11,48	1354,7	3,62	745,4	1,95	762,7	1,5
Kitos neišvardintos pajamos	481,2	1,19	135,1	0,36	388,8	1,02	668,0	1,32
Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	2546,4	6,31	1862,8	4,98	2532,6	6,63	8718,3	17,17
Iš viso:	40381,3	100	37423,6	100	38208,4	100	50766,0	100

Analizuojant Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamas pastebima, kad pagrindinės savivaldybės biudžeto pajamų struktūrinės dalys yra mokestinės pajamos ir dotacijos. Tuo tarpu nemokestinės pajamos – prekių ir paslaugų mokesčiai, turto mokesčiai, pajamos iš materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo sudaro nežymią dalį visų savivaldybės pajamų ir jų reikšmė palyginus nėra tokia didelė.

Klaipėdos miesto savivaldybė yra viena didžiausių Lietuvoje pagal gyventojų skaičių ir užimamą plotą, ir nuo šių rodiklių pagal biudžeto formavimo metodiką priklauso pajamų dydis, tenkantis savivaldybei, kuris yra pakankamai didelis. Be to, savivaldybė atlieka ir valstybės deleguotas funkcijas, kurių finansavimą turi užtikrinti pati valstybė. Dėl šių priežasčių, savivaldybė turi nemažus pinigų srautus, kuriuos privalo tikslingai paskirstyti. Iš pateiktos 2011 – 2014 m. biudžeto pajamų analizės galime drąsiai konstatuoti, kad visu lyginamuoju laikotarpiu Klaipėdos miesto savivaldybė tinkamai vykdė planus, daugiausia jų įvykdymo procentinis intervalas svyravo nuo 99 proc. iki 101 proc. Tai reiškia, kad savivaldybė labai kruopščiai analizuoja praėjusius laikotarpius, tinkamai įvertina

ateities perspektyvas, kasmetinio biudžeto plano rengimui ir tvirtinimui sugaišta nemažai laiko, todėl aiškiai matomas realus rezultatas. Analizė taip pat parodė Klaipėdos miesto savivaldybės savarankiškumo lygį, kuris mano nuomone, yra gan vidutiniškas. Savivaldybė kasmet gauna nemažas dotacijas ir jomis pasinaudoja beveik 100 proc., taip užkirsdama kelią savarankiškų išteklių paieškai, norui tapti mažiaus priklausomiems nuo kitų institucijų. Dėl šios priežasties mažėja savivaldybės veiklos rezultatai, kuriais paremti bendrieji savivaldybės finansai.

4.3. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų analizė

Biudžeto pajamų struktūros ir dinamikos analizė parodė, kaip efektyviai ir kokiais būdais yra surenkami finansiniai ištekliai, reikalingi tam tikroms savivaldybės funkcijoms įgyvendinti. Taip pat galima matyti, kokią poveikį daro išorinės aplinkybės, kaip teisinis finansinių išteklių reguliavimas, Klaipėdos miesto savivaldybės planuojamoms ir faktiškai gautoms pajamoms. Dar vienas svarbus rodiklis finansinių išteklių valdyme yra šių išteklių panaudojimo efektyvumas, todėl toliau darbe bus analizuojamos Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidos ir šio proceso valdymo kryptys.

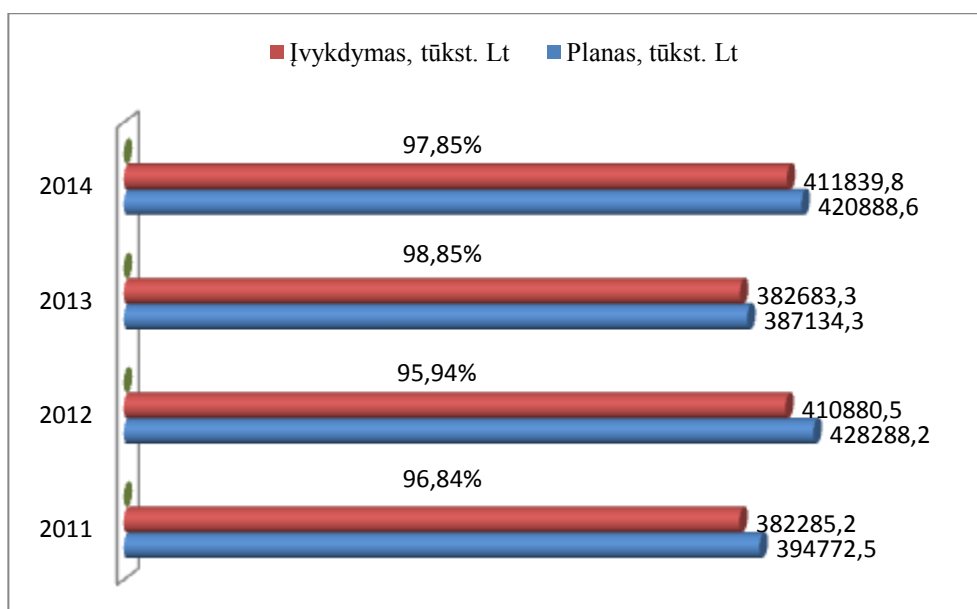
Savivaldybės biudžeto išlaidos – tai savivaldybės asignavimai, kurių samprata įvardinta Lietuvos respublikos biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje.

Asignavimai – tai savivaldybės biudžete numatyta biudžetinių įstaigų ir kitų biudžeto lėšas gaunančių subjektų, atliekančių viešojo administravimo funkcijas, išlaidoms ir turtui įsigyti skirta lėšų suma, kurią asignavimų valdytojas turi teisę biudžetiniais metais gauti iš biudžete sukaupytų lėšų patvirtintoms programoms finansuoti. Asignavimų valdytojai privalo naudoti skirtus asignavimus pagal nustatytą paskirtį, organizuoti iš biudžeto finansuojamų programų rengimą ir vykdymą, užtikrinti finansinių ir statistinių ataskaitų teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą.

Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto asignavimai, kaip ir biudžeto pajamos, planuojamos remiantis visais Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais. Savivaldybės asignavimų valdytojai, prieš sudarant kasmetinį biudžeto projektą, asignavimus paskirsto remiantis strateginio planavimo ir biudžeto sudarymo pagal programas principais. Šiuos principus taiko ir daugelis kitų Lietuvos Respublikos savivaldybių.

Analizuojamos Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidos klasifikuojami pagal Lietuvos Respublikos Finansų ministro patvirtintą savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją, kuri plačiau bus aptarta tyrimo eigoje.

Kaip ir savivaldybės biudžeto pajamų, taip ir išlaidų analizę galima pradėti nuo planinių ir faktinių išlaidų palyginimo. Kaip matome iš 17 paveikslo, per visą lyginamąjį laikotarpį 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų planas viršijo faktiškai patirtas išlaidas.

17 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidų plano įvykdymas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

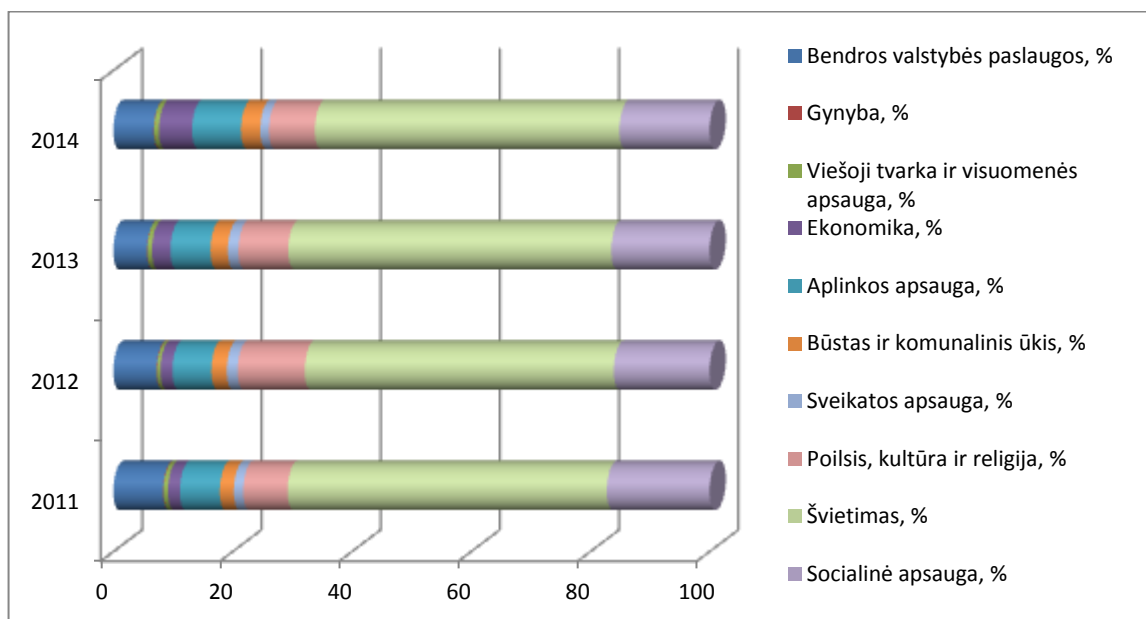
Kasmet išlaidų plano įvykdymo procentas nežymiai svyruoja. Jo intervalas nuo 95,94 proc. iki 98,85 proc. Mažiausiu procentu planas įvykdytas 2012 m. Didžiausiu – sekančiais 2013 m. Planai neįvykdyti dėl mažesnių negu planuota išlaidų. Priežastis, dėl kurių taip atsitiko, plačiau aptarsime tyrimo eigoje. 2014 m. savivaldybės biudžeto išlaidų plano įvykdymo procentas siekė 97,85 proc. lyginant su 2013 m. jis nežymiai nukrito.

Norint detaliau ištirti biudžeto išlaidas 10 lentelėje pateikiami jų padidėjimo tempai. Akivaizdu, kad taip pat kaip iš biudžeto pajamų, taip ir išlaidų daugiausia buvo patirta 2014 m. Lyginant su baziniais metais 2014 m. jos padidėjo 7,73 proc. arba 29554,6 tūkst. Lt 2013 m. išlaidos, lyginant su baziniais 2011 m., padidėjo 0,1 proc., 2012 m. – 7,48 proc. Matomas aiškus išlaidų svyravimas lyginant su baziniais metais.

10 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidų baziniai ir grandininiai kitimo tempai (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Metai	Faktinės išlaidos, tūkst. Lt	Didėjimo tempas, %		Padidėjimo tempas, %		Absoliutus pokytis, %	
		Bazinis	Grandininis	Bazinis	Grandininis	Bazinis	Grandininis
2011	382285,2	0	–	0	–	0	–
2012	410880,5	107,48	107,48	7,48	7,48	28595,3	28595,3
2013	382683,3	100,1	100,1	0,1	0,1	398,1	398,1
2014	411839,8	107,73	107,73	7,73	7,73	29554,6	29554,6

Plačiau panagrinėjime išlaidų struktūros kitimą analizuojamais 2011 – 2014 m. Visos Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidos suskirstytos pagal valstybės funkcijas į 10 straipsnių (žr. 18 paveikslą).

18 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidų struktūros kitimas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

18 paveiksle galima matyti, kad didžiausia Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų dalis yra skiriama švietimo sričiai. Analizuojant šią sritį, galima matyti, kad lyginamoji dalis visais analizuojamais metais skyrėsi nedaug, procentinis intervalas svyruoja nuo 51,08 proc. 2014 m. iki 54,19 proc. 2013 m. (žr. 11 lentelę). Kitos nagrinėjamos didesnės grupės, sudarančios Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidas yra socialinė apsauga, bendrosios valstybės paslaugos, poilsis, kultūra ir religija bei aplinkos apsauga. Socialinė apsauga mažiausiai išlaidų biudžete sudarė 2014 m. t.y. 15,11 proc. 2011 m. jos sudarė didžiausią dalį palyginus su visu analizuojamu laikotarpiu ir siekė 17,24 proc. Bendrosios valstybės paslaugos visais metais kito nežymiai. Nuo 2011 m. iki 2013 m. jos sumažėjo 2,69 proc. po to 2014 m. vėl pakilo iki 6,77 proc.

Dar keli didesni straipsniai Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidų struktūroje yra poilsis, kultūra ir religija bei aplinkos apsauga. Šių grupių analizuojamais metais kaita nėra labai pastebima, jokio pastovaus didėjimo ar mažėjimo, jos yra svyruojančios. Tik 2012 m. matomas nedidelis pakilimas poilsio, kultūros ir religijos išlaidų straipsnyje, nuo 2011 m. 7,43 proc. 2012 m. jos šoktelėjo iki 11,26 proc. Kitais metais vėl sumažėjo ir grįžo prie vidutinės procentinės išraiškos. Kiti likę išlaidų straipsniai sudarė labai nedidelę biudžeto dalį.

**11 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal funkcinę klasifikaciją
kitimas (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo
ataskaitas)**

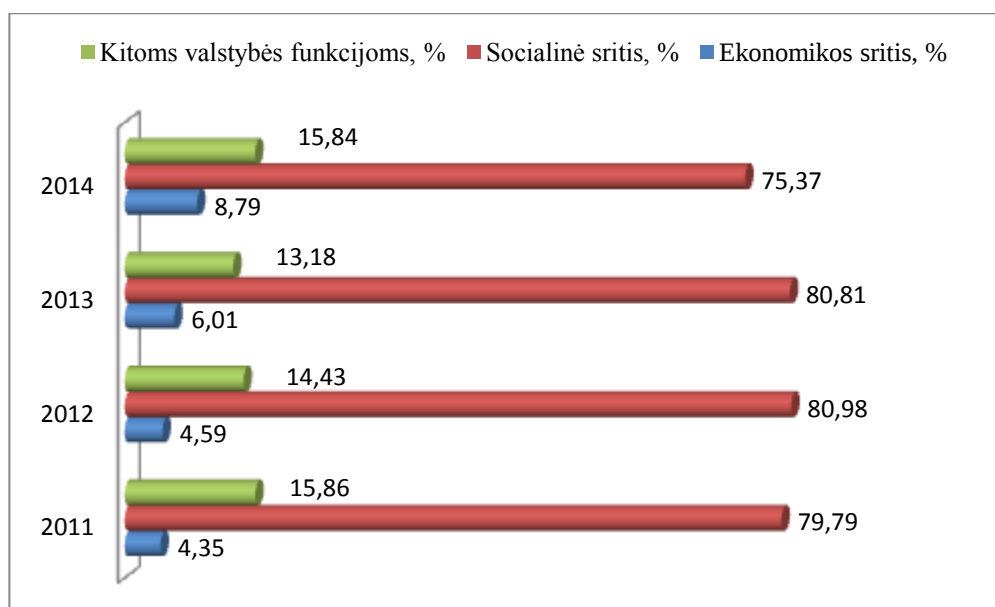
Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Bendrosios valstybės paslaugos	31845,2	8,33	29705,7	7,23	21583,2	5,64	27901,4	6,77
Gynyba	349,7	0,09	369,8	0,09	273,9	0,07	291,7	0,07
Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	2846,5	0,74	2333,5	0,57	2905,9	0,76	3278,9	0,8
Ekonomika	7652,8	2,0	8275,6	2,01	11861,6	3,1	22887,4	5,56
Aplinkos apsauga	25607,6	6,7	26865,9	6,54	25695,1	6,71	33762,3	8,2
Būstas ir komunalinis ūkis	8977,2	2,35	10599,2	2,58	11155,0	2,91	13302,6	3,23
Sveikatos apsauga	6027,8	1,58	7478,0	1,82	6818,0	1,78	6054,2	1,47
Poilsis, kultūra ir religija	28385,7	7,43	46262,1	11,26	32009,7	8,36	31748,6	7,71
Švietimas	204697,6	53,54	213047,3	51,85	207309,0	54,19	210400,5	51,08
Socialinė apsauga	65895,1	17,24	65943,4	16,05	63071,9	16,48	62212,2	15,11
Iš viso:	382285,2	100	410880,5	100	382683,3	100	411839,8	100

Savivaldybės biudžeto išlaidos gali būti skirstomos į sritis: ekonomikai, socialinei sferai ir kitoms savivaldybės funkcijoms.

Išlaidas ekonomikai sudarytų ekonomika, būstas ir komunalinis ūkis. Socialinei sferai – švietimas, sveikatos apsauga, socialinė apsauga, poilsis, kultūra ir religija. Kitoms savivaldybės funkcijoms – gynyba, viešoji tvarka ir visuomenės apsauga, aplinkos apsauga, bendrosios valstybės paslaugos. Remiantis šiuo suskirstymu toliau darbe bus analizuojamas Klaipėdos miesto savivaldybės išlaidų kitimas analizuojamu laikotarpiu 2011 – 2014 m.

19 paveiksle matome, kad didžiausia išlaidų sritis yra socialinė. Jos procentinis intervalas svyruoja nuo 75,37 proc. 2014 m. iki 80,98 proc. 2012 m. Išlaidos kitoms valstybės funkcijoms atlikti procentas svyruoja nuo 13,18 proc. 2013 m. iki 15,86 proc. 2011 m. Mažiausia išlaidų dalis atitenka ekonomikos sričiai. Čia procentas svyruoja nuo 4,35 proc. iki 8,79 proc. visu lyginamuoju laikotarpiu.

Norint detaliau išanalizuoti priežastis, dėl kurios susidarė tokios išlaidos ir jų pasiskirstymas, toliau kiekvieną sritį paanalizuosime smulkiau. Pirmiausia nagrinėsime socialinę sritį.

19 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės socialinės srities išlaidų kitimas pagal bendrąsias funkcijas 2011 – 2014 m. (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Taigi, 20 paveiksle matome, kaip kito socialinės srities išlaidos Klaipėdos miesto savivaldybėje 2011 – 2014 m. Kaip jau minėta, analizuojamu laikotarpiu didžiausią dalį sudarė išlaidos švietimui.

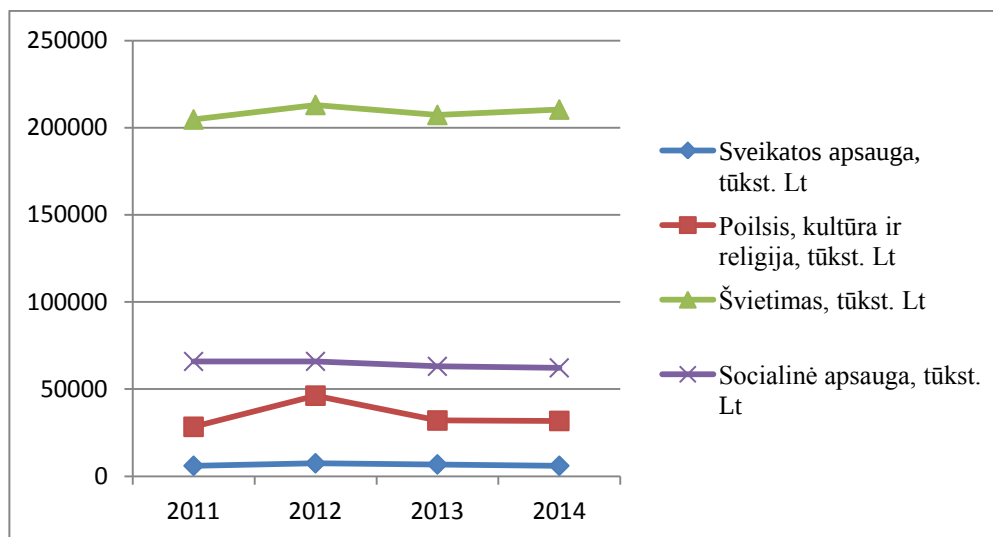
2011 m. nemažai išlaidų buvo skirta Klaipėdos miesto centrinės ir šiaurinės dalies ikimokyklinio ugdymo įstaigų patalpoms renovuoti ir įrangai įsigyti, projekto „Gamtos mokslų kokybės gerinimas Vakarų Latvijoje ir Lietuvoje“ įgyvendinimui, administracijos veiklos užtikrinimui, jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programai įvykdyti, švietimo įstaigoms išlaikyti.

2012 m. švietimui išleista buvo daugiausia. Kadangi savivaldybė rūpinasi bendruomenės vaikų gerove, didelė išlaidų dalis buvo skirta Klaipėdos gimnazijų ir pagrindinių mokyklų kapitaliniams remontams, įvairiems, visuomeniškumą puoselėjantiems, projektams įgyvendinti.

2013 m. išlaidos švietimui sudarė 54,19 proc. Daugiausia iš jų išlaidos projektams, kurių Klaipėdos miesto savivaldybė turėjo daugiausia atsižvelgiant į lyginamuosius metus. Taip nemaža dalį sudarė ir išlaidos skirtos švietimo darbuotojų darbo užmokesčiui. 2014 m. išlaidos švietimui sudarė 51,08 proc. (žr. 12 lentelę). Kai didėjo visų kitų darbuotojų atlyginimai, švietimo įstaigų darbuotojų algos nekito. Daugiausia išlaidų tais metais skirta mokyklų patalpoms modernizuoti, švietimo įstaigų apsaugai, šiluminei renovacijai.

Kita nemaža socialinės srities grupė yra socialinė apsauga. Kaip matome iš 20 paveikslo jos kitimas visu lyginamuoju laikotarpiu beveik tolygus. Visais metais joms skirta panaši išlaidų suma, kuri siekia daugiau negu 60000 tūkst. Lt. Klaipėdos miesto savivaldybėje išlaidos socialinei apsaugai

daugiausiai sudaro socialinės išmokos, mokinių iš mažas pajamas gaunančių šeimų nemokamam maitinimui, išlaidos biudžetinių įstaigų išlaikymui.

20 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės socialinės srities išlaidų kitimas 2011 – 2014 m. tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

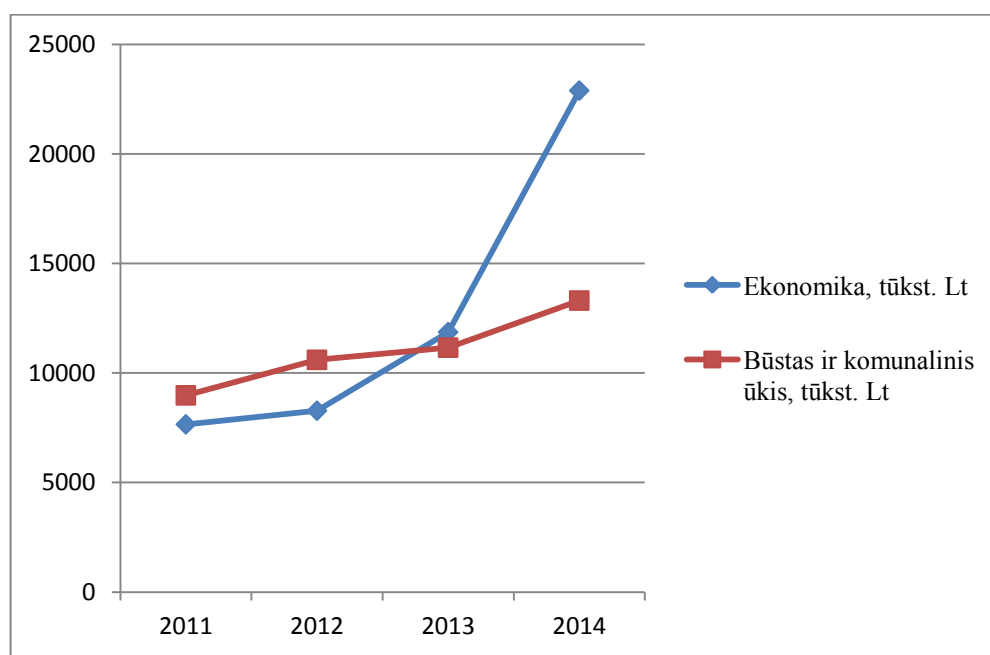
20 paveiksle taip pat matome kitą socialinės srities dalį, t.y. poilsis, kultūra ir religija. Išlaidos šiai sričiai visais lyginamaisiais metais taip pat labai panašios. Tik 2012 m. matomas staigus šoktelėjimas, išlaidos sudarė 13,9 proc. arba 46262,1 tūkst. Lt visų tų metų išlaidų dalį. To priežastį galime įvardinti projekto „Kultūros fabrikas“ įgyvendinimą, Mažosios Lietuvos Istorijos muziejaus pastato kapitalinį remontą bei kitų kultūros pastatų renovacijas.

Mažiausia socialinės srities dalis yra sveikatos apsauga. Kaip matome iš pateikto 20 paveikslo, išlaidos šiai sričiai buvo beveik vienodos, t.y. procentinis intervalas svyravo nuo 1,95 proc. iki 2,24 proc. Vidutinė išlaidų suma visais metais buvo apie 6000 tūkst. Lt.

12 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto socialinės srities išlaidų kitimas (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Socialinės srities išlaidos	2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Sveikatos apsauga	6027,8	1,98	7478,0	2,24	6818,0	2,2	6054,2	1,95
Poilsis, kultūra ir religija	28385,7	9,31	46262,1	13,9	32009,7	10,35	31748,6	10,23
Švietimas	204697,6	67,11	213047,3	64,03	207309,0	67,05	210400,5	67,76
Socialinė apsauga	65895,1	21,60	65943,4	19,83	63071,9	20,4	62212,2	20,06
Iš viso:	305006,2	100	332730,8	100	309208,6	100	310415,5	100

Toliau darbe bus analizuojama kita išlaidų grupė, t.y. išlaidos ekonomikai sričiai, kurią sudaro išlaidos ekonomikai bei išlaidos būstui ir komunaliniam ūkiui. 21 paveiksle matome kaip išlaidos šiai sričiai kasmet didėjo. Ypač akivaizdžiai matomas 2014 m. šuolis ekonomikos srityje. Čia procentinis intervalas pakilo iki 63,24 proc. visų išlaidų tenkančių ekonomikos sričiai. 2011 m. ir 2012 m. išlaidos būstui ir komunaliniam ūkiui buvo didesnės už išlaidas ekonomikai, 2013 m. ir 2014 m. matomas atvirkščias šių sričių pasikeitimas. Daugiausia išlaidų būstui ir komunaliniam ūkiui buvo skirta 2014 m. – t.y. 13302,6 tūkst. Lt. Tais metais Klaipėdos miesto savivaldybė investavo į gyvenamųjų kiemų kompleksinius tvarkymus tikslinėje teritorijoje. Patyrė nemažai išlaidų dėl socialinio būsto plėtros, savivaldybės gyvenamų patalpų remonto bei išlaidų kitoms programų priemonėms vykdyti. Mažiausia išlaidų būstui ir komunaliniam ūkiui savivaldybė patyrė 2011 m. t.y. 8977,2 tūkst. Lt.

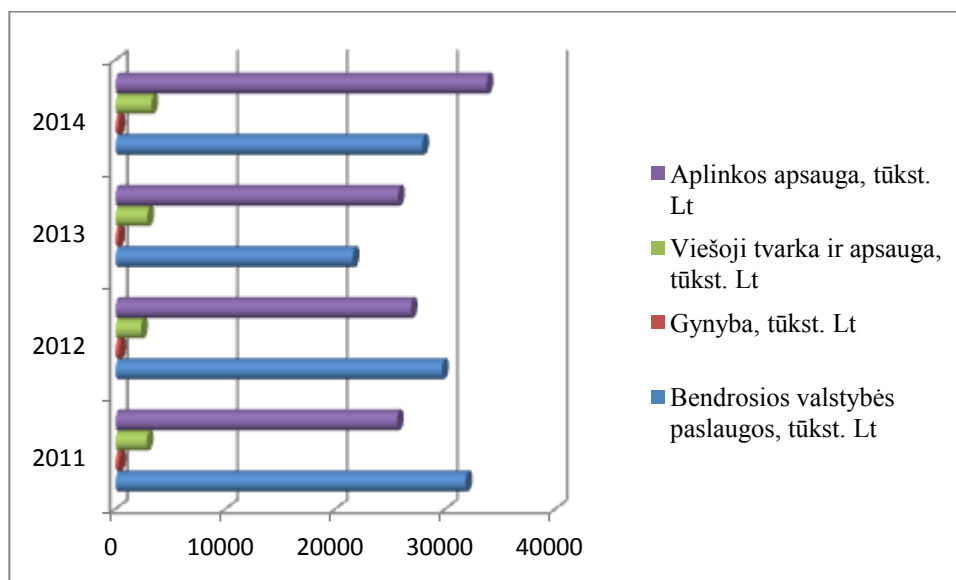
21 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės ekonominės srities išlaidų kitimas 2011 – 2014 m., tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Grįžtant prie ekonomikos srities, lyginant 2011 m. su 2014 m. jos pakilo 15234,6 tūkst. Lt. Tai tikrai nemaža išlaidų suma. Pagrindinė priežastis dėl ko taip atsitiko, tai savivaldybės vykdomi Europos Sąjungos lėšomis finansuojami projektai, kuriems užbaigti reikalinga nemažai išlaidų. 2014 m. jos sudarė 63,24 proc. visų išlaidų ekonomikos sričiai (žr. 13 lentelę).

**13 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto ekonomikos srities išlaidų kitimas
(sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)**

Ekonomikos srities išlaidos	2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Ekonomika	7652,8	46,02	8275,6	43,84	11861,6	51,53	22887,4	63,24
Būstas ir komunalinis ūkis	8977,2	53,98	10599,2	56,16	11155,0	48,47	13302,6	36,76
Iš viso:	16630,0	100	18874,8	100	23016,6	100	36190,0	100

Paskutinė nagrinėjama sritis yra išlaidos kitoms savivaldybės funkcijoms. Kaip jau buvo ankščiau minėta, jai priskiriama gynyba, viešoji tvarka ir visuomenės apsauga, aplinkos apsauga, bendrosios valstybės paslaugos. 22 paveiksle galime matyti kaip šios išlaidos pasiskirstė lyginamaisiais 2011 – 2014 m.

**22 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės kitoms savivaldybės funkcijoms atlikti išlaidų kitimas
2011 – 2014 m., tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės
biudžeto įvykdymo ataskaitas)**

Taigi, iš 22 paveikslo matome, kad pagrindines sudedamąsias išlaidų kitoms savivaldybės funkcijoms atlikti dalis galima išskirti aplinkos apsaugą ir bendrąsias valstybės paslaugas.

Išlaidos aplinkos apsaugai svyruoja nuo 25607,6 iki 33762,3 tūkst. Lt. Jų procentinis intervalas svyruoja nuo 42,22 proc. iki 51,75 proc. tenkančių visai sričiai kitoms savivaldybės funkcijoms atlikti (žr. 14 lentelę).

14 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto kitoms savivaldybės funkcijoms atlikti išlaidų kitimas (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Kitoms savivaldybės funkcijoms srities išlaidos	2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Bendrosios valstybės paslaugos	31845,2	52,51	29705,7	50,12	21583,2	42,77	27901,4	42,77
Gynyba	349,7	0,58	369,8	0,62	273,9	0,54	291,7	0,45
Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	2846,5	4,69	2333,5	3,94	2905,9	2,76	3278,9	5,03
Aplinkos apsauga	25607,6	42,22	26865,9	45,32	25695,1	50,93	33762,3	51,75
Iš viso:	60649,0	100	59274,9	100	50458,1	100	65234,3	100

Kita nagrinėjamoji išlaidų sritis yra išlaidos viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai. Visais analizuojamais metais jos buvo svyruojančios. Lyginant su 2011 m. išlaidos sekančiais metais sumažėjo 1,93 proc. Po to 2014 m. vėl šoktelėjo ir pasiekė 5,03 proc. arba 3278,9 tūkst. Lt. Paskutinioji ir mažiausia dalis iš išlaidų skirtų kitoms savivaldybės funkcijoms yra gynyba. Jos procentinis intervalas svyruoja nuo 0,45 proc. iki 0,62 proc. Daugiausia jų buvo skirta 2012 m. t.y. 0,62 proc. arba 369,8 tūkst. Lt. Mažiausiai 2014 m. – 0,45 proc. arba 291,7 tūkst. Lt.

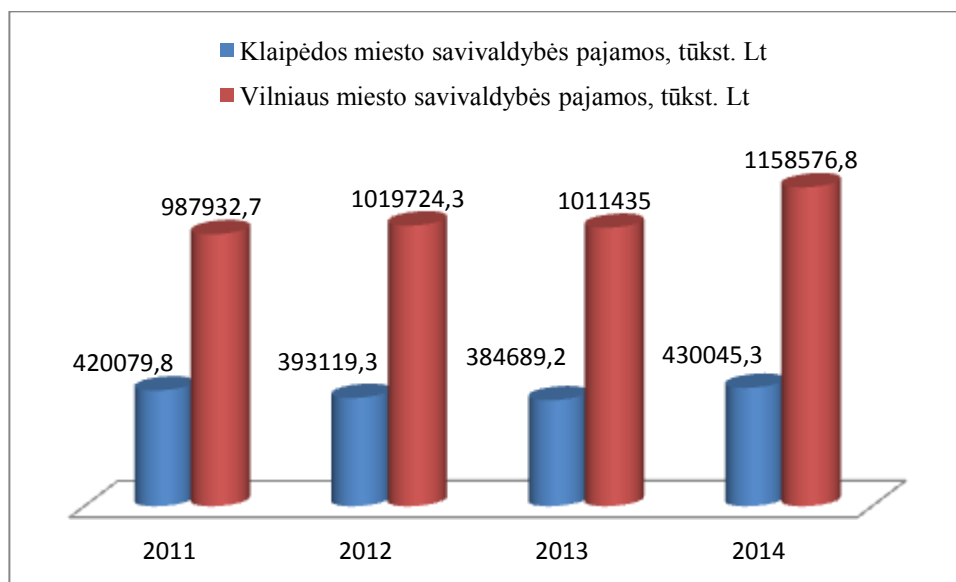
Išanalizavus Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų struktūrą ir kitimą 2011 – 2014 m. galima matyti, kad išlaidų pasiskirstymas atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose patvirtintą klasifikaciją, ji susideda iš 10 straipsnių. Žvelgiant giliau, akivaizdu, kad visu analizuojamuoju laikotarpiu išlaidų planas buvo įvykdytas nuo 95,94 proc. iki 98,85 proc. Tai reiškia, kad išlaidų buvo patirta mažiau, nei planuota. Pagrindinė to priežastis buvo mažesnis išlaidų poreikis, neužbaigti, atidėti darbai. Tačiau kaip bebūtų taip, galima konstatuoti faktą, daugiausia biudžeto išlaidų Klaipėdos miesto savivaldybė skiria švietimui finansuoti bei puoselėti. Sekančios sritys, kurioms skirtas nemažos išlaidos yra socialinė apsauga, bendrosios valstybės paslaugos, aplinkos apsauga, bei poilsis, kultūra ir religija. Akivaizdu, kad Klaipėdos miesto savivaldybė skiria didelį dėmesį krašto puoselėjimui, bendruomenės ugdymui. Daugelio nuomone, Klaipėdos kraštas yra vienas gražiausių savo kultūros paveldais, kuriuos ji nuolatos puoselėja. Taip pat ir ugdymo, švietimo, socialinės institucijos, dauguma jų atliktas kapitalinis remontas. Vakarų kraštas garsėja ir vykdomais investiciniais, kultūros puoselėjimo, integraliais projektais. Visą tai lemia tinkamas finansinių išteklių paskirstymas ir racionalus jų panaudojimas, kurį galima matyti Klaipėdos miesto savivaldybėje.

4.4. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių palyginimas su Vilniaus miesto savivaldybe 2011 – 2014 m.

Pasikartosiu, kad Klaipėdos miesto savivaldybė gautas lėšas stengiasi paskirstyti ir panaudoti racionaliai. Ankščiau buvo minėta, kad savivaldybės gaunamas lėšas įtakoja daug politinių bei ekonominių veiksnių. Todėl toliau darbe bus pateiktas palyginimas tarp Klaipėdos miesto savivaldybės ir Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto pajamų gavimo ir išlaidų panaudojimo.

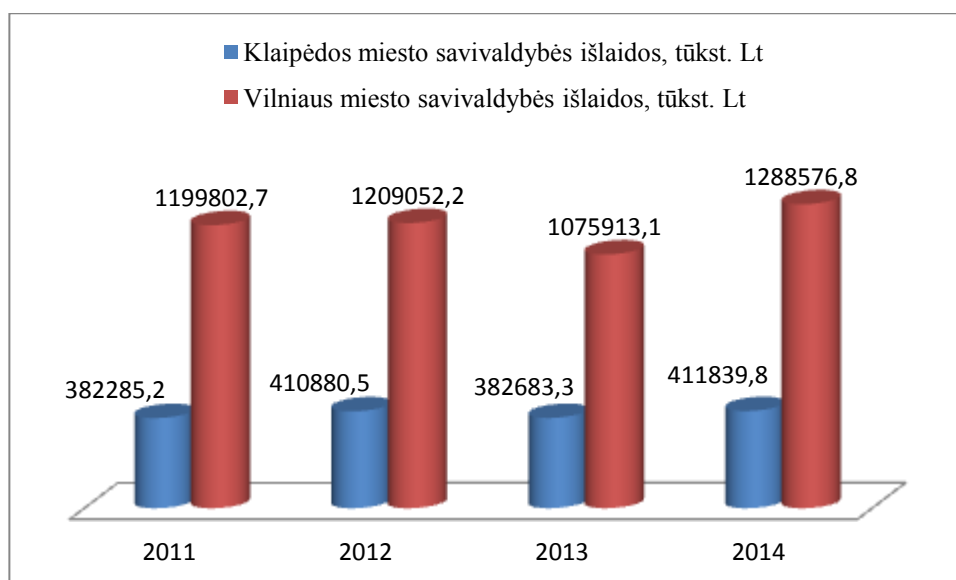
23 paveiksle matome kaip pasiskirstė savivaldybių biudžeto pajamos. Vilniaus miesto savivaldybės pajamos visu lyginamuoju laikotarpiu dvigubai didesnės. Daugiausia biudžeto pajamų Vilniaus miesto savivaldybėje buvo gauta 2014 m. t.y. 1158576,8 tūkst. Lt taip pat kaip ir Klaipėdos miesto savivaldybėje. Skirtumas tik tas, kad Klaipėdos miesto savivaldybėje gauta 728531,5 tūkst. Lt mažiau.

Analizuojant Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto pajamas galima teigti, kad nuo 2011 m. (tada pajamos siekė 987932,7 tūkst. Lt) visais likusiais metais pajamos intensyviai augo. Tai parodo ekonominį pakilimą Vilniaus krašte. Tuo tarpu Klaipėdos miesto savivaldybėje pajamos buvo linkusios svyruoti. 2011 m. jos sudarė 420079,8 tūkst. Lt, po to du metus iš eilės nukrito iki 384689,2 tūkst. Lt ir galiausiai 2014 m. vėl išaugo iki 430045,3 tūkst. Lt.

23 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų palyginimas su Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto pajamomis 2011 – 2014 m., tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės ir Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Svarbu išnagrinėti ir savivaldybių išlaidų pasiskirstymą pagal funkcinę klasifikaciją. Ji pateikta 24 paveiksle.

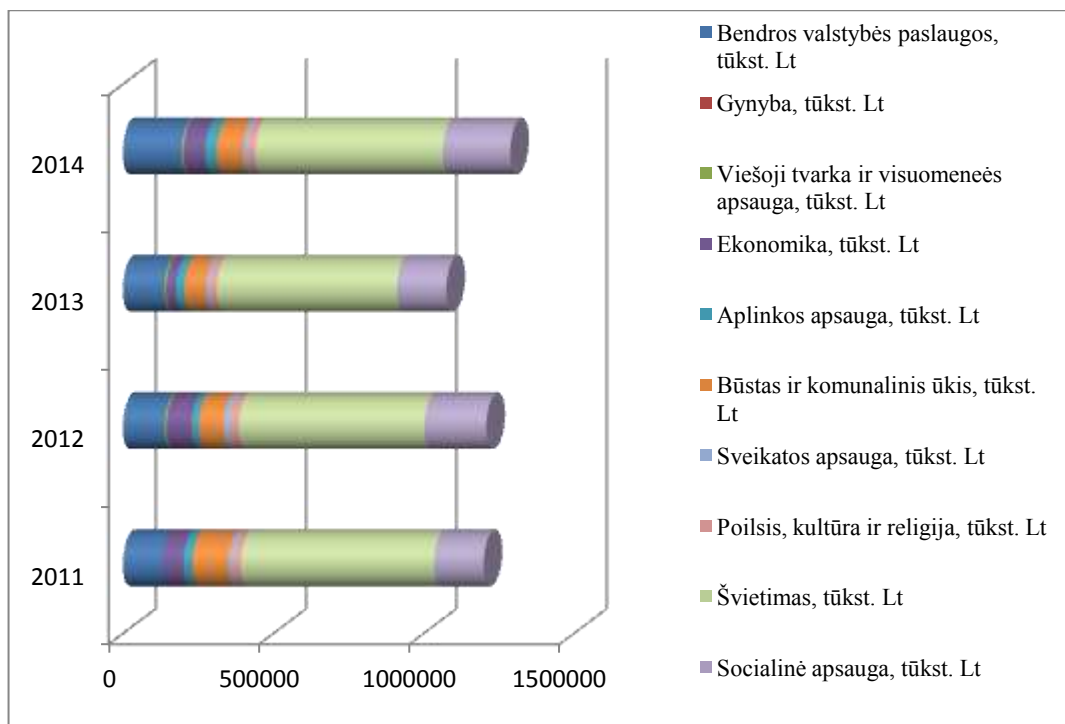

24 pav. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų palyginimas su Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto išlaidomis 2011 – 2014 m., tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Klaipėdos miesto savivaldybės ir Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Taigi, 24 paveiksle galima aiškiai matyti, kad Vilniaus miesto savivaldybės išlaidos beveik tris kartus didesnės negu Klaipėdos miesto. 2014 m. kaip ir pajamų, taip ir išlaidų dydis yra didžiausias abiejose nagrinėjamose savivaldybėse. Vilniaus mieste išlaidos sudarė 1288576,8 tūkst. Lt. Klaipėdos – 411839,8 tūkst. Lt. Mažiausiai išlaidų Vilniaus miesto savivaldybė patyrė 2013 m. t.y. 1075913,1 tūkst. Lt. Klaipėdos miesto savivaldybė – 2011 m. t.y. 382285,2 tūkst. Lt. Nagrinėjamose savivaldybėse biudžeto išlaidos yra svyruojančios visais lyginamaisiais metais. Nėra tolygaus augimo arba mažėjimo. Kalbant apie Vilniaus miesto savivaldybę jos išlaidos nuo 2011 m. augo, po to 2013 m. sumažėjo ir buvo 1075913,1 tūkst. Lt, po to 2014 m. matomas pakilimas. Taip pat ir su Klaipėdos miesto savivaldybe, 2011 m. išlaidos siekė 382285,2 tūkst. Lt 2012 m. augo, 2013 sumažėjo iki 382683,3 tūkst. Lt, po to 2014 m. šoktelėjo iki 411839,8 tūkst. Lt.

Žinome, kad Klaipėdos miesto savivaldybė daugiausia lėšų skiria švietimui. Įdomu panagrinėti kur daugiausia išleidžia Vilniaus miesto savivaldybė. Biudžeto išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją matomas 25 paveiksle.

Akivaizdu, kad kaip ir Klaipėdos miesto savivaldybėje, taip ir Vilniaus, didžiausia išlaidų dalis atitenka švietimui. Visu analizuojamu laikotarpiu išlaidų dalis tenkanti švietimui nėra smarkiai kintanti. Daugiausia išlaidų skirta 2014 m. t.y. 642931,9 tūkst. Lt, mažiausiai 2013 m. – 599313,0 tūkst. Lt. Sekančios didesnės grupės pagal funkcinę klasifikaciją yra socialinė apsauga, bendros valstybės paslaugos, būstas ir komunalinis ūkis.

25 pav. Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją 2011 – 2014 m., tūkst. Lt (sudaryta pagal 2011 – 2014 m. Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitas)

Palyginus dvi vienas didžiausių Lietuvos savivaldybių biudžetų pajamas ir išlaidas, galima teigti, kad abi savivaldybės gauna nemažas pajamas ir patiria gan dideles išlaidas. Dėl gaunamų pajamų, priežastis galima įvardinti bent kelias, pagrindinė būtų tai, kad Vilniaus mieste žmonių skaičius yra ženkliai didesnis nei Klaipėdoje, todėl bendruomenės poreikiai akivaizdžiai didėja. Taip pat, savivaldybės turinčios daugiau gyventojų, surenka iš jų daugiau mokesčių, dėl ko pajamos didėja.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad esant didesniai gyventojų skaičiui yra reikalingos didesnės investicijos į esamą miesto infrastruktūrą. Vilnius garsėja ne tik didžiausiu gyventojų skaičiumi Lietuvoje, bet ir užimamu geografiniu plotu, kuris reikalauja nemažų investicijų. Užimami dideli plotai miškų, vandens telkinių, kelių bei pievų priežiūra Vilniaus miesto savivaldybei kainuoja nemažas išlaidas, kurių dydžius ir matome nagrinėjamose paveiksluose. Taip pat Vilniaus mieste yra ženkliai daugiau švietimo, socialinių, kultūros, poilsio institucijų, turinčių atitinkamus poreikius, kuriuos savivaldybė privalo įgyvendinti. Kitos priežastys būtų labiau ekonominės ir politinės. Svarbu sugebėti racionaliai paskirstyti gautas lėšas.

Akivaizdu, kad Klaipėdos miesto savivaldybė dėl biudžeto planavimo eina tikslinga linkme. Rezultatai aiškiai parodė, kad finansinių išteklių valdymo procesas kasmet yra tinkamai apgalvotas ir susistemintas.

4.5. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo tobulinimo kryptys

Savivaldybės, rengdamos ir vykdydamos kasmetinį biudžeto planą, dažnai susiduria su daugeliu problemų. Dažniausios iš jų, tai biudžeto plano neįvykdymas arba plano perviršis, surinkta pajamų daugiau negu planuota arba patirta išlaidų daugiau nei numatytame plane. Visą tai kasmet sukelia daug diskusijų, iš kurių susiformuoja visuomenės nuomonė, jog savivaldybė neturi pakankamai kompetencijos planuojant metinį biudžetą ir lėšos yra iššvaistomos nepaskirtoms funkcijoms įvykdyti.

Toliau darbe bus pateiktos priemonės, kurios galėtų padėti išvengti esamų problemų ir padėti kasmetinį biudžeto planą įvykdyti efektingiau. Pagrindinė biudžeto vykdymo problemą galėtume įvardinti mažą pajamų surinkimą. Klaipėdos miesto savivaldybei būtina rasti būdų, kaip jas nuolatos padidinti. Todėl visų pirma aptarkime nagrinėjamos savivaldybės biudžeto pajamų didinimo tobulinimo kryptis.

Analizuojant Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamas, galima pastebėti nemažai galimybių siekiant efektingesnio lėšų surinkimo iš savivaldybėms paskirtų mokesčių. Pirmiausia savivaldybė privalo tikslingai ir pagal paskirtį valdyti turimą turtą bei taupiai naudoti mokestinius finansinius išteklius. Klaipėdos miesto savivaldybė turi nuolatos ieškoti naujų būdų kaip kasmet surinkti kuo daugiau lėšų, taikant kad ir griežtesnes sankcijas mokesčių mokėtojams, nepažeidžiant jų teisių. Bendruomenės gyventojams turi būti primenama apie nesumokėtus arba vėluojančius privalomuosius mokesčius, nes tai yra pagrindas visų savivaldybės turimų finansinių išteklių. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad savivaldybės kartais išlaidauja pirkdamos valdiškus automobilius, kurių poreikis nėra tinkamai išmatuotas. Taip pat savivaldybės finansiniai ištekliai kartais yra leidžiami perkant nepelningas akcijas ir kitaip neracionaliai naudojant turimas lėšas. Atlikdama šias operacijas, Klaipėdos miesto savivaldybė turi apskaičiuoti ateities pelningumo prognozes, pateikti išsamias išvadas kaip šios investicijos atsipirko ir įrodyti bendruomenei, ar jos pasirinkimas pateisino lūkesčius. Viešojo sektoriaus gyvenime visi finansiniai, politiniai, ekonominiai bei socialiniai objektai privalo būti viešai prieinami ir plačiai žinomi.

Lietuvos savivaldybių, taip pat ir Klaipėdos miesto, finansinių išteklių panaudojimo mechanizmas menkai kontroliuojamas. Vidaus auditas Klaipėdos miesto savivaldybėje yra nepakankamai efektyvus ir tikslingas, kadangi savivaldybės kontrolieriaus veikla iš dalies priklauso nuo mero įsakymų. Dėl šios priežasties, savivaldybei būtų naudinga organizuoti savarankišką

instituciją, kuri būtų priversta nuolatos atsiskaityti valstybės kontrolės priskirtai institucijai. Dabar šis viešojo sektoriaus subjektas tikrina savivaldybių biudžetų sudarymą ir vykdymą iš įstatymo pusės, nustato ar teisės aktai yra pažeidžiami ar ne. Problema, kad ši institucija visiškai nesigilina ar savivaldybės racionaliai naudoja turimas lėšas ir ar iš išleistų pinigų gautas norimas rezultatas. Todėl savivaldybės įsteigta savarankiška vidaus audito institucija būtų tinkamas žingsnis link kasmetinio biudžeto vykdymo rezultatų išanalizavimo bei prognozių pateikimo.

Atlikus Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto pajamų analizę, matome, kad svarbus savivaldybės pajamų šaltinis yra vietinės rinkliavos. Dabartinis šalyje galiojantis vietinių rinkliavų įstatymas riboja savivaldybės savarankiškumo teises, kurios nustato pinigines prievoles juridiniams ir fiziniams asmenims. Atidžiau išanalizavus šį įstatymą, pastebėta, kad jis neatitinka Europos savivaldybių chartijoje nustatytų principų, nei Europos Tarybos rezoliucijos rekomendacijų. Dėl šios priežasties, būtų tikslinga priimti naują vietinių rinkliavų įstatymą. Lyginant finansinius išteklius, tai Europoje savivaldybių pajamos iš vietinių rinkliavų sudaro nuo 10 iki 30 proc., o Lietuvoje jos siekia tik 1 proc. Akivaizdu, kad Lietuvos savivaldybėms būtina remtis kitų pasaulio šalių ekonominę patirtimi, reikalinga keisti savivaldybių finansavimo savarankiškumo mechanizmą. Klaipėdos miesto savivaldybei reikėtų pereiti prie tam tikro nustatyto normatyvinio pajamų lygio vienam gyventojui, nes tik taip būtų įgyvendintas teisingumo principas. Savivaldybės turi daug neišnaudotų galimybių biudžeto pajamoms didinti ir aktyviai dalyvauti finansuojant miestų bei regionų plėtros projektus. Jeigu Klaipėdos miesto savivaldybė turės didesnę finansinę savarankiškumą formuojant kasmetinį biudžetą, tai galės tikslingai įgyvendinti socialinės, finansinės bei ekonominės plėtros planus.

Taigi, apibendrinus, galima teigti, kad yra nemažai būdų gerinančių pajamų surinkimo efektyvumą savivaldybių biudžetuose. Pagrindinės iš jų, tai tinkamas lėšų paskirstymas bei racionalus jų taupymas. Kiekviena savivaldybė privalo lėšas leisti pagal paskirtį, įstatymų nustatytoms funkcijoms įgyvendinti. Taip pat, Klaipėdos miesto savivaldybė turi nuolatos siekti savarankiškumo, efektyvumo bei naujumo ekonomikos srityje.

Savivaldybės, kiekvienais metais tvirtindamos biudžetą, išlaidas paskirsto pagal funkcinę klasifikaciją. Tai reiškia, kad jos jau žino kiek kitais metais galės patirti išlaidų atitinkamoje biudžeto eilutėje. Tačiau kartais pasitaiko, kad kaip ir pajamų, taip ir išlaidų biudžeto planai būna neįvykdyti arba išlaidų patirta daugiau nei planuota. Kad taip nenutiktu, paanalizuosime keletą išlaidų mažinimo sprendimo būdų.

Remiantis atlikta išlaidų analize Klaipėdos miesto savivaldybėje, galime teigti, kad išlaidos visais metais kito netolygiai. Daugiausia jų buvo patirta 2014 m. Tačiau visu analizuojamu laikotarpiu savivaldybės biudžeto išlaidų buvo patirta mažiau nei planuota. Iš vienos pusės tai rodo planų netikslingą įvykdymą, iš kitos pusės tai reiškia, kad savivaldybė sugebėjo sutaupyti.

Panagrinėkime plačiau, kur savivaldybė patyrė daugiausiai išlaidų. Pagrindinės išlaidų struktūros dalys yra išlaidos švietimui, socialinei apsaugai, aplinkos apsaugai bei poilsiui, kultūrai ir religijai.

Statistikos departamento duomenimis kasmet mažėja besimokančiųjų švietimo įstaigose skaičius dėl mažėjančio gimstamumo, emigracijos į kitas užsienio šalis, tačiau savivaldybės biudžeto išlaidos švietimui yra pačios didžiausios. Tą patį matome ir Vilniaus miesto savivaldybėje atliekant biudžeto išlaidų analizę. Savivaldybės lėšomis yra atliekami švietimo įstaigų ir institucijų pastatų rekonstrukcijos, remonto, renovavimo darbai, nuolat atnaujinami baldai bei įranga. Siekiant minimizuoti išlaidas švietimui, ugdymo tinklą Klaipėdos mieste būtina pertvarkyti, mažinant jų skaičių. Klaipėdos mieste yra tokių mokyklų, kurioms dėl mažo mokinių skaičiaus pritrūksta mokinio krepšelio lėšų, todėl jos tampa išlaikomos iš kitų ugdymo institucijų.

Dar viena savivaldybės išlaidų dalis yra socialinė apsauga. Sumažinti išlaidas šioje srityje yra labai sudėtinga, nes norint ją pagerinti yra ypač svarbus gerai išvystytas socialinių paslaugų spektras. Tokios išmokos kaip socialinė parama yra reikalingos neįgaliesiems, vaikus auginančioms šeimoms, socialinės rizikos šeimoms bei senyvo amžiaus gyventojams. Šioje srityje veikia ir žmogiškumo faktorius, kuriuo remiantis kiekviena savivaldybė yra linkusi padėti savo bendruomenės gyventojams. Todėl mano nuomonė, išlaidos šioje srityje visada bus didelės. Tačiau savivaldybės turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad socialinės srities paslaugų teikimas turėtų būti labiau orientuotas į kokybės gerinimą, bei tų paslaugų didinimą, nei į paramą, tenkančią gyventojui.

Kalbant apie aplinkos apsaugą, poilsį, kultūrą bei religiją, galima teigti, kad Klaipėdos miestas yra linkęs finansuoti šią sritį ir dėl to gali sutikti daugelis šio miesto gyventojų. Daugiausia išlaidų yra skiriama visuomeninio puoselėjimo projektams įgyvendinti, stengiamasi, kad ne tik jaunimas bet ir brandaus amžiaus žmonės turėtų pakankamą užimtumą. Taip pat Klaipėdos mieste yra nuolatos prižiūrima aplinka, tvarkomi gyvenamųjų namų kiemai ir gatvės. Norint sumažinti išlaidas šiose srityse, reiktų mažinti tvarkomų daugiabučių namų bei gatvių skaičių, perskaičiuoti kultūros darbuotojų darbo užmokestį bei įvertinti šios srities pastatų finansavimą. Tik ar tai tikslinga daryti, turi įvertinti pati savivaldybė. Nes tai sritys, kurios tiesiogiai paliečia gyventojus ir bet kokios permainos sukeltų dideles diskusijas.

Apibendrinus galima teigti, kad Klaipėdos miesto savivaldybė sugeba gan tinkamai paskirstyti biudžeto išlaidas. Tačiau kaip bebūtų, savivaldybė privalo ieškoti tinkamų būdų, kaip sumažinti tas išlaidas dar labiau, siekti, kad visi bendruomenės gyventojai būtų išklaustyti ir patenkinti vykdoma veikla bei funkcijomis. Tai pat svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad kiekvienoje savivaldybėje vyrauja menko savarankiškumo problema. Autorių nuomone, valstybė turėtų gerinti šią situaciją, peržiūrėti esamus įstatymus, ribojančius savivaldybių veiklą ir suteikti joms daugiau savarankiškumo mokesčių surinkimo klausimais.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Savivaldybės finansai yra labai plati tema, kurią nagrinėja ne tik Lietuvos bet ir užsienio autoriai. Šią temą apima savivaldybių finansiniai ištekliai, kurie gali būti nagrinėjami teoriniu bei praktiniu aspektu. Šiandieniniame viešosios politikos ir ekonomikos gyvenime vienas dažniausiai išskylančių sunkumų yra per mažas vietos savivaldos finansavimas. Todėl savivaldybės nuolat susiduria su didžiausia problema, tai – lėšų trūkumas. Siekiant efektyvesnio savivaldybės finansinio stabilumo, reikia nuolat analizuoti savivaldybių finansinę padėtį, ieškoti būdų kaip tikslingiau planuoti ir naudoti savivaldybių finansinius išteklius. Savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams problemos analizės metu pagrįstas toliau darbe pateikiamų teorinių sprendimų būtinumas.

2. Savivaldybės – tai viešojo sektoriaus institucijos, esančios arčiausiai bendruomenės gyventojų. Savo veikloje savivaldybės vadovaujasi įstatymuose nustatytais funkcijomis, dėl kurių joms pavesta rūpintis švietimu, ikimokykliniu ugdymu, sveikatos ir krašto apsauga, socialine parama, aplinkosaugos reikalais, kultūra, verslo plėtra savo teritorijoje bei kitomis funkcijomis. Tam kad funkcijų įgyvendinimas būtų užtikrintas, savivaldybės privalo tinkamai valdyti savo finansinius išteklius. Šių išteklių valdymo procesas sudaro savivaldybės biudžetą, kuris yra vienas svarbiausių administravimo, apskaitos ir perspektyvinės kontrolės bei atskaitomybės elementų. Savivaldybių biudžetą sudaro pajamos ir išlaidos. Literatūroje pateikiami įvairūs principai, kuriais vadovaujantis turėtų būti sudaromas biudžetas. Dažniausiai autorių išskiriami būtų: išsamumo, tikrumo, periodiškumo, teisėtumo bei viešumo principai. Biudžetų formavimo principų įgyvendinimo praktika lemia ir biudžeto sudarymo metodų taikymas. Literatūroje dažniausiai išskiriami išlaidų straipsnio, siekiamų rezultatų, programinis, tikslinis, nulinės bazės bei rezultatų metodų taikymas. Pastebėta, kad savivaldybės, siekdamos racialesnio biudžeto, dažnai taiko įvairius metodų derinius.

3. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrimas atliekamas norint įvertinti savivaldybės finansinius išteklius, t.y. savivaldybės biudžeto pajamas ir išlaidas. Tyrimo metu naudojamas Klaipėdos miesto savivaldybėje galiojančiuose įsakymuose bei nuostatuose išdėstytų duomenų sisteminimas. Pateikiama Klaipėdos miesto savivaldybės charakteristika bei svarbiausios jos biudžeto sudarymo ir vykdymo ypatybės. Praktinėje skaičiavimo dalyje naudojama pajamų ir išlaidų lyginamoji analizė, pateikiamas grafinis duomenų atvaizdavimas. Klaipėdos miesto savivaldybės finansinių išteklių formavimo poveikio veiklos rezultatams tyrime atliekama bazinio ir grandininio kitimo tempų palyginimo analizė. Išskiriami baziniai metai ir pateikiami konkretūs skaičiavimai, išreikšti procentais arba tūkst. Lt. Savivaldybės finansiniai ištekliai lyginami su Vilniaus miesto savivaldybės, taikant lyginamąją analizės metodą. Tyrimo metu gaunama nemažai informacijos apie savivaldybės ir jos institucijų darbo našumą ir produktyvumą, planuojant biudžeto pajamas ir išlaidas. Atlikus šį tyrimą galima ieškoti savivaldybės

biudžeto rengimo ir vykdymo problemų bei jų sprendimo būdų. Tyrimo rezultatai parodo ar savivaldybės eina tinkama finansinių išteklių valdymo linkme ar susiduria su ekonominėmis problemomis.

4. Klaipėda – vienas seniausių Lietuvos miestų, geriau žinomas kaip Baltijos jūros uostamiestis. Tai Vakarų Lietuvos centras, turintis apie 180 tūkst. gyventojų. Pagrindinė Klaipėdos miesto valdžios institucija – Klaipėdos miesto savivaldybė, kurios tikslas yra tenkinant bendruomenės gyventojų viešuosius interesus, gerinti socialinę aplinką, tiekti tik kokybiškas švietimo, ugdymo, kultūros, sporto bei kitas socialines paslaugas, tenkinti visuomenės poreikius, nuolatos vystyti infrastruktūrą bei didinti ne tik savo miesto, bet ir šalies ekonomiką. Kiekvienų metų pradžioje savivaldybės taryba patvirtina biudžetą, kuriame nurodo, kiek planuoja gauti pajamų ir kaip bus paskirstyti asignavimai. Klaipėdos miesto savivaldybė nėra pakankamai savarankiška planuodama savo kasmetinį biudžeto projektą, Savivaldybėje biudžetas rengiamas pagal visus keliamus reikalavimus. Biudžeto vykdymas yra paremtas Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktuose nustatytais griežtais nurodymais.

5. Klaipėdos miesto savivaldybė valdo nemažus finansinius išteklius, kuriuos privalo tikslingai paskirstyti. Iš pateiktos 2011 – 2014 m. biudžeto pajamų analizės galima drąsiai konstatuoti, kad visu lyginamuoju laikotarpiu Klaipėdos miesto savivaldybė tinkamai vykdė planus, daugiausia jų įvykdymo procentinis intervalas svyruoja nuo 99 proc. iki 101 proc. Tai reiškia, kad savivaldybė labai kruopščiai analizuoja praėjusius laikotarpius, tinkamai įvertina ateities perspektyvas, kasmetinio biudžeto plano rengimui ir tvirtinimui sugaišta nemažai laiko, todėl aiškiai matomas pozityvus veiklos rezultatas. Analizė taip pat parodė Klaipėdos miesto savarankiškumo lygį, kuris mano nuomone, yra gan vidutiniškas. Savivaldybė kasmet gauna nemažas dotacijas ir jomis pasinaudoja beveik 100 proc. Šis aspektas turi neigiamos reikšmės savivaldybės veiklos rezultatams, nes savivaldybė, pasinaudojusi skiriamomis lėšomis tiesiogiai užkerta kelią savarankiškų išteklių paieškai, norui tapti mažiau priklausomai nuo kitų institucijų. Išanalizavus Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų struktūrą ir kitimą 2011 – 2014 m. galima matyti, kad išlaidų klasifikacija atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose patvirtintą klasifikaciją, ji susideda iš 10 straipsnių. Žvelgiant giliau, akivaizdu, kad visu analizuojamuoju laikotarpiu išlaidų planas įvykdytas nuo 95,94 proc. iki 98,85 proc. Tai reiškia, kad išlaidų buvo patirta mažiau, nei planuota ir tai gerina savivaldybės veiklos rezultatus. Pagrindinė to priežastis buvo mažesnis išlaidų poreikis, neužbaigti, atidėti darbai. Galima konstatuoti faktą, kad kaip ir Vilniaus miesto savivaldybė, taip ir Klaipėdos, daugiausia biudžeto išlaidų skiria švietimui finansuoti bei puoselėti, tik Vilniaus miesto savivaldybės pajamos ir išlaidos yra ženkliai didesnės.

6. Yra nemažai būdų gerinančių pajamų surinkimo efektyvumą savivaldybių biudžetuose. Pagrindinės iš jų, tai tinkamas lėšų paskirstymas bei racionalus jų taupymas Kiekviena savivaldybė

privalo lėšas leisti pagal paskirtį, įstatymų nustatytoms funkcijoms įgyvendinti. Tai pat svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad kiekvienoje savivaldybėje vyrauja menko savarankiškumo problema. Valstybė turėtų gerinti šią situaciją, peržiūrėti esamus įstatymus, ribojančius savivaldybių veiklą ir suteikti joms daugiau savarankiškumo mokesčių surinkimo klausimais. Klaipėdos miesto savivaldybė sugeba gan tinkamai paskirstyti biudžeto išlaidas. Tačiau kaip bebūtų, savivaldybė privalo ieškoti tinkamų būdų, kaip sumažinti tas išlaidas dar labiau, siekti, kad visi bendruomenės gyventojai būtų išklausyti ir patenkinti vykdoma veikla bei funkcijomis.

LITERATŪRA

1. Aleknevičienė V. Finansai ir kreditas. Vilnius. Enciklopedija. 2005;
2. Astrauskas A. Vietos savivalda: teoriniai ir praktiniai aspektai. Mokomoji knyga. Vilnius. 2013;
3. Astrauskas A. Straipsnis „Vietos savivaldos, savivaldybės ir savivaldybės valdžios samprata“. Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai. 2002. [Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2002~1367183003615/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>, žiūrėta: 2015-10-15];
4. Astrauskas A. Straipsnis „Optimalaus Lietuvos savivaldybių institucinės struktūros modelio paieška“. Viešojo politika ir administravimas. 2004. [Prieiga per internetą: http://www.mruni.eu/upload/iblock/073/1_a.astrauskas.pdf, žiūrėta 2015-10-05];
5. Bagdžiūnienė V. Biudžetai ir jų vykdymo kontrolė. Vilnius. Conto litera. 2006;
6. Baltušnikienė J. Fiskalinės decentralizacijos teoriniai ir metodologiniai aspektai. 2004. [Prieiga per internetą: <http://www.lb.lt/baltusnikiene>, žiūrėta 2015-11-13];
7. Baltušnikienė J. Viešojo valdymo sistemos decentralizacija: turinys, pranašumai ir trūkumai. 2009. [Prieiga per internetą: https://www.mruni.eu/upload/iblock/ffd/9_j.baltrusnikiene.pdf, žiūrėta 2015-11-23];
8. Balvočiūtė R., Makauskaitė A. Lietuvos vietinės valdžios subsektoriaus finansų regioninė diferenciacija. Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. 2012. [Prieiga per internetą: http://vddb.laba.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2012~ISSN_1648-9098.N_4_28.PG_38-52/DS.002.0.01.ARTIC, žiūrėta 2015-11-25];
9. Bikas E., Prunckutė G. Savivaldybių finansai – vietos gyventojų poreikių užtikrinimo garantas. 2015. [Prieiga per internetą: <http://prpps.mruni.eu/wp-content/uploads/2012/11/PRPPS-20156.pdf#page=40>, žiūrėta 2015-11-25];
10. Bučkiūnienė O. Valstybės ir tarptautiniai finansai. Ekonomika. Vadyba. 2005;
11. Buškevičiūtė E. Viešieji finansai. Kaunas. Technologija. 2008;
12. Butkutė D., Frolova R. Valstybės biudžeto pajamų surinkimo ir išlaidų paskirstymo analizė. 2010. [Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2010~1367173579968/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>, žiūrėta 2015-11-20];
13. Civinskas R, ir Tolvaišis L. Tarpbiudžetinis lėšų perskirstymas Lietuvoje: instituciniai interesai ir savivaldybių finansinis savarankiškumas. 2006. [Prieiga per internetą: <https://repository.mruni.eu/pdfpreview/bitstream/handle/007/12863/2362-5047-1-SM.pdf?sequence=1>, žiūrėta 2015-11-20];

14. Davulis G. Lietuvos savivaldybių finansų struktūra ir jos raida. Ekonomika ir vadyba. Vilnius. 2007;
15. Davulis G. Vietinių mokesčių koncepcija Lietuvoje. 2006. [Prieiga per internetą: https://www.mruni.eu/upload/iblock/d10/2_g.davulis.pdf, žiūrėta 2015-11-23];
16. Kazlauskienė V. Finansai. Kaunas. Technologija. 2012;
17. Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo ir biudžeto vykdymo tvarkos aprašas. Klaipėdos miesto savivaldybė. [Prieiga per internetą: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:2WRjMjkem30J:www.klaipeda.lt/webPartner/subsystems/meet/question.php%3FitemID%3D2930+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt>, žiūrėta 2015-11-23];
18. Lazdynas R. Savivalda: filosofija, teorija, praktika. Šiauliai: Saulės delta. 2005;
19. Lietuvos Respublikos Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas. Valstybės žinios. 2001. Nr. 94-3307. [Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=153434&b=>, žiūrėta 2015-11-23];
20. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. gruodžio 24 d. nutarimas. Valstybės žinios. Nr. 24-740. 2004. [Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.D08FEB3A95DA>, žiūrėta 2015-11-23];
21. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas. Valstybės žinios. Nr. X-1722. 2008. [Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?a=327811&b=>, žiūrėta 2015-11-13];
22. Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas. Valstybės žinios. Nr. VIII-1864. 2000. [Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=107687&Condition2=>, žiūrėta: 2015-10-20];
23. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas. Valstybės žinios. Nr. I-430. 2006. [Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=280973&p_query=&p_tr2=, žiūrėta: 2015-10-20];
24. Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas. Valstybės žinios. Nr. IX-1253. 2002. [Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=197703&p_query=&p_tr2=, žiūrėta 2015-11-25];
25. Mucollari O. The Local Resources in Albania as Instruments to Increase the Autonomy of the Local Institutions. Academicus, 2012;

26. Naraškevičiūtė V. Savivaldybių biudžetų formavimo ir asignavimų naudojimo problemos Lietuvoje. *Ekonomika ir vadyba*. 2008. [Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2008~1367161493881/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>, žiūrėta 2015-11-20];
27. Nefas S. Savivaldžių (vietos) bendruomenių raida ir perspektyva šiuolaikinėje Lietuvoje. 2007. [Prieiga per internetą: <https://repository.mruni.eu/pdfpreview/bitstream/handle/007/12761/2291-4891-1-SM.pdf?sequence=1>, žiūrėta 2015-11-20];
28. Novikovas A. Straipsnis „Vietos savivaldos institucijų įgaliojimai ir gebėjimai įgyvendinti policijos uždavinius“. 2005. [Prieiga per internetą: https://www.mruni.eu/upload/iblock/6aa/006_novikovas.pdf, žiūrėta: 2015-10-15];
29. Rimas J. Straipsnis „Vietinė valdžia savarankiška tiek, kiek savarankiškai tvarko...“ „Valstiečių laikraštis“. [Prieiga per internetą: <http://mobile.kasdien.lt/Pradzia/Naujienos/Lietuvoje/Vietine-valdzia-savarankiska-tiek-kiek-savarankiskai-tvarko-savo-finansus>, žiūrėta 2015-11-25];
30. Shah A. Macro Federalism and Local Finance. Public Sector Governance and Accountability Series, 2008. [Prieiga per internetą: <http://siteresources.worldbank.org/PSGLP/Resources/MacroFederalismandLocalFinance.pdf>, žiūrėta 2015-11-25];
31. Skačkauskienė I. Valstybės ir savivaldybių biudžeto pajamos. Vilnius. Technika. 2012;
32. Skačkauskienė I., Okunevičiūtė Neverauskienė L., Zabarauskaitė R., Andriušaitienė D., Tunčikienė Ž. Lietuvos socialinės ekonominės problemos ir jų sprendimo prielaidos. Vilnius. Technika. 2013;
33. Stačiokas R., Mažeika A., Rupšys R. Apskaita ir atskaitomybė vietos savivaldybėse. Kaunas. Technologija. 2003;
34. Stačiokas R., Rimas J. Lietuvos savivaldybių raida ir veiklos finansavimas. Kaunas. Technologija. 2002;
35. Stenda A., Skačkauskienė I. Veiksnių, turinčių įtakos nacionalinio biudžeto balansui, tyrimas. 2014. [Prieiga per internetą: <file:///C:/Users/User/Downloads/616-2221-1-SM.pdf>, žiūrėta 2015-11-13];
36. Urmonas A., Novikovas A. Europos vietos savivaldos chartijoje įtvirtintų principų įgyvendinimo vietos savivaldoje ir inkorporavimo nacionalinėje teisės sistemoje ypatumai. 2011. [Prieiga per internetą: https://www.mruni.eu/upload/iblock/378/13_Urmonas_Novikovas-1.pdf, žiūrėta 2015-11-20];
37. Vidaus reikalų ministerija. Savivaldybių veiklos tyrimas. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo politikos departamento Vietos savivaldos politikos skyrius.

Vilnius. 2013. [Prieiga per internetą: https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/LT_versija/Teisine_informacija/Tyrimai_ir_analizes/Analize/Savivaldybiuveiklostyrimas2013.pdf, žiūrėta 2015-11-25];

38. Zukovskis J., Urmonienė D., Jodenytė R. Savivaldos institucijų įtaka kaimo raidai, taikant institucinį priklausomybės modelį. Aleksandro Stulginskio universitetas. 2013. [Prieiga per internetą: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:su.lt/bylos/mokslo_leidiniai/Kaimas/2013_5/zukovskis_urmoniene_jodenyte.pdf&strip=1, žiūrėta 2015-11-25];

39. Žigienė G. Decentralizacijos principų atspindys nustatant vietos savivaldos funkcijas. 2012. [Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2012~1367188695012/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>, žiūrėta 2015-11-13];

PRIEDAI

Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų vykdymo ataskaita 2011 m.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
(Savivaldybės pavadinimas)

Savivaldybės kodas:

6

(tūkst. litų)

Funkcinės klasifikacijos kodas	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	Eil.Nr.	Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas	Ivykdyta
1	2	3	4	5
1	Bendros valstybės paslaugos	1	32722,0	31845,2
	iš jų: valstybės biudžetui grąžintinos ankstesniais metais gautos trumpalaikės paskolos	2		
	bendrosios dotacijos kompensacija valstybės biudžetui	3	12081,0	12081,0
2	Gynyba	4	360,4	349,7
3	Viešojoji tvarka ir visuomenės apsauga	5	2892,4	2846,5
4	Ekonomika	6	9493,9	7652,8
5	Aplinkos apsauga	7	27774,6	25607,6
6	Būstas ir komunalinis ūkis	8	10386,7	8977,2
7	Sveikatos apsauga	9	5970,9	6027,8
8	Poilsis, kultūra ir religija	10	30244,8	28385,7
9	Švietimas	11	206995,7	204697,6
10	Socialinė apsauga	12	67931,1	65895,1
	IŠ VISO IŠLAIDŲ (1+4+5+...+12)	13	394772,5	382285,2
	Lėšos, perduotos valstybės biudžetui pagal tarpusavio atsiskaitymo sandorius	14		
	Kitoms savivaldybėms perduotos mokinio krepšelio lėšos	15	200,0	83,5
	IŠ VISO IŠMOKŲ (13+14+15)	16	394972,5	382368,7
	Biudžeto perteklius (kai pajamos viršija išlaidas) [(96 paj.-16išl.)]	17		5452,3
	Biudžeto deficitas (kai išlaidos viršija pajamas) [(16 išl.-96paj.)]	18	11708,1	
	LĖŠŲ LIKUTIS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOJE ((102+103) paj. -16 išl.) arba (20+21+22)	19	10241,9	20992,5
	iš jų: programų lėšų likutis	20	2428,1	17620,8
	skolintų lėšų likutis	21	400,7	
	apyvartos lėšos	22	7413,1	3371,7

Administracijos direktorė

Judita Simonavičiūtė

(savivaldybės administracijos vadovo ar jo įgalioto asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų vykdymo ataskaita 2012 m.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija

(Savivaldybės pavadinimas)

Savivaldybės kodas:

6

(tūkst. litų)

Funkcinės klasifikacijos kodas	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	Eil.Nr.	Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas	Ivykdyta
1	2	3	4	5
1	Bendros valstybės paslaugos	1	34340,0	29705,7
	iš jų: valstybės biudžetui grąžintinos ankstesniais metais gautos trumpalaikės paskolos	2		
	bendrosios dotacijos kompensacija valstybės biudžetui	3	14471,0	10854,0
2	Gynyba	4	426,1	369,8
3	Viešojo tvarka ir visuomenės apsauga	5	2403,3	2333,5
4	Ekonomika	6	8529,2	8275,6
5	Aplinkos apsauga	7	31249,3	26865,9
6	Būstas ir komunalinis ūkis	8	10740,7	10599,2
7	Sveikatos apsauga	9	7585,2	7478,0
8	Poilsis, kultūra ir religija	10	49041,9	46262,1
9	Švietimas	11	215954,1	213047,3
10	Socialinė apsauga	12	68018,4	65943,4
	IŠ VISO IŠLAIDŲ (1+4+5+...+12)	13	428288,2	410880,5
	Lėšos, perduotos valstybės biudžetui pagal tarpusavio atsiskaitymo sandorius	14		
	Kitoms savivaldybėms perduotos mokinio krepšelio lėšos	15	265,2	155,0
	IŠ VISO IŠMOKŲ (13+14+15)	16	428553,4	411035,5
	Biudžeto perteklius (kai pajamos viršija išlaidas) [(96 paj.-16išl.)]	17		
	Biudžeto deficitas (kai išlaidos viršija pajamas) [(16 išl.-96paj.)]	18	30589,5	17994,1
	LĖŠŲ LIKUTIS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOJE ((102+103) paj. -16 išl.) arba (20+21+22)	19	5767,8	14612,1
	iš jų: programų lėšų likutis	20	4120,1	2428,1
	skolintų lėšų likutis	21		400,7
	apyvartos lėšos	22	1647,7	11783,3

Savivaldybės administracijos direktorė

(savivaldybės administracijos vadovo ar jo įgalioto asmens pareigų pavadinimas)

Judita Simonavičiūtė

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų vykdymo ataskaita 2013 m.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
(Savivaldybės pavadinimas)

Savivaldybės kodas:

6

(tūkst. litų)

Funkcinės klasifikacijos kodas	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	Eil.Nr.	Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas	Ivykdyta
1	2	3	4	5
1	Bendros valstybės paslaugos	1	22636,7	21583,2
	iš jų: valstybės biudžetui grąžintinos ankstesniais metais gautos trumpalaikės paskolos	2		
	bendrosios dotacijos kompensacija valstybės biudžetui	3		
2	Gynyba	4	297,8	273,9
3	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	5	2967,9	2905,9
4	Ekonomika	6	12201,2	11861,6
5	Aplinkos apsauga	7	25949,2	25695,1
6	Būstas ir komunalinis ūkis	8	11288,9	11155,0
7	Sveikatos apsauga	9	6741,6	6818,0
8	Poilsis, kultūra ir religija	10	32969,8	32009,7
9	Švietimas	11	208496,9	207309,0
10	Socialinė apsauga	12	63584,3	63071,9
	IŠ VISO IŠLAIDŲ (1+4+5+...+12)	13	387134,3	382683,3
	Lėšos, perduotos valstybės biudžetui pagal tarpusavio atsiskaitymo sandorius	14		
	Kitoms savivaldybėms perduotos mokinio krepšelio lėšos	15	160,0	149,3
	IŠ VISO IŠMOKŲ (13+14+15)	16	387294,3	382832,6
	LĖŠŲ LIKUTIS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOJE ((103+104) paj. -16 išl.) arba (18+19+20+21)	17	20992,5	22849,1
	iš jų: programų lėšų likutis	18	17620,8	18646,0
	skolintų lėšų likutis	19		
	apyvartos lėšos	20	3371,7	4203,1
	kitos apyvartos lėšos dėl kredito įstaigų veiklos apribojimo	21		

Savivaldybės administracijos direktorė

Judita Simonavičiūtė

(savivaldybės administracijos vadovo ar jo įgalioto
asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto išlaidų vykdymo ataskaita 2014 m.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
(Savivaldybės pavadinimas)

Savivaldybės kodas:

6

(tūkst. litų)

Funkcinės klasifikacijos kodas	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	Eil.Nr.	Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas	Ivykdyta
1	2	3	4	5
1	Bendros valstybės paslaugos	1	29731,5	27901,4
	iš jų: valstybės biudžetui grąžintinos ankstesniais metais gautos trumpalaikės paskolos	2		
	bendrosios dotacijos kompensacija valstybės biudžetui	3		
2	Gynyba	4	294,5	291,7
3	Viešojo tvarka ir visuomenės apsauga	5	3327,8	3278,9
4	Ekonomika	6	22553,3	22887,4
5	Aplinkos apsauga	7	34339,8	33762,3
6	Būstas ir komunalinis ūkis	8	13007,3	13302,6
7	Sveikatos apsauga	9	6121,0	6054,2
8	Poilsis, kultūra ir religija	10	32462,4	31748,6
9	Švietimas	11	211115,7	210400,5
10	Socialinė apsauga	12	67935,3	62212,2
	IŠ VISO IŠLAIDŲ (1+4+5+...+12)	13	420888,6	411839,8
	Lėšos, perduotos valstybės biudžetui pagal tarpusavio atsiskaitymo sandorius	14		
	Kitoms savivaldybėms perduotos mokinio krepšelio lėšos	15		
	IŠ VISO IŠMOKŲ (13+14+15)	16	420888,6	411839,8
	LĖŠŲ LIKUTIS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOJE ((103+104) paj. -16 išl.) arba (18+19+20+21)	17	18647,8	41054,6
	iš jų: programų lėšų likutis	18	18646,0	24399,6
	skolintų lėšų likutis	19		
	apyvartos lėšos	20	1,8	16655,0
	kitos apyvartos lėšos dėl kredito įstaigų veiklos apribojimo	21		

Savivaldybės administracijos direktorė

Judita Simonavičiūtė

(savivaldybės administracijos vadovo ar jo įgalioto
asmens pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
(dokumento sudarytojo (savivaldybės) pavadinimas)**BIUDŽETO PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PLANO VYKDYMO 2011 M. Gruodžio
31 D.
ATASKAITA****Metinė**

(metinė, ketvirtinė)

2012.02.08

Nr.

(data)

Klaipėda

(sudarymo vieta)

Savivaldybės kodas:

6

(tūkst. litų)

Pajamų ekonominės klasifikacijos kodas							Pajamų pavadinimas	Eil.Nr.	Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas	Įvykdyta
1							2	3	4	5
1	1						Mokesčiai (2+7+15)	1	183758,8	181255,4
1	1	1					Pajamų ir pelno mokesčiai (3)	2	135187,0	133802,2
1	1	1	1	1			Gyventojų pajamų mokestis, iš viso (4+5+6)	3	135187,0	133802,2
1	1	1	1	1	1	1	Gyventojų pajamų mokestis (gautas iš VMI)	4	135187,0	133802,2
1	1	1	1	1	1	2	Gyventojų pajamų mokestis savivaldybių išlaidų struktūros skirtumams išlyginti	5		
1	1	1	1	1	1	3	Gyventojų pajamų mokestis savivaldybių pajamoms iš gyventojų pajamų mokesčio išlyginti	6		
1	1	3					Turto mokesčiai (8+11+12)	7	27070,0	25407,7
1	1	3	1				Žemės mokestis	8	1010,0	1458,8
1	1	3	1	1	1		Fizinių asmenų mokestis	9		788,1
1	1	3	1	1	2		Juridinių asmenų mokestis	10	1010,0	670,7
1	1	3	2				Paveldimo turto mokestis	11	260,0	205,7
1	1	3	3				Nekilnojamojo turto mokestis (13+14)	12	25800,0	23743,2
1	1	3	3	1	1		Fizinių asmenų mokestis	13		544,1
1	1	3	3	1	2		Juridinių asmenų mokestis	14	25800,0	23199,1
1	1	4					Prekių ir paslaugų mokesčiai (16+17)	15	21501,8	22045,5
1	1	4	7	1			Mokesčiai už aplinkos teršimą	16	1472,0	1448,7
1	1	4	7	2			Rinkliavos (18+19)	17	20029,8	20596,8
1	1	4	7	2	1		Valstybės rinkliavos	18	473,3	467,2
1	1	4	7	2	2		Vietinės rinkliavos	19	19556,5	20129,6
1	3						Dotacijos (21+24+27+30)	20	159467,4	157306,6
1	3	1					Dotacijos iš užsienio šalių	21	0,0	0,0
1	3	1	1				Einamiesiems tikslams	22		
1	3	1	2				Kapitalui formuoti	23		
1	3	2					Dotacijos iš tarptautinių organizacijų	24	0,0	0,0
1	3	2	1				Einamiesiems tikslams	25		
1	3	2	2				Kapitalui formuoti	26		

1	3	3				Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos	27	250,0	478,7
1	3	3	1			Einamiesiems tikslams	28	250,0	318,1
1	3	3	2			Kapitalui formuoti	29		160,6
1	3	4				Dotacijos iš kitų valdymo lygių (31+39)	30	159217,4	156827,9
1	3	4	1			Einamiesiems tikslams (32+36+37+38)	31	159217,4	156827,9
1	3	4	1	1	1	Speciali tikslinė dotacija, iš viso (33+34+35)	32	159142,4	156752,9
						Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	33	39886,3	37640,8
						Mokinio krepšeliui finansuoti	34	107485,1	107373,8
						Kita tikslinė dotacija	35	11771,0	11738,3
1	3	4	1	1	2	Bendrosios dotacijos kompensacija	36		
1	3	4	1	1	3	Bendroji dotacija	37		
1	3	4	1	1	4	Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	38	75,0	75,0
1	3	4	2			Kapitalui formuoti (40+44+45+46)	39	0,0	0,0
1	3	4	2	1	1	Speciali tikslinė dotacija, iš viso (41+42+43)	40	0,0	0,0
						Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	41		
						Mokinio krepšeliui finansuoti	42		
						Kita tikslinė dotacija	43		
1	3	4	2	1	2	Bendrosios dotacijos kompensacija	44		
1	3	4	2	1	3	Bendroji dotacija	45		
1	3	4	2	1	4	Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	46		
1	4					Kitos pajamos (48+60+67+70+73)	47	38414,4	37834,9
1	4	1				Turto pajamos (49+53+54)	48	13337,0	14092,2
1	4	1	1			Palūkanos (50+51+52)	49	450,0	509,6
1	4	1	1	1		Palūkanos už paskolas	50		
1	4	1	1	2		Palūkanos už depozitus	51	450,0	509,6
1	4	1	1	3		Palūkanos už vertybinius popierius (išskyrus akcijas)	52		
1	4	1	2			Dividendai	53	4807,0	6138,2
1	4	1	4			Nuoma (55+56+59)	54	8080,0	7444,4
1	4	1	4	1		Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	55	8000,0	7355,6
1	4	1	4	2		Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius (57+58)	56	80,0	88,8
1	4	1	4	2	1	Mokestis už medžiojamųjų gyvūnų išteklius	57	80,0	88,8
1	4	1	4	2	2	Kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	58		
1	4	1	4	4		Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise	59		
1	4	2				Pajamos už prekes ir paslaugas (61+...+66)	60	20477,4	18626,1
1	4	2	1	1	1	Pajamos už prekes ir paslaugas	61	4531,7	4309,6
1	4	2	1	2	1	Pajamos už patalpų nuomą	62	2441,0	2623,6
1	4	2	1	4	1	Pajamos už atsitiktines paslaugas	63		
1	4	2	1	5	2	Įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	64	13403,5	11559,9
1	4	2	1	7	1	Pajamos už leidimų ir kitų dokumentų išdavimą	65	50,0	18,7
1	4	2	1	7	2	Kitos pajamos	66	51,2	114,3
1	4	3				Pajamos iš baudų ir konfiskacijos (68+69)	67	4500,0	4635,4
1	4	3	1			Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	68	4500,0	4635,4

1	4	3	2				Baudos už aplinkos teršimą	69		
1	4	4					Perduodamos lėšos, kitos nei dotacijos(71+72)	70	0,0	0,0
1	4	4	1				Einamiesiems tikslams	71		
1	4	4	2				Kapitalui formuoti	72		
1	4	5					Kitos neišvardytos pajamos (74+75)	73	100,0	481,2
1	4	5	1	3	1		Praėjusiais biudžetinėmis metais savivaldybių biudžetų negautų pajamų kompensavimo lėšos	74		
1	4	5	1	4	1		Kitos neišvardytos pajamos	75	100,0	481,2
4							Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansinių įsipareigojimų prisiėmimas (77+87)	76	2115,0	2546,4
4	1						Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos (78+84+85+86)	77	2115,0	2546,4
4	1	1					Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos (79+...+83)	78	2115,0	2536,9
4	1	1	1	1			Žemė	79	2000,0	2246,8
4	1	1	2	1			Pastatai ir statiniai	80	115,0	278,1
4	1	1	3	1			Mašinos ir įrenginiai	81		
4	1	1	4	1			Vertybės	82		
4	1	1	5	1			Kitos ilgalaikio turto realizavimo pajamos	83		12,0
4	1	2					Nematerialiojo turto realizavimo pajamos	84		
4	1	3					Atsargų realizavimo pajamos	85		9,5
4	1	4					Pajamos už biologinių turtą ir mineralinius išteklius	86		
4	2						Sandoriai dėl finansinio turto (88)	87	0,0	0,0
4	2	1					Vidaus (89+90+91)	88	0,0	0,0
4	2	1	4	1			Paskolos (surinktos)	89		
4	2	1	5	1			Akcijos (parduotos) ir kitas nuosavas kapitalas	90		
4	2	1	7	1			Kitos gautinos sumos	91		
							Iš kitų savivaldybių gautos mokinio krepšelio lėšos	92	265,2	155,0
							VISI MOKESČIAI, DOTACIJOS, PAJAMOS IR SANDORIAI (1+20+47+76+92)	93	384020,8	379098,3
							Apyvartos lėšos biudžeto lėšų stygiui dengti	94	13943,1	13943,1
							Praėjusio ketvirčio lėšų likučiai, skirti kito ketvirčio išlaidoms dengti	95		
							IŠ VISO (93+94+95)	96	397963,9	393041,4
4	3	1	4	1			Paskolos (gautos) (98+101)	97	30589,5	27038,4
4	3	1	4	1	1		Savivaldybių gautos trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui dengti (99+100)	98	0,0	0,0
							Trumpalaikės	99		
							Trumpalaikės iš valstybės biudžeto	100		
4	3	1	4	1	2		Savivaldybių gautos ilgalaikės paskolos	101	30589,5	27038,4
							IŠ VISO ĮPLAUKŲ (96+97)	102	428553,4	420079,8
							Ataskaitinio laikotarpio pradžioje lėšų likutis (104+105+106)	103	5767,8	5567,8
							iš jų: programų lėšų likutis	104	4120,1	4120,1
							skolintų lėšų likutis	105		
							kitos apyvartos lėšos	106	1647,7	1447,7

Forma Nr. 1-sav. Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų
ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymo Nr. 1K-361

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
(dokumento sudarytojo (savivaldybės) pavadinimas)

BIUDŽETO PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PLANO VYKDYMO 2012M. Gruodžio 31 D. ATASKAITA

Metinė

(metinė, ketvirtinė)

2013-01-28

Nr.12-IV-PAJ

(data)

Klaipėda

(sudarymo vieta)

Savivaldybės kodas:

6

(tūkst. litų)

Pajamų ekonominės klasifikacijos kodas							Pajamų pavadinimas	Eil.Nr.	Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas	Įvykdyta
1							2	3	4	5
1	1						Mokesčiai (2+7+15)	1	186111,5	191697,3
1	1	1					Pajamų ir pelno mokesčiai (3)	2	141106,0	143775,3
1	1	1	1	1			Gyventojų pajamų mokestis, iš viso (4+5+6)	3	141106,0	143775,3
1	1	1	1	1	1	1	Gyventojų pajamų mokestis (gautas iš VMI)	4	141106,0	143775,3
1	1	1	1	1	1	2	Gyventojų pajamų mokestis savivaldybių išlaidų struktūros skirtumams išlyginti	5		
1	1	1	1	1	1	3	Gyventojų pajamų mokestis savivaldybių pajamoms iš gyventojų pajamų mokesčio išlyginti	6		
1	1	3					Turto mokesčiai (8+11+12)	7	23320,0	25049,7
1	1	3	1				Žemės mokestis	8	980,0	1133,7
1	1	3	1	1	1		Fizinių asmenų mokestis	9		517,7
1	1	3	1	1	2		Juridinių asmenų mokestis	10	980,0	616,0
1	1	3	2				Paveldimo turto mokestis	11	240,0	301,1
1	1	3	3				Nekilnojamojo turto mokestis (13+14)	12	22100,0	23614,9
1	1	3	3	1	1		Fizinių asmenų mokestis	13		470,6
1	1	3	3	1	2		Juridinių asmenų mokestis	14	22100,0	23144,3
1	1	4					Prekių ir paslaugų mokesčiai (16+17)	15	21685,5	22872,3
1	1	4	7	1			Mokesčiai už aplinkos teršimą	16	1400,0	1408,1
1	1	4	7	2			Rinkliavos (18+19)	17	20285,5	21464,2
1	1	4	7	2	1		Valstybės rinkliavos	18	451,0	523,4
1	1	4	7	2	2		Vietinės rinkliavos	19	19834,5	20940,8
1	3						Dotacijos (21+24+27+30)	20	155041,3	154246,4
1	3	1					Dotacijos iš užsienio šalių	21	0,0	0,0
1	3	1	1				Einamiesiems tikslams	22		
1	3	1	2				Kapitalui formuoti	23		
1	3	2					Dotacijos iš tarptautinių organizacijų	24	0,0	0,0
1	3	2	1				Einamiesiems tikslams	25		
1	3	2	2				Kapitalui formuoti	26		

1	3	3					Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos	27	618,0	917,3
1	3	3	1				Einamiesiems tikslams	28	568,0	824,1
1	3	3	2				Kapitalui formuoti	29	50,0	93,2
1	3	4					Dotacijos iš kitų valdymo lygių (31+39)	30	154423,3	153329,1
1	3	4	1				Einamiesiems tikslams (32+36+37+38)	31	153623,3	152551,1
1	3	4	1	1	1		Speciali tikslinė dotacija, iš viso (33+34+35)	32	153551,8	152479,7
							Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	33	38391,7	37507,8
							Mokinio krepšeliui finansuoti	34	103860,1	103847,4
							Kita tikslinė dotacija	35	11300,0	11124,5
1	3	4	1	1	2		Bendrosios dotacijos kompensacija	36		
1	3	4	1	1	3		Bendroji dotacija	37		
1	3	4	1	1	4		Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	38	71,5	71,4
1	3	4	2				Kapitalui formuoti (40+44+45+46)	39	800,0	778,0
1	3	4	2	1	1		Speciali tikslinė dotacija, iš viso (41+42+43)	40	800,0	778,0
							Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	41		
							Mokinio krepšeliui finansuoti	42		
							Kita tikslinė dotacija	43	800,0	778,0
1	3	4	2	1	2		Bendrosios dotacijos kompensacija	44		
1	3	4	2	1	3		Bendroji dotacija	45		
1	3	4	2	1	4		Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	46		
1	4						Kitos pajamos (48+60+67+70+73)	47	35791,4	35560,8
1	4	1					Turto pajamos (49+53+54)	48	12321,0	12579,7
1	4	1	1				Palūkanos (50+51+52)	49	450,0	369,7
1	4	1	1	1			Palūkanos už paskolas	50		
1	4	1	1	2			Palūkanos už depozitus	51	450,0	369,7
1	4	1	1	3			Palūkanos už vertybinius popierius (išskyrus akcijas)	52		
1	4	1	2				Dividendai	53	4291,0	4291,0
1	4	1	4				Nuoma (55+56+59)	54	7580,0	7919,0
1	4	1	4	1			Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	55	7500,0	7648,9
1	4	1	4	2			Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius (57+58)	56	80,0	270,1
1	4	1	4	2	1		Mokestis už medžiojamųjų gyvūnų išteklius	57		12,7
1	4	1	4	2	2		Kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	58	80,0	257,4
1	4	1	4	4			Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise	59		
1	4	2					Pajamos už prekes ir paslaugas (61+...+66)	60	22279,4	21491,3
1	4	2	1	1	1		Pajamos už prekes ir paslaugas	61	4896,9	4529,2
1	4	2	1	2	1		Pajamos už patalpų nuomą	62	2546,1	3329,8
1	4	2	1	4	1		Pajamos už atsitiktines paslaugas	63		
1	4	2	1	5	2		Įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	64	14706,4	13406,5
1	4	2	1	7	1		Pajamos už leidimų ir kitų dokumentų išdavimą	65	10,0	45,0
1	4	2	1	7	2		Kitos pajamos	66	120,0	180,8
1	4	3					Pajamos iš baudų ir konfiskacijos (68+69)	67	1091,0	1354,7
1	4	3	1				Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	68	1091,0	1354,7

1	4	3	2				Baudos už aplinkos teršimą	69		
1	4	4					Perduodamos lėšos, kitos nei dotacijos(71+72)	70	0,0	0,0
1	4	4	1				Einamiesiems tikslams	71		
1	4	4	2				Kapitalui formuoti	72		
1	4	5					Kitos neišvardytos pajamos (74+75)	73	100,0	135,1
1	4	5	1	3	1		Praėjusiais biudžetinėiais metais savivaldybių biudžetų negautų pajamų kompensavimo lėšos	74		
1	4	5	1	4	1		Kitos neišvardytos pajamos	75	100,0	135,1
4							Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansinių įsipareigojimų prisiėmimas (77+87)	76	1750,0	1862,8
4	1						Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos (78+84+85+86)	77	1750,0	1862,8
4	1	1					Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos (79+...+83)	78	1750,0	1852,5
4	1	1	1	1			Žemė	79	1500,0	1284,0
4	1	1	2	1			Pastatai ir statiniai	80	250,0	414,7
4	1	1	3	1			Mašinos ir įrenginiai	81		
4	1	1	4	1			Vertybės	82		
4	1	1	5	1			Kitos ilgalaikio turto realizavimo pajamos	83		153,8
4	1	2					Nematerialiojo turto realizavimo pajamos	84		
4	1	3					Atsargų realizavimo pajamos	85		10,3
4	1	4					Pajamos už biologinių turtą ir mineralinius išteklius	86		
4	2						Sandoriai dėl finansinio turto (88)	87	0,0	0,0
4	2	1					Vidaus (89+90+91)	88	0,0	0,0
4	2	1	4	1			Paskolos (surinktos)	89		
4	2	1	5	1			Akcijos (parduotos) ir kitas nuosavas kapitalas	90		
4	2	1	7	1			Kitos gautinos sumos	91		
							Iš kitų savivaldybių gautos mokinio krepšelio lėšos	92	200,0	83,5
							VISI MOKESČIAI, DOTACIJOS, PAJAMOS IR SANDORIAI (1+20+47+76+92)	93	378894,2	383450,8
							Apyvartos lėšos biudžeto lėšų stygiui dengti	94	4370,2	4370,2
							Praėjusio ketvirčio lėšų likučiai, skirti kito ketvirčio išlaidoms dengti	95		
							IŠ VISO (93+94+95)	96	383264,4	387821,0
4	3	1	4	1			Paskolos (gautos) (98+101)	97	11708,1	5298,3
4	3	1	4	1	1		Savivaldybių gautos trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui dengti (99+100)	98	0,0	0,0
							Trumpalaikės	99		
							Trumpalaikės iš valstybės biudžeto	100		
4	3	1	4	1	2		Savivaldybių gautos ilgalaikės paskolos	101	11708,1	5298,3
							IŠ VISO ĮPLAUKŲ (96+97)	102	394972,5	393119,3
							Ataskaitinio laikotarpio pradžioje lėšų likutis (104+105+106)	103	10241,9	10241,9
							iš jų: programų lėšų likutis	104	2428,1	2428,1
							skolintų lėšų likutis	105	400,7	400,7
							kitos apyvartos lėšos	106	7413,1	7413,1

Forma Nr. 1-sav. Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų
ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymo Nr. 1K-361
(Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. liepos 3 d.
įsakymo Nr. 1K-234 redakcija)

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
(dokumento sudarytojo (savivaldybės) pavadinimas)

BIUDŽETO PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PLANO VYKDYMO 2013 M. gruodžio 31 D. ATASKAITA

Metinė

(metinė, ketvirtinė)

2014-02-06 Nr.13-IV-PAJ

(data)

Klaipėda

(sudarymo vieta)

Savivaldybės kodas:

6

(tūkst. litų)

Pajamų ekonominės klasifikacijos kodas								Pajamų pavadinimas	Eil.Nr.	Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas	Įvykdyta
1								2	3	4	5
1	1							Mokesčiai (2+7+15)	1	188756,2	188851,6
1	1	1						Pajamų ir pelno mokesčiai (3)	2	142100,0	138627,5
1	1	1	1	1				Gyventojų pajamų mokestis, iš viso (4+5+6)	3	142100,0	138627,5
1	1	1	1	1	1	1	1	Gyventojų pajamų mokestis (gautas iš VMI)	4	142100,0	138320,5
1	1	1	1	1	1	1	2	Gyventojų pajamų mokestis savivaldybių išlaidų struktūros skirtumams išlyginti	5		
1	1	1	1	1	1	1	3	Gyventojų pajamų mokestis savivaldybių pajamoms iš gyventojų pajamų mokesčio išlyginti	6		307,0
1	1	3						Turto mokesčiai (8+11+12)	7	26080,0	27000,1
1	1	3	1					Žemės mokestis	8	1240,0	888,5
1	1	3	1	1	1			Fizinių asmenų mokestis	9	515,0	362,2
1	1	3	1	1	2			Juridinių asmenų mokestis	10	725,0	526,3
1	1	3	2					Paveldimo turto mokestis	11	240,0	214,5
1	1	3	3					Nekilnojamojo turto mokestis (13+14)	12	24600,0	25897,1
1	1	3	3	1	1			Fizinių asmenų mokestis	13	680,0	665,2
1	1	3	3	1	2			Juridinių asmenų mokestis	14	23920,0	25231,9
1	1	4						Prekių ir paslaugų mokesčiai (16+17)	15	20576,2	23224,0
1	1	4	7	1				Mokesčiai už aplinkos teršimą	16	1400,0	1680,0
1	1	4	7	2				Rinkliavos (18+19)	17	19176,2	21544,0
1	1	4	7	2	1			Valstybės rinkliavos	18	442,0	500,3
1	1	4	7	2	2			Vietinės rinkliavos	19	18734,2	21043,7
1	3							Dotacijos (21+24+27+32)	20	150022,3	149657,1
1	3	1						Dotacijos iš užsienio šalių	21	0,0	0,0
1	3	1	1					Einamiesiems tikslams	22		
1	3	1	2					Kapitalui formuoti	23		
1	3	2						Dotacijos iš tarptautinių organizacijų	24	0,0	0,0

1	3	2	1				Einamiesiems tikslams	25		
1	3	2	2				Kapitalui formuoti	26		
1	3	3					Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos, kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	27	293,6	542,5
1	3	3	1				Einamiesiems tikslams	28	244,3	479,1
							<i>iš jų: iš kitų valdymo lygių</i>	29		
1	3	3	2				Kapitalui formuoti	30	49,3	63,4
							<i>iš jų: iš kitų valdymo lygių</i>	31		
1	3	4					Dotacijos iš kitų valdymo lygių (33+41)	32	149728,7	149114,6
1	3	4	1				Einamiesiems tikslams (34+38+39+40)	33	147890,7	147277,5
1	3	4	1	1	1		Speciali tikslinė dotacija, iš viso (35+36+37)	34	147824,6	147211,4
							Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	35	35995,8	35434,3
							Mokinio krepšeliui finansuoti	36	101630,5	101617,0
							Kita tikslinė dotacija	37	10198,3	10160,1
1	3	4	1	1	2		Bendrosios dotacijos kompensacija	38		
1	3	4	1	1	3		Bendroji dotacija	39		
1	3	4	1	1	4		Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	40	66,1	66,1
1	3	4	2				Kapitalui formuoti (42+47+48+49)	41	1838,0	1837,1
1	3	4	2	1	1		Speciali tikslinė dotacija, iš viso (43+44+45+46)	42	1838,0	1837,1
							Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	43		
							Mokinio krepšeliui finansuoti	44		
							Valstybės investicijų programoje numatytiems projektams finansuoti	45	1838	1837,1
							Kita tikslinė dotacija	46		
1	3	4	2	1	2		Bendrosios dotacijos kompensacija	47		
1	3	4	2	1	3		Bendroji dotacija	48		
1	3	4	2	1	4		Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	49		
1	4						Kitos pajamos (51+63+70+73+76)	50	35301,9	35675,8
1	4	1					Turto pajamos (52+56+57)	51	11161,1	11489,0
1	4	1	1				Palūkanos (53+54+55)	52	270,0	301,3
1	4	1	1	1			Palūkanos už paskolas	53		
1	4	1	1	2			Palūkanos už depozitus	54	270,0	301,3
1	4	1	1	3			Palūkanos už vertybinius popierius (išskyrus akcijas)	55		
1	4	1	2				Dividendai	56	3571,1	3571,1
1	4	1	4				Nuoma (58+59+62)	57	7320,0	7616,6
1	4	1	4	1			Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	58	7240,0	7403,4
1	4	1	4	2			Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius (60+61)	59	80,0	213,2
1	4	1	4	2	1		Mokestis už medžiojamųjų gyvūnų išteklius	60		
1	4	1	4	2	2		Kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	61	80,0	213,2
1	4	1	4	4			Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise	62		
1	4	2					Pajamos už prekes ir paslaugas (64+...+69)	63	23225,8	23052,6
1	4	2	1	1	1		Pajamos už prekes ir paslaugas	64	4983,8	4904,5
1	4	2	1	2	1		Pajamos už patalpų nuomą	65	3203,9	3900,8
1	4	2	1	4	1		Pajamos už atsitiktines paslaugas	66		

1	4	2	1	5	2		Įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	67	15028,1	14164,7
1	4	2	1	7	1		Pajamos už leidimų ir kitų dokumentų išdavimą	68	10,0	82,6
1	4	2	1	7	2		Kitos pajamos	69		
1	4	3					Pajamos iš baudų ir konfiskacijos (71+72)	70	650,0	745,4
1	4	3	1				Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	71	650,0	745,4
1	4	3	2				Baudos už aplinkos teršimą	72		
1	4	4					Perduodamos lėšos, kitos nei dotacijos(74+75)	73	0,0	0,0
1	4	4	1				Einamiesiems tikslams	74		
1	4	4	2				Kapitalui formuoti	75		
1	4	5					Kitos neišvardytos pajamos (77+78+79)	76	265,0	388,8
1	4	5	1	1	1		Valstybės kontrolės, savivaldybės kontrolieriaus pasiūlymu pervestos lėšos	77		
1	4	5	1	3	1		Praėjusiais biudžetiniais metais savivaldybių biudžetų negautų pajamų kompensavimo lėšos	78		
1	4	5	1	4	1		Kitos neišvardytos pajamos	79	265,0	388,8
4	1						Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos (81+87+88+89)	80	1780,0	2532,6
4	1	1					Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos (82+...+86)	81	1780,0	2530,1
4	1	1	1				Žemė	82	1500,0	2070,9
4	1	1	2				Pastatų ir statinių realizavimo pajamos	83	280,0	434,1
4	1	1	3				Mašinų ir įrenginių realizavimo pajamos	84		3,0
4	1	1	4				Vertybių realizavimo pajamos	85		
4	1	1	5				Kito ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos	86		22,1
4	1	2					Nematerialiojo turto realizavimo pajamos	87		
4	1	3					Atsargų realizavimo pajamos	88		2,5
4	1	4					Pajamos už biologinį turtą ir mineralinius išteklius	89		
							Iš kitų savivaldybių gautos mokinio krepšelio lėšos	90	160,0	152,2
							VISI MOKESČIAI, DOTACIJOS, PAJAMOS IR SANDORIAI (1+20+50+80+90)	91	376020,4	376869,3
							Įplaukos iš finansinio turto ir išipareigojimų (93+97)	92	11273,9	7819,9
4	2						Finansinio turto pardavimo pajamos (paskolų surinkimas) (94+95+96)	93	0,0	0,0
4	2	1	4				Paskolos (surinktos)	94		
4	2	1	5				Akcijos (parduotos) ir kitas nuosavas kapitalas	95		
4	2	1	7				Kitos gautinos sumos	96		
4	3						Finansinių išipareigojimų prisiėmimo (skolinimosi) pajamos (98)	97	11273,9	7819,9
4	3	1	4	1			Paskolos (gautos) (99+102)	98	11273,9	7819,9
4	3	1	4	1	1		Savivaldybių gautos trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui dengti (100+101)	99	0,0	0,0
							Trumpalaikės	100		
							Trumpalaikės iš valstybės biudžeto	101		
4	3	1	4	1	2		Savivaldybių gautos ilgalaikės paskolos	102	11273,9	7819,9
							IŠ VISO ĮPLAUKŲ (91+92)	103	387294,3	384689,2

							Ataskaitinio laikotarpio pradžioje lėšų likutis (105+...+108)	104	20992,5	20992,5
							iš jų: programų lėšų likutis	105	17620,8	17620,8
							skolintų lėšų likutis	106		
							kitos apyvartos lėšos	107	3371,7	3371,7
							kitos apyvartos lėšos dėl kredito įstaigų veiklos apribojimo	108		

8 PRIEDAS

Forma Nr. 1-sav. Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymo Nr. 1K-361
(Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. liepos 3 d. įsakymo Nr. 1K-234 redakcija)

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
(dokumento sudarytojo (savivaldybės) pavadinimas)

BIUDŽETO PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ PLANO VYKDYMO 2014 M. GRUODŽIO 31 D. ATASKAITA METINĖ

(metinė, ketvirtinė)

2015-01-16 Nr. PAJ-2014-4

(data)

Liepų g. 11, LT-91502 Klaipėda

(sudarymo vieta)

Savivaldybės kodas: **6**

(tūkst. litų)

Pajamų ekonominės klasifikacijos kodas							Pajamų pavadinimas	Eil.Nr.	Patikslintas ataskaitinio laikotarpio planas	Įvykdyta
1							2	3	4	5
1	1						Mokesčiai (2+7+15)	1	227890,9	235822,5
1	1	1					Pajamų ir pelno mokesčiai (3)	2	178673,0	181623,3
1	1	1	1	1			Gyventojų pajamų mokestis, iš viso (4+5+6)	3	178673,0	181623,3
1	1	1	1	1	1	1	Gyventojų pajamų mokestis (gautas iš VMI)	4	178673,0	181623,3
1	1	1	1	1	1	2	Gyventojų pajamų mokestis savivaldybių išlaidų struktūros skirtumams išlyginti	5		
1	1	1	1	1	1	3	Gyventojų pajamų mokestis savivaldybių pajamoms iš gyventojų pajamų mokesčio išlyginti	6		
1	1	3					Turto mokesčiai (8+11+12)	7	24680,0	28949,6
1	1	3	1				Žemės mokestis	8	1140,0	1108,9
1	1	3	1	1	1		Fizinių asmenų mokestis	9	605,0	627,0
1	1	3	1	1	2		Juridinių asmenų mokestis	10	535,0	481,9
1	1	3	2				Paveldimo turto mokestis	11	240,0	314,5
1	1	3	3				Nekilnojamojo turto mokestis (13+14)	12	23300,0	27526,2
1	1	3	3	1	1		Fizinių asmenų mokestis	13	560,0	573,2
1	1	3	3	1	2		Juridinių asmenų mokestis	14	22740,0	26953,0
1	1	4					Prekių ir paslaugų mokesčiai (16+17)	15	24537,9	25249,6
1	1	4	7	1			Mokesčiai už aplinkos teršimą	16	1510,0	1512,3
1	1	4	7	2			Rinkliavos (18+19)	17	23027,9	23737,3
1	1	4	7	2	1		Valstybės rinkliavos	18	430,0	461,7
1	1	4	7	2	2		Vietinės rinkliavos	19	22597,9	23275,6

1	3						Dotacijos (21+24+27+32)	20	135628,5	134303,5
1	3	1					Dotacijos iš užsienio šalių	21	0,0	0,0
1	3	1	1				Einamiesiems tikslams	22		
1	3	1	2				Kapitalui formuoti	23		
1	3	2					Dotacijos iš tarptautinių organizacijų	24	0,0	0,0
1	3	2	1				Einamiesiems tikslams	25		
1	3	2	2				Kapitalui formuoti	26		
1	3	3					Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos, kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	27	1399,0	1219,7
1	3	3	1				Einamiesiems tikslams	28	592,3	413,5
							<i>iš jų: iš kitų valdymo lygių</i>	29		
1	3	3	2				Kapitalui formuoti	30	806,7	806,2
							<i>iš jų: iš kitų valdymo lygių</i>	31		
1	3	4					Dotacijos iš kitų valdymo lygių (33+41)	32	134229,5	133083,8
1	3	4	1				Einamiesiems tikslams (34+38+39+40)	33	131455,5	130086,8
1	3	4	1	1	1		Speciali tikslinė dotacija, iš viso (35+36+37)	34	131117,4	129505,7
							Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	35	21405,7	19860,7
							Mokinio krepšeliui finansuoti	36	102721,0	102681,1
							Kita tikslinė dotacija	37	6990,7	6963,9
1	3	4	1	1	2		Bendrosios dotacijos kompensacija	38		
1	3	4	1	1	3		Bendroji dotacija	39		
1	3	4	1	1	4		Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	40	338,1	581,1
1	3	4	2				Kapitalui formuoti (42+47+48+49)	41	2774,0	2997,0
1	3	4	2	1	1		Speciali tikslinė dotacija, iš viso (43+44+45+46)	42	2774,0	2997,0
							Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	43		
							Mokinio krepšeliui finansuoti	44		
							Valstybės investicijų programoje numatytiems projektams finansuoti	45	2774,0	2997,0
							Kita tikslinė dotacija	46		
1	3	4	2	1	2		Bendrosios dotacijos kompensacija	47		
1	3	4	2	1	3		Bendroji dotacija	48		
1	3	4	2	1	4		Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	49		
1	4						Kitos pajamos (51+63+70+73+76)	50	39059,2	42047,7
1	4	1					Turto pajamos (52+56+57)	51	13493,7	14199,2
1	4	1	1				Palūkanos (53+54+55)	52	110,0	254,8
1	4	1	1	1			Palūkanos už paskolas	53		
1	4	1	1	2			Palūkanos už depozitus	54	110,0	254,8
1	4	1	1	3			Palūkanos už vertybinius popierius (išskyrus akcijas)	55		
1	4	1	2				Dividendai	56	6062,6	6062,6
1	4	1	4				Nuoma (58+59+62)	57	7321,1	7881,8
1	4	1	4	1			Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	58	7100,0	7656,7
1	4	1	4	2			Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius (60+61)	59	221,1	225,1
1	4	1	4	2	1		Mokestis už medžiojamųjų gyvūnų išteklius	60		-10,5
1	4	1	4	2	2		Kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	61	221,1	235,6
1	4	1	4	4			Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise	62		

1	4	2					Pajamos už prekes ir paslaugas (64+...+69)	63	24545,5	26417,8
1	4	2	1	1	1		Pajamos už prekes ir paslaugas	64	4921,2	5353,2
1	4	2	1	2	1		Pajamos už patalpų nuomą	65	3802,7	4024,8
1	4	2	1	4	1		Pajamos už atsitiktines paslaugas	66		
1	4	2	1	5	2		Įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	67	15547,6	16727,1
1	4	2	1	7	1		Pajamos už leidimų ir kitų dokumentų išdavimą	68	274,0	312,7
1	4	2	1	7	2		Kitos pajamos	69		
1	4	3					Pajamos iš baudų ir konfiskacijos (71+72)	70	700,0	762,7
1	4	3	1				Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	71	700,0	762,7
1	4	3	2				Baudos už aplinkos teršimą	72		
1	4	4					Perduodamos lėšos, kitos nei dotacijos(74+75)	73	0,0	0,0
1	4	4	1				Einamiesiems tikslams	74		
1	4	4	2				Kapitalui formuoti	75		
1	4	5					Kitos neišvardytos pajamos (77+78+79)	76	320,0	668,0
1	4	5	1	1	1		Valstybės kontrolės, savivaldybės kontrolieriaus pasiūlymu pervestos lėšos	77		
1	4	5	1	3	1		Praėjusiais biudžetiniais metais savivaldybių biudžetų negautų pajamų kompensavimo lėšos	78		
1	4	5	1	4	1		Kitos neišvardytos pajamos	79	320,0	668,0
4	1						Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos (81+87+88+89)	80	1800,0	8718,3
4	1	1					Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos (82+...+86)	81	1800,0	8714,3
4	1	1	1				Žemė	82	1500,0	8205,1
4	1	1	2				Pastatų ir statinių realizavimo pajamos	83	300,0	327,2
4	1	1	3				Mašinų ir įrenginių realizavimo pajamos	84		
4	1	1	4				Vertybių realizavimo pajamos	85		
4	1	1	5				Kito ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos	86		182,0
4	1	2					Nematerialiojo turto realizavimo pajamos	87		
4	1	3					Atsargų realizavimo pajamos	88		4,0
4	1	4					Pajamos už biologinį turtą ir mineralinius išteklius	89		
							Iš kitų savivaldybių gautos mokinio krepšelio lėšos	90		
							VISI MOKESČIAI, DOTACIJOS, PAJAMOS IR SANDORIAI (1+20+50+80+90)	91	404378,6	420892,0
							Įplaukos iš finansinio turto ir išipareigojimų (93+97)	92	12308,7	9153,3
4	2						Finansinio turto pardavimo pajamos (paskolų surinkimas) (94+95+96)	93	0,0	0,0
4	2	1	4				Paskolos (surinktos)	94		
4	2	1	5				Akcijos (parduotos) ir kitas nuosavas kapitalas	95		
4	2	1	7				Kitos gautinos sumos	96		
4	3						Finansinių išipareigojimų prisiėmimo (skolinimosi) pajamos (98)	97	12308,7	9153,3
4	3	1	4	1			Paskolos (gautos) (99+102)	98	12308,7	9153,3
4	3	1	4	1	1		Savivaldybių gautos trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui dengti (100+101)	99	0,0	0,0

							Trumpalaikės	100		
							Trumpalaikės iš valstybės biudžeto	101		
4	3	1	4	1	2		Savivaldybių gautos ilgalaikės paskolos	102	12308,7	9153,3
							IŠ VISO ĮPLAUKŲ (91+92)	103	416687,3	430045,3
							Ataskaitinio laikotarpio pradžioje lėšų likutis (105+...+108)	104	22849,1	22849,1
							iš jų: programų lėšų likutis	105	18646,0	18646,0
							skolintų lėšų likutis	106		
							kitos apyvartos lėšos	107	4203,1	4203,1
							kitos apyvartos lėšos dėl kredito įstaigų veiklos apribojimo	108		

9 PRIEDAS

Vilniaus miesto savivaldybės 2011 metų biudžeto asignavimai pagal funkcinę klasifikaciją

Eil. nr.	Išlaidų kodas pagal valstybės funkcijas	Funkcinės klasifikacijos pavadinimas	Iš viso	iš jų:		
				išlaidoms		turtui įsigyti
				iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	
1	2	3	4	5	6	7
1.	01	Bendros valstybės paslaugos	134732,8	84758,5	25065,9	49974,3
2.	02	Gynyba	722,3	722,3	373,1	
3.	04	Ekonomika	65795,7	36324,4	40,1	29471,3
4.	05	Aplinkos apsauga	29571,1	28859,1	277,7	712,0
5.	06	Būstas ir komunalinis ūkis	121092,7	70882,8	2766,5	50209,9
6.	07	Sveikatos apsauga	15818,2	14928,2	7028,8	890,0
7.	08	Poilsis, kultūra ir religija	24229,3	24009,3	5886,0	220,0
8.	09	Švietimas	642931,9	618949,8	378492,2	23982,1
9.	10	Socialinė apsauga	164908,7	164810,9	15646,4	97,8
10.		Iš viso	1199802,7	1044245,3	435576,7	155557,4

Vilniaus miesto savivaldybės 2012 metų biudžeto asignavimai pagal funkcinę klasifikaciją

Eil. nr.	Išlaidų kodas pagal valstybės funkcijas	Funkcijų klasifikacijos pavadinimas	Iš viso	iš jų:		
				išlaidoms		turtui įsigyti
				iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	
1.	01	Bendros valstybės paslaugos	138177,3	87236,6	23443,0	50940,7
2.	02	Gynyba	486,6	486,6	272,2	0,0
3.	03	Viešojo tvarka ir visuomenės apsauga	6760,1	6474,1	2241,5	286,0
4.	04	Ekonomika	82945,9	58327,8	128,8	24618,1
5.	05	Aplinkos apsauga	23651,4	22597,5	277,7	1053,9
6.	06	Būstas ir komunalinis ūkis	83022,4	55882,7	4304,0	27139,7
7.	07	Sveikatos apsauga	19038,6	18218,6	7047,2	820,0
8.	08	Poilsis, kultūra ir religija	31729,3	28887,3	5792,0	2842,0
9.	09	Švietimas	616897,0	591889,4	373633,2	25007,6
10.	10	Socialinė apsauga	206343,6	206194,8	17059,6	148,8
11.		Iš viso	1209052,2	1076195,4	434199,2	132856,8

Vilniaus miesto savivaldybės 2013 metų biudžeto asignavimai pagal funkcinę klasifikaciją

Eil. nr.	Išlaidų kodas pagal valstybės funkcijas	Funkcijų klasifikacijos pavadinimas	Iš viso	iš jų:		
				išlaidoms		turtui įsigyti
				iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	
1.	01	Bendros valstybės paslaugos	136835,3	73658,3	22738,1	63177,0
2.	02	Gynyba	587,6	587,6	297,8	
3.	03	Viešojo tvarka ir visuomenės apsauga	6757,3	6506,0	2788,5	251,3
4.	04	Ekonomika	32627,2	21503,8	147,7	11123,4
5.	05	Aplinkos apsauga	27348,4	27348,4	314,7	
6.	06	Būstas ir komunalinis ūkis	72508,7	54835,0	4958,8	17673,7
7.	07	Sveikatos apsauga	12608,6	12015,1	4730,8	593,5
8.	08	Poilsis, kultūra ir religija	22756,3	22508,7	6102,5	247,6
9.	09	Švietimas	599313,0	584424,3	384629,0	14888,7
10.	10	Socialinė apsauga	164570,7	164353,4	19284,2	217,3
11.		Iš viso	1075913,1	967740,6	445992,1	108172,5

Vilniaus miesto savivaldybės 2014 metų biudžeto asignavimai pagal funkcinę klasifikaciją

Eil. nr.	Išlaidų kodas pagal valstybės funkcijas	Funkcijų klasifikacijos pavadinimas	Iš viso	iš jų:		
				išlaidoms		turtui įsigyti
				iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	
1.	01	Bendros valstybės paslaugos	194236,2	74589,0	24713,7	119647,2
2.	02	Gynyba	622,2	622,2	333,0	
3.	03	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	7212,3	7212,3	3101,7	
4.	04	Ekonomika	72213,0	54588,1	140,4	17624,9
5.	05	Aplinkos apsauga	37289,6	36775,0	314,7	514,6
6.	06	Būstas ir komunalinis ūkis	87068,6	74445,9	5294,8	12622,7
7.	07	Sveikatos apsauga	13920,0	12130,0	5451,3	1790,0
8.	08	Poilsis, kultūra ir religija	28107,0	24616,1	6142,8	3490,9
9.	09	Švietimas	623304,4	603795,0	389541,5	19509,4
10.	10	Socialinė apsauga	224603,5	224229,1	21628,6	374,4
11.		Iš viso	1288576,8	1113002,7	456662,5	175574,1

Vilniaus miesto savivaldybės 2011 metų biudžeto pajamų ataskaita

Eil. nr.	Pajamos	Suma (tūkst. Lt)
1.	MOKESČIAI (2+3+7)	454290,0
2.	Gyventojų pajamų mokestis	323714,0
3.	Turto mokesčiai (4+5+6)	117133,0
4.	Žemės mokestis	3898,0
5.	Paveldimo turto mokestis	830,0
6.	Nekilnojamojo turto mokestis	112405,0
7.	Prekių ir paslaugų mokesčiai (8+9+10)	13443,0
8.	Mokesčiai už aplinkos teršimą	3130,0
9.	Valstybės rinkliavos	1238,0
10.	Vietinės rinkliavos	9075,0
11.	KITOS PAJAMOS (12+17+21+22)	81606,1
12.	Turto pajamos (13+14+15+16)	15990,7
13.	Palūkanos už depozitus	1500,0
14.	Dividendai	290,7
15.	Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	14000,0
16.	Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	200,0
17.	Pajamos už prekes ir paslaugas (18+19+20)	48519,4
18.	Pajamos už patalpų nuomą, iš jų:	5450,8
18.1	Savivaldybės biudžetinių įstaigų patalpų nuoma	1403,6
19.	Pajamos už atsitiktines paslaugas	934,0
20.	Įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	42134,6
21.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	13738,0
22.	Kitos neišvardytos pajamos, iš jų:	3358,0
22.1.	želdinių atkuriamosios vertės lėšos	170,0
23.	MATERIALIOJO IR NEMATERIALIOJO TURTO REALIZAVIMO PAJAMOS (24)	5000,0
24.	Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos (25+26)	5000,0
25.	Žemė	4500,0
26.	Pastatų ir statinių realizavimo pajamos	500,0
27.	SPECIALIOJI TIKSLINĖ DOTACIJA (28+29+30+31)	432018,8
28.	Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti, iš jų:	82557,8
28.1.	socialinėms išmokoms ir kompensacijoms skaičiuoti ir mokėti	62909,2
28.2.	socialinei paramai mokiniams teikti	9076,5
28.3.	socialinėms paslaugoms finansuoti	5156,3
28.4.	dalyvauti rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemones ir gyventojų užimtumo programas	1236,9
29.	Mokinio krepšeliui finansuoti	334286,0
30.	Perduotoms iš apskričių įstaigoms išlaikyti, iš jų:	14875,0

30.1.	švietimo (be mokinio krepšelio)	4855,0
30.2.	socialinės apsaugos	5806,0
30.3.	kultūros	510,0
30.4.	sveikatos apsaugos	3704,0
31.	Aglomeracijų strateginiams triukšmo žemėlapiams parengti	300,0
32.	Apyvartos lėšos biudžeto lėšų stygiui dengti, iš jų:	15017,8
32.1.	„Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų likutis 2011-01-01“	17,8
32.2.	apvyvartos lėšos biudžeto lėšų stygiui dengti	15000,0
33.	IŠ VISO (1+11+23+27+32)	987932,7

Vilniaus miesto savivaldybės 2012 metų biudžeto pajamų ataskaita

Eil. nr.	Pajamos	Iš viso (tūkst. Lt)
1.	MOKESČIAI (2+3+7)	468259,4
2.	Gyventojų pajamų mokestis	335988,0
3.	Turto mokesčiai (4+5+6)	115815,4
4.	Žemės mokestis	4337,0
5.	Paveldimo turto mokestis	917,0
6.	Nekilnojamojo turto mokestis	110561,4
7.	Prekių ir paslaugų mokesčiai (8+9+10)	16456,0
8.	Mokesčiai už aplinkos teršimą	3200,0
9.	Valstybės rinkliavos	1246,0
10.	Vietinės rinkliavos	12010,0
11.	KITOS PAJAMOS (12+17+21+22)	72759,0
12.	Turto pajamos (13+14+15+16)	13113,0
13.	Palūkanos už depozitus	700,0
14.	Dividendai	213,0
15.	Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	12000,0
16.	Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	200,0
17.	Pajamos už prekes ir paslaugas (18+19+20)	53801,2
18.	Pajamos už patalpų nuomą, iš jų:	7006,6
18.1	Savivaldybės biudžetinių įstaigų patalpų nuoma	1706,6
19.	Pajamos už atsitiktines paslaugas	928,0
20.	Įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	45866,6
21.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	417,0
22.	Kitos neišvardytos pajamos, iš jų:	5427,8
22.1.	želdinių atkuriamosios vertės lėšos	170,0
22.2.	parama socialinės infrastruktūros plėtrai	1628,8
23.	MATERIALIOJO IR NEMATERIALIOJO TURTO REALIZAVIMO PAJAMOS (24)	5000,0
24.	Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos (25+26)	5000,0
25.	Žemė	4500,0
26.	Pastatų ir statinių realizavimo pajamos	500,0
27.	IŠ VISO (1+11+23)	546018,4

28.	SPECIALIOSIOS TIKSLINĖS DOTACIJOS (29+30+31+32+33)	446641,5
29.	Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	96677,5
30.	Mokinio krepšeliui finansuoti	333002,0
31.	Perduotoms iš apskričių įstaigoms išlaikyti, iš jų:	14281,0
31.1.	švietimo (be mokinio krepšelio)	4661,0
31.2.	socialinės apsaugos	5574,0
31.3.	kultūros	490,0
31.4.	sveikatos apsaugos	3556,0
32.	Agglomeracijų strateginiams triukšmo žemėlapiams parengti	288,0
33.	Valstybės investicijų 2012–2014 metų programoje numatytoms kapitalo investicijoms finansuoti	2393,0
33.1.	VĮ „Menų spaustuvė“ renginių ir daugiaviečių erdvių Vilniuje, Šiltadaržio g. 6 ir Bernardinų g. 8/8, įrangos įsigijimas ir įrengimas	303,0
33.2.	valstybės vadovų palaidojimo vietos sutvarkymas Antakalnio kapinėse	365,0
33.3.	politinių kalinių ir tremtinių šeimų sugrįžimo į Lietuvą ir jų aprūpinimo programos įgyvendinimas savivaldybėse	725,0
33.4.	Vilniaus Sausio 13-osios vidurinės mokyklos pastato Vilniuje, Architektų g. 166, rekonstravimas	1000,0
34.	Apyvartos lėšos biudžeto lėšų stygiui dengti 2012-01-01, iš jų:	27064,4
34.1.	Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų likutis	2083,8
34.2.	Savivaldybės biudžetinių įstaigų įmokų pajamų likutis	189,0
34.3.	kitos apyvartos lėšos biudžeto lėšų stygiui dengti	24791,6
35.	IŠ VISO (1+11+23+28+34)	1019724,3

Vilniaus miesto savivaldybės 2013 metų biudžeto pajamų ataskaita

Eil. nr.	Pajamos	Iš viso (tūkst. Lt)
1.	MOKESČIAI (2+3+7)	482847,0
2.	Gyventojų pajamų mokestis	366122,0
3.	Turto mokesčiai (4+5+6)	99052,0
4.	Žemės mokestis	5223,0
5.	Paveldimo turto mokestis	1057,0
6.	Nekilnojamojo turto mokestis	92772,0
7.	Prekių ir paslaugų mokesčiai (8+9+10)	17673,0
8.	Mokesčiai už aplinkos teršimą	3200,0
9.	Valstybės rinkliavos	1518,0
10.	Vietinės rinkliavos	12955,0
11.	KITOS PAJAMOS (12+17+21+22)	75755,6
12.	Turto pajamos (13+14+15+16)	15550,0
13.	Palūkanos už depozitus	750,0
14.	Dividendai	1100,0
15.	Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	13500,0
16.	Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	200,0
17.	Pajamos už prekes ir paslaugas (18+19+20)	53274,2
18.	Pajamos už patalpų nuomą, iš jų:	6771,8
18.1.	Savivaldybės biudžetinių įstaigų patalpų nuoma	1771,8
19.	Pajamos už atsitiktines paslaugas	993,9
20.	Įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	45508,5
21.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijų	1980,0
22.	Kitos neišvardytos pajamos, iš jų:	4951,4
22.1.	želdinių atkuriamosios vertės lėšos	170,0
22.2.	parama socialinės infrastruktūros plėtrai	1134,4
23.	MATERIALIOJO IR NEMATERIALIOJO TURTO REALIZAVIMO PAJAMOS (24)	6000,0
24.	Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos (25+26)	6000,0
25.	Žemė	5500,0
26.	Pastatų ir statinių realizavimo pajamos	500,0
27.	IŠ VISO (1+11+23)	564602,6
28.	SPECIALIOSIOS TIKSLINĖS DOTACIJOS (29+30+31+32+33)	446832,4

29.	Valstybinės (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijos vykdyti	98579,6
30.	Mokinio krepšeliui finansuoti	331729,0
31.	Pagal teisės aktus savivaldybėms perduotoms įstaigoms išlaikyti, iš jų:	9331,0
31.1.	socialinės apsaugos	5099,0
31.2.	kultūros	493,0
31.3.	sveikatos apsaugos	3739,0
32.	Mokykloms ir klasėms, skirtoms mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių	5463,8
33.	Valstybės investicijų 2013–2015 metų programoje numatytoms kapitalo investicijoms finansuoti, iš jų:	1729,0
33.1.	Vilniaus apskrities sutrikusio vystymosi kūdikių namų 6 korpusų rekonstravimas ir vieno naujo jungiamojo korpuso statyba	329,0
33.2.	VŠĮ Mykolo Marcinkevičiaus ligoninės dalies pastatų ir inžinerinių sistemų renovavimas, pagerinant jų energetines charakteristikas (baigiamieji darbai)	300,0
33.3.	Karoliniškių poliklinikos Pilaitės filialo statyba Vilniaus miesto savivaldybei priklausančiame sklype Karaliaučiaus gatvėje, Vilniuje, bei įrangos įsigijimas	700,0
33.4.	medicinos technikos ir įrangos viešojoje įstaigoje Šeškinės poliklinikoje Vilniuje, Šeškinės g. 24, atnaujinimas	200,0
33.5.	VŠĮ „Menų spaustuvė“ renginių ir daigafunkcinių erdvių Vilniuje, Šiltadaržio g. 6 ir Bernardinų g. 8/8, įrangos įsigijimas ir įrengimas	100,0
33.6.	Naujosios Vilnios kultūros centro Vilniuje, Pergalės g. 8, rekonstravimas ir modernizavimas	100,0
34.	IŠ VISO (27+28)	1011435,0

Vilniaus miesto savivaldybės 2014 metų biudžeto pajamų ataskaita

Eil. nr.	Pajamos	Iš viso (tūkst. Lt)
1.	MOKESČIAI (2+3+7)	660044,0
2.	Gyventojų pajamų mokestis	527367,0
3.	Turto mokesčiai (4+5+6)	113785,0
4.	Žemės mokestis	5673,0
5.	Paveldimo turto mokestis	1122,0
6.	Nekilnojamojo turto mokestis	106990,0
7.	Prekių ir paslaugų mokesčiai (8+9+10)	18892,0
8.	Mokesčiai už aplinkos teršimą	4000,0
9.	Valstybės rinkliavos	1460,0
10.	Vietinės rinkliavos	13432,0
11.	KITOS PAJAMOS (12+17+21+22)	76481,0
12.	Turto pajamos (13+14+15+16)	14400,0
13.	Palūkanos už depozitus	180,0
14.	Dividendai	420,0
15.	Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	13500,0
16.	Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	300,0
17.	Pajamos už prekes ir paslaugas (18+19+20)	53368,8
18.	Pajamos už patalpų nuomą, iš jų:	6312,1
18.1.	Savivaldybės biudžetinių įstaigų patalpų nuoma	1812,1
19.	Pajamos už atsitiktines paslaugas	709,6
20.	Įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	46347,1
21.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	3700,0
22.	Kitos neišvardytos pajamos, iš jų:	5012,2
22.1.	želdinių atkuriamosios vertės lėšos	170,0
22.2.	parama socialinės infrastruktūros plėtrai	1347,6
23.	MATERIALIOJO IR NEMATERIALIOJO TURTO REALIZAVIMO PAJAMOS (24)	6000,0
24.	Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos (25+26)	6000,0
25.	Žemė	5250,0
26.	Pastatų ir statinių realizavimo pajamos	750,0
27.	IŠ VISO (1+11+23)	742525,0
28.	SPECIALIOSIOS TIKSLINĖS DOTACIJOS (29+30+31+32+33)	416051,8
29.	Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti	57831,2
30.	Mokinio krepšeliui finansuoti	342244,0
31.	Pagal teisės aktus savivaldybėms perduotoms įstaigoms išlaikyti, iš jų:	7583,0
31.1.	socialinės apsaugos	3337,0
31.2.	kultūros	493,0
31.3.	sveikatos apsaugos	3753,0

32.	Mokykloms ir klasėms, skirtoms mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių	5277,6
33.	Valstybės investicijų 2014–2016 metų programoje numatytoms kapitalo investicijoms finansuoti, iš jų:	3116,0
33.1.	VšĮ Mykolo Marcinkevičiaus ligoninės dalies pastatų ir inžinerinių sistemų renovavimas, pagerinant jų energetines charakteristikas (baigiamieji darbai)	100,0
33.2.	VšĮ Karoliniškių poliklinikos Pilaitės filialo statyba Vilniaus miesto savivaldybei priklausančiame sklype Karaliaučiaus g., Vilniaus mieste bei įrangos įsigijimas	549,0
33.3.	medicinos technikos ir įrangos VšĮ Šeškinės poliklinikoje Vilniuje, Šeškinės g. 24, atnaujinimas	250,0
33.4.	Vilniaus Žemynos progimnazijos pastato Vilniuje, Žemynos g. 14, kapitalinis remontas	400,0
33.5.	Vilniaus Jono Pauliaus II progimnazijos pastato Vilniuje, Rygos g. 10, rekonstravimas	500,0
33.6.	Vilniaus Šolomo Aleichemo ORT gimnazijos pastato Vilniuje, I.J. Kraševskio g. 5, atnaujinimas ir modernizavimas	700,0
33.7.	VšĮ „Menų spaustuvė“ renginių ir daugiaviečių erdvių Vilniuje, Šiltadaržio g. 6 ir Bernardinų g. 8/8, įrangos įsigijimas ir įrengimas	167,0
33.8.	Naujosios Vilnios kultūros centro Vilniuje, Pergalės g. 8, rekonstravimas ir modernizavimas	300,0
33.9.	Vilniaus miesto savivaldybės literatūrinio Puškino muziejaus pastato, esančio Subačiaus g. 124 Vilniuje, Šv. Varvaros koplyčios durų tvarkybos darbai	150,0
34.	IŠ VISO (27+28)	1158576,8